Space for Available for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM

WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa@gmail.com

ਨਿਊਯਾਰਕ

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖਰਾ ਸੱਚ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ

Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 316, 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 21 ਅਗਸਤ, 2025 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਹੈ ਮਾਮਲਾ, ਜਾਣੋ ਕੀ ਹੈ ਇਹ ਫ਼ੋਰਸ

ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੌਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਫੌਜਾਂ ਤੈਨਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਯੂਐੱਸ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਦੇ ਜਵਾਨ ਵੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ’ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧ ਕਾਬੂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ।ਮੰਗਲਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਅਤੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਸਥਾਨਾਂ ’ਤੇ ਬਖ਼ਤਰਬੰਦ ਵਾਹਨ ਦੇਖੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 800 ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ 500 ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਏਜੰਟ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਅਲੋਚਣਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦੀ ਮੇਅਰ ਮੂਰੀਅਲ ਬਾਊਸਰ ਜੋ ਕਿ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਕੰਟਰੋਲ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਨੂੰ ’ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਧੱਕਾ’ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੋ ਹੋਰ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ-ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਤੈਨਾਤੀ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦੇ ਐਲਾਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਸਿਵਿਲ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨੀ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਕਈ ਸਰਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਬੈਰੀਕੇਡ ਲਗਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿਚਵਾਉਂਦੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਪ੍ਰੈਸ ਸਕੱਤਰ ਕੈਰੋਲੀਨ ਲੀਵਿਟ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸੰਘੀ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ 23 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਏਜੰਟ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਕਤਲ, ਬੰਦੂਕ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧ, ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਅਸ਼ਲੀਲ ਹਰਕਤਾਂ, ਪਿੱਛਾ ਕਰਨਾ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲੀਵਿਟ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਇਹ ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਹਰ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਤੱਕ ਹਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਤੋੜਦਾ ਹੈ, ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਐੱਫਬੀਆਈ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕਸ਼ ਪਟੇਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਫਬੀਆਈ ਏਜੰਟ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਅੱਧੀਆਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਕੀ ਹੈ ?

ਇਸੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 2,100 ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਵਿਵਾਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਤੱਟ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ 2,000 ਹੋਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਇੱਕ ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਇਕਾਈ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ, ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੀ ਫੋਰਸ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ’ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਨੇ ਜੂਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਸੰਘੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਉਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਟਾਲ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ’ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਬਗ਼ਾਵਤ ਦਾ ਇੱਕ ਰੂਪ’ ਸਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1965 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਗਾਰਡ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਦਮ ਦੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਗੈਵਿਨ ਨਿਊਸਮ ਅਤੇ ਐੱਲਏ ਮੇਅਰ ਕੈਰਨ ਬਾਸ ਨੇ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿਊਸਮ ਨੇ ਟਰੰਪ ’ਤੇ ਇੱਕ ’ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ’ ਕੰਮ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਜੋ ’ਇਸ ਅੱਗ ’ਤੇ ਤੇਲ ਪਾਉਣਾ’ ਸੀ ਅਤੇ ਫਿਰ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ’ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਪਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ, ਕੈਲੀਫ਼ੋਰਨੀਆ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਟਰੰਪ ਗਵਰਨਰ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਗਾਰਡ ਤੈਨਾਤ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। 10ਵੀਂ ਸੋਧ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ ’ਤੇ ਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਾਰੇ ਦਾਅਵੇ

ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਮੁਖੀ ਪਾਮੇਲਾ ਸਮਿਥ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਤੋਂ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਬੰਦੂਕਾਂ ਹਟਾਉਣੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਇੱਕ ਟਾਊਨ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਮੇਅਰ ਨੇ ਟਰੰਪ ਦੀ ਆਪਣੀ ਆਲੋਚਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਿੱਖਾ ਕੀਤਾ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਾਊਸਰ ਨੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਸਾਡੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ, ਸਾਡੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ, ਸਾਡੇ ਘਰੇਲੂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਹਾਊਸ ਚੁਣੀਏ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਧੱਕੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਇੱਕ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀ ਭਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਰਾਤ ਨੂੰ ਲੋਗਨ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੋਗਨ ਸਰਕਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਵ ?ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਮੀਲ ਦੀ ਦੂਰੀ ’ਤੇ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਮੀਡੀਆ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਇਸ ਸਾਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 100ਵਾਂ ਕਤਲ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੱਕੀ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਕਾਲੀ ਕਮੀਜ਼ ਪਹਿਨੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਰਾਈਫ਼ਲ ਸੀ। ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੀਕਰੇਟ ਸਰਵਿਸ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤੈਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਦੀ ਮੈਟਰੋਪੋਲੀਟਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, 2023 ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧ ਸਿਖਰ ’ਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਇਹ 35 ਫ਼ੀਸਦ ਘੱਟ ਕੇ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਆ ਗਏ। ਪਰ ਡੀਸੀ ਪੁਲਿਸ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਗ੍ਰੇਗ ਪੇਂਬਰਟਨ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ’ਤੇ ’ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ, ਅਪਰਾਧ ਘਟਣ ਦਾ ਝੂਠਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਬਣਾਉਣ’ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਆ ਸੀ। ਐੱਫਬੀਆਈ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀਸੀ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ 9 ਫ਼ੀਸਦ ਦੀ ਮਾਮੂਲੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਅਧਿਐਨ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦੀ ਕਤਲ ਦਰ ਦੂਜੇ ਵੱਡੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਔਸਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੈ।

ਇੱਕ ਕਿਤਾਬ ਜਿਸਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅੰਤ ਉਦਾਸ ਹੈ

ਸਈਦ ਅਮੀਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹਿੰਗਮ ਸਫਰ' 'ਤੇ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਟਿੱਪਣੀ

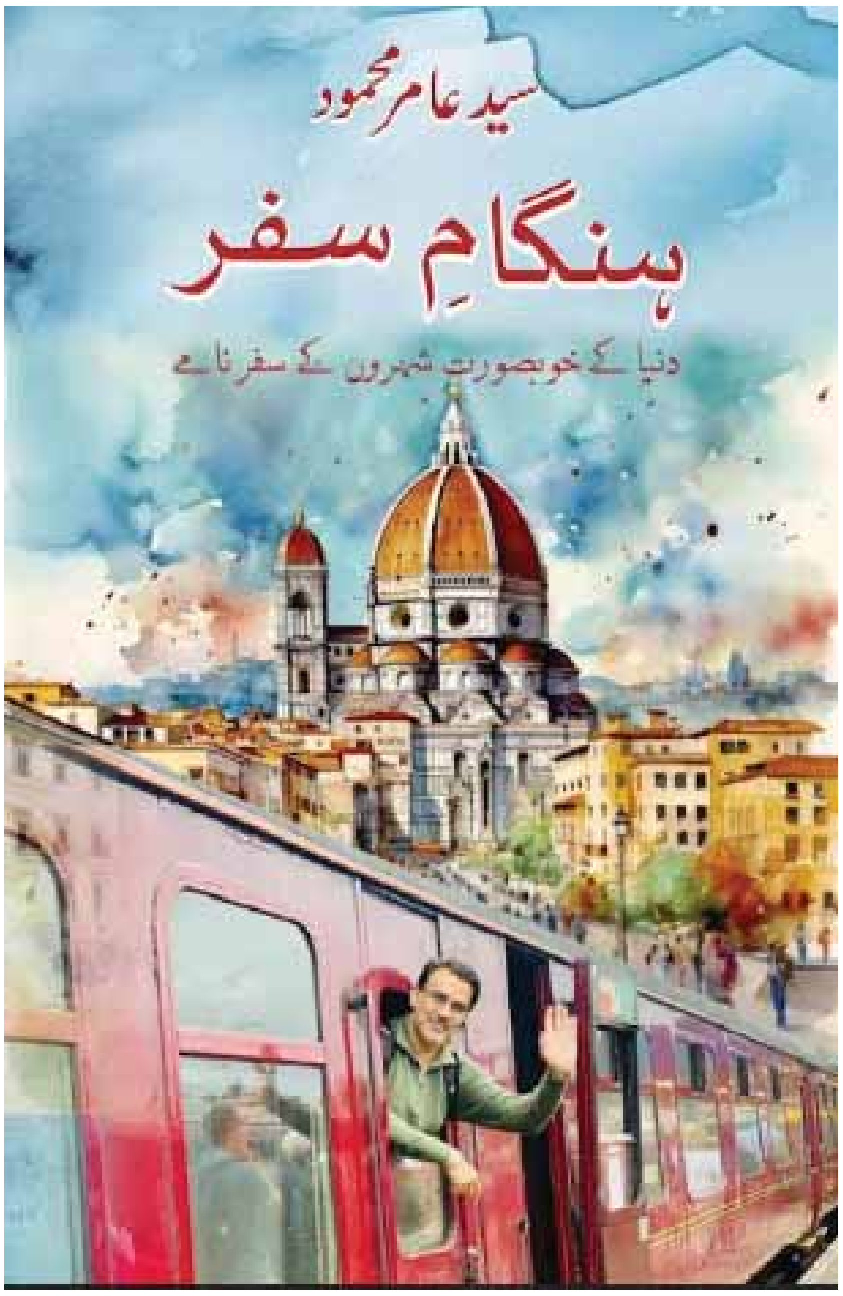

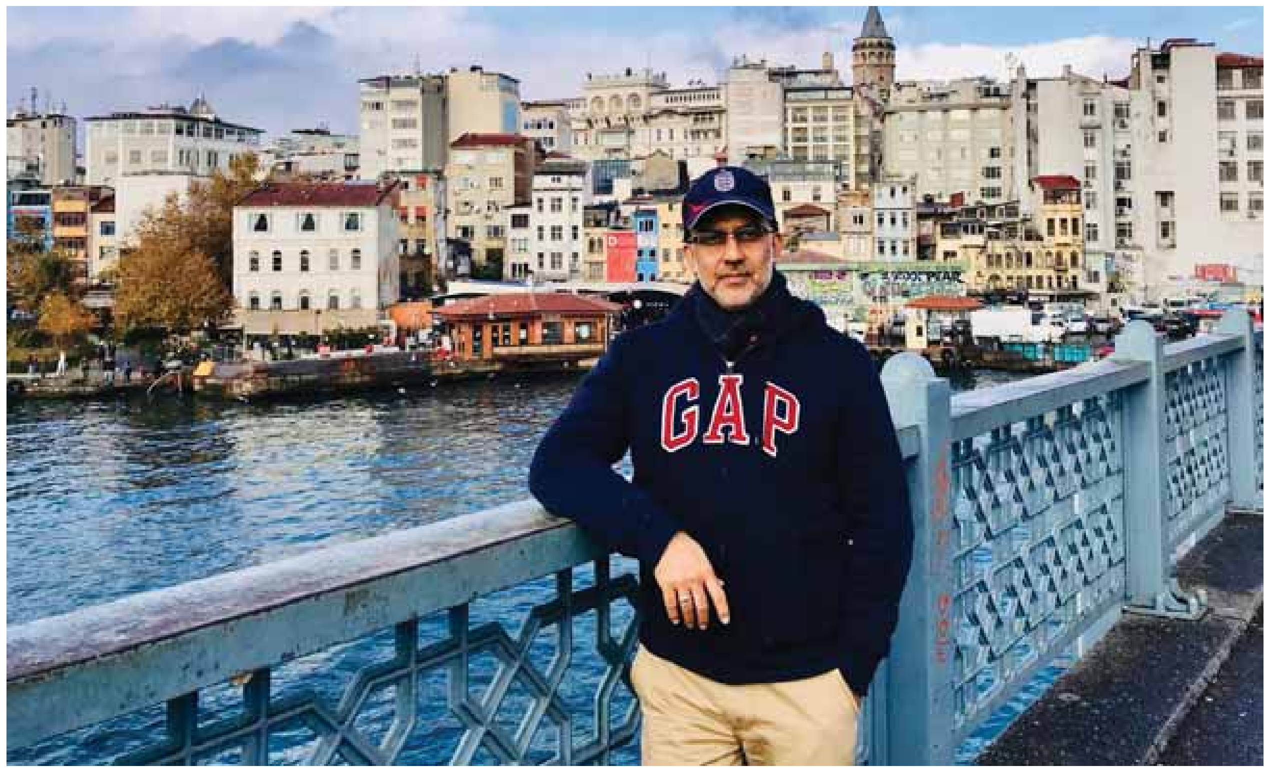

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਟਿੱਪਣੀਕਾਰ:
ਜ਼ਫਰ ਇਕਬਾਲ ਜ਼ਫਰ

ਸਈਦ ਅਮੀਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹਿੰਗਮ ਸਫਰ' ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਵਾਪਰੀਆਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਘਟਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਤਜ਼ਰਬਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠੋਂ ਲੰਘਦੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵੀ ਬਦਲਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰਾਂਗਾ ਜੋ ਮੈਨੂੰ ਆਨੰਦ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦਿਲਚਸਪ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਲੇਖਕ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਲਾਹੌਰ ਤੋਂ ਬੁਖਾਰਾ ਅਤੇ ਸਮਰਕੰਦ ਤੱਕ ਬੱਸ ਅਤੇ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਉਸਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਦੇ ਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਜੋ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਸਟਮ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਲਤਾਨ ਅਹਿਮਦ ਮਸਜਿਦ, ਹਾਗੀਆ ਸੋਫੀਆ ਅਤੇ ਗਲਾਟਾ ਪੁਲ ਦੇ ਨੇੜੇ ਮੱਛੀ ਦੀ ਰੋਟੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਾਨ, ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ, ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਵਰਣਨ ਇੰਨੇ ਮਨਮੋਹਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਠਕ, ਉਤਸੁਕਤਾ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ, ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਵਿੱਚ ਉਤਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੈਪਾਡੋਸੀਆ (ਗੋਰਮ) ਵਿੱਚ ਗਰਮ ਹਵਾ ਦੇ ਗੁਬਾਰੇ ਦੀ ਉਡਾਣ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਨ ਵੇਲੇ ਸੈਂਕੜੇ ਗੁਬਾਰੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਉੱਠਦੇ ਦੇਖੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਦੂਈ ਦੱਸਿਆ। ਇਹ ਖੇਤਰ ਆਪਣੀਆਂ ਪਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਿਮਨੀਆਂ ਅਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਪਹਾੜਾਂ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ।

ਐਥਨਜ਼ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਐਕਰੋਪੋਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੂਨਾਨੀ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਰਸਤੂ, ਪਲੈਟੋ ਅਤੇ ਸੁਕਰਾਤ ਵਰਗੇ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਗਿਆਨ ਫੈਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਉਸਨੇ ਐਥਨਜ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਫਲੀ ਮਾਰਕੀਟ ਅਤੇ ਯੂਨਾਨੀ ਕੌਫੀ ਦਾ ਵੀ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਪਾਠਕ ਦਾ ਦਿਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਯਾਦਗਾਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੇ ਸੁਆਦਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਲੈਣ ਲਈ ਤਰਸਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਵੇਨਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗੰਡੋਲਾ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਸੈਨ ਮਾਰਕੋ ਪਲਾਜ਼ਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸੁੰਦਰ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਰੋਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੋਲੋਸੀਅਮ ਅਤੇ ਪੈਂਥੀਅਨ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੇਖੇ। ਉਸਨੇ ਟ ?ਰੇਵੀ ਫਾਊਂਟੇਨ 'ਤੇ ਸਿੱਕੇ ਸੁੱਟਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲੂਵਰ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਫਲੋਰੈਂਸ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਪੁਨਰਜਾਗਰਣ ਕਲਾ ਅਤੇ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਉਸਨੇ ਅਰਨੋ ਨਦੀ, ਪੋਂਟੇ ਵੇਚਿਓ ਅਤੇ ਹੈਂਗਿੰਗ ਟਾਵਰ ਵਰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਵੇਖੀਆਂ। ਸੇਵਿਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਮੀਰਾਡੋਰ ਡੇ ਲਾਸ ਕਾਸਾਸ, ਅਲਕਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਪਲਾਜ਼ਾ ਡੇ ਐਸਪਾਨਾ ਦੇਖੇ, ਜੋ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਸਨੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਰਿੰਗ ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਕੋਰਡੋਬਾ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਕੋਰਡੋਬਾ ਦੀ ਮਸਜਿਦ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਵਿਲੱਖਣ ਅਨੁਭਵ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਸਲਾਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਈਆਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਲ੍ਹਿਆ। ਪ੍ਰਾਗ ਨੂੰ ÷ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਹਿਰ÷ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਚਾਰਲਸ ਬ੍ਰਿਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਖਗੋਲੀ ਘੜੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਐਮਸਟਰਡਮ ਵਿੱਚ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਆਵਾਜਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ। ਉਸਨੇ ਡੈਮ ਸਕੁਏਅਰ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰ ਗਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਿਆ। ਪੈਰਿਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ, ਲੇਖਕ ਨੇ ਆਈਫਲ ਟਾਵਰ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ। ਉਸਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਮਾਹੌਲ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪੈਰਿਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਣ ਲਈ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੇਂਟ ਐਂਡਰਿਊਜ਼ ਆਪਣੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਗੋਲਫ ਕੋਰਸ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤ ਸੁੰਦਰਤਾ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਓਸਲੋ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਹਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉੱਚੇ ਪਹਾੜ ਅਤੇ (ਫਜੋਰਡ) ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਫਾਈ, ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਆਈਸਲੈਂਡ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ ਉੱਤਰੀ ਰੌਸ਼ਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਝਰਨੇ, ਗਲੇਸ਼ੀਅਰ, ਗਰਮ ਚਸ਼ਮੇ ਅਤੇ ਜਵਾਲਾਮੁਖੀ ਪਹਾੜਾਂ ਸਮੇਤ ਆਈਸਲੈਂਡ ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਕੁਦਰਤੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕੀਤੀ। ਬਹਿਰੀਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਪੁਰਾਣੇ ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਬਹਿਰੀਨ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤ, ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਕਵੀ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਅਮਜਦ ਇਸਲਾਮ ਅਮਜਦ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਹਰ ਯਾਤਰਾ ਨੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਅਨੁਭਵਾਂ ਅਤੇ ਸੂਝਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਉਸਦੀ ਸਮਝ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਇੱਕ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਹਨ ਜੋ ਲੇਖਕ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ÷ਹਿੰਗਮ ਸਫਰ÷ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦੇ ਯਾਤਰਾ ਟੀਚਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦਾ ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਨਿੱਜੀ ਜਨੂੰਨ ਅਤੇ ਆਨੰਦ ਉਸਦੇ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮਣ ਅਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਜਾਦੂਈ ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਇਹ ਜਨੂੰਨ ਉਸਦੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੇਰਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਆਪਣੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਨੁਭਵਾਂ, ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਅਤੇ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨਾ। ਉਹ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਉਸਦੀ ਕਿਤਾਬ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਵਰਚੁਅਲ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵੇਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ।

ਕਹਾਣੀ ਲਿਖਣ ਪਿੱਛੇ ਲੇਖਕ ਦਾ ਟੀਚਾ ਹਰੇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਸੱਚਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ, ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ, ਜਲਵਾਯੂ, ਆਰਥਿਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਟੀਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੂਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦਾ ਇਹ ਯਾਤਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਉਰਦੂ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਯਾਤਰਾ ਵਿਧਾ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦਿਅਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਈਨਿੰਗ ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਸੀ।

ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਅਤੇ ਖੋਜ ਹਿੱਤ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਆਪਕ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਕਿਤਾਬ ਹਰੇਕ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦੱਸਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਛੋਕੜ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਤੇ ਖੋਜ ਰੁਚੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੱਧ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੁਖਾਰਾ ਅਤੇ ਸਮਰਕੰਦ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਅਤੇ ਉਹ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ ਦੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਕਿਤਾਬ ਵਾਂਗ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਪੰਨਾ ਨਵੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਦੇ ਮੋਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸ਼ਿੰਗਾਰਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅਜੂਬਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਈਅਦ ਅਮੀਰ ਮਹਿਮੂਦ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਅਦਭੁਤ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਂਕੜੇ ਝਲਕੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਉੱਥੇ ਜਾਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰ ਲਿਆ, ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ, ਯਾਨੀ 14 ਅਗਸਤ, 2023 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਦਾ ਤਗਮਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਮਾਂ ਵਾਂਗ ਚੁੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ, ÷ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਹੈਂ।÷ ਮੇਰੇ ਪਿਆਰੇ... ਆਪਣੇ ਲੋੜਵੰਦ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸੈਲਾਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਯਾਤਰੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇੱਕ ਸੈਲਾਨੀ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਗਮ ਸਫ਼ਰ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕਿਤਾਬ ਹੈ ਜੋ ਪਾਠਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਉਦਾਸ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹਿੰਗਮ ਸਫਰ ਦੇ ਖਰੜੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਖ਼ਾਲਿਦ ਮਸੂਦ ਖਾਨ ਨੇ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਹੈ ਜਿਸਨੇ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲੇਖਕ ਨੂੰ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸਈਅਦ ਆਮਿਰ ਮਹਿਮੂਦ ਸਾਹਿਬ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਉਸ ਹੈਰਾਨੀ ਤੋਂ ਉਭਰ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ, ਪਰ ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਅਸਾਧਾਰਨ ਰਕਮ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਨਾਂ ਦੀ ਹਵਾ ਸਾਹ ਲੈਣ ਲਈ ਕਲਮ ਦੇ ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਯਤਨ ਥੋਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਜੇਹਾਦ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

Preetnama

Khara Sach

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 15 TO 21 AUGUST , 2025

ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਲਈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹੜਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਸਿਰਜਿਆ

ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਕੀ ਹੈ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ÷ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ÷ ਨੀਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ 27 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਗਭਗ 40,000 ਏਕੜ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਖੇਤਰ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਰਬਨ ਅਸਟੇਟਸ ਦਾ ਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਜਾਂ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮੰਨਿਆ ਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ 40,000 ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 24,000 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਇਕੱਲੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚੋਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਇੱਕ ਸਵੈ-ਇਛੁੱਕ ਸਕੀਮ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਕਾਰ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਤੋਂ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਖੇਤੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ 1 ਏਕੜ ਦੇ ਬਦਲੇ 1000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 200 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਲੱਗੀ ਸਟੇਅ ਦਰਮਿਆਨ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 14 ਮਈ, 2025 ਦੀ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਐੱਲਓਆਈ, ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਾਂ ਇਸ ਅਧੀਨ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈਆਂ, ਹੁਣ ਤੋਂ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਿਸਾਨ ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਪਾਰਟੀ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਲਿਆਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਉਹ ਪਾਲਿਸੀ ਅੱਜ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਪੱਖੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਇਸ ਪਾਲਿਸੀ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤਾਂ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਇਹ ਪਾਲਿਸੀ ਵਾਪਸ ਲਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਜੋ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੋਈ ਇਹ ਸਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਡਟ ਕੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 7 ਅਗਸਤ, 2025 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ-ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿਸ ਨੀਤੀ 'ਤੇ 4 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਰੋਕ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਸ਼ਹਿਰੀਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ÷ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ÷ ਨੀਤੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪੰਜਾਬ ਭਰ ਦੇ 27 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਾਸਤੇ ਲਗਭਗ 40,000 ਏਕੜ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਐਕੁਆਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਪਿੱਛੇ ਕੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਰਹੇ

ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹਮੀਰ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਬਿਰਤਾਂਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਰੋਧ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਇੱਕ ਲਹਿਰ ਬਣ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਰਕਾਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਵੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੀ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਧ ਰਹੇ ਦਬਾਅ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਏਕਤਾ ਡਕੌਂਦਾ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਹ ਨੀਤੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣੀ ਪਈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਲੈਣਾ ਪਿਆ। ਜ਼ਮੀਨ ਬਚਾਓ, ਪੰਜਾਬ ਬਚਾਓ, ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਜਗਰਾਓਂ ਦੇ ਆਗੂ ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨ-ਮਜ਼ਦੂਰ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅੱਗੇ ਝੁਕੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਬਚਾ ਲਈਆਂ ਹਨ

ਸਿਆਸੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਡਾ. ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਕਸ ਹੈਂਡਲ @ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਲਿਖਿਆ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 'ਆਪ' ਦੀ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਿਰੋਧ ਧਰਨਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਜਨਤਕ ਮੂਡ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਦੀ ਟੀਮ ਜਾਣਦੀ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਲੁੱਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ 2 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਤਮ ਸਮਰਪਣ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਆਪਣੀ ਐਕਸ ਹੈਂਡਲ ਉੱਚੇ ਲਿਖਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲੀ ਤਾਕਤ ਕਿੱਥੇ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਜਿੱਤ ਹੈ। ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਘਪਲੇ ਖ਼ ?ਲਾਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਜਿੱਤ। ਪੰਜਾਬ ਕਦੇ ਵੀ @ਆਪ@ ਦੀ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਨੀਤੀਆਂ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਝੁਕੇਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਤਿੰਨ ਕਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਓਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪ ਨੇ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪਿੱਛੇ ਹਟਣਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਅਕਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਨਾ ਹੀ ਆਪ ਨੂੰ ਕਰਨਗੇ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੇਅ ਲਗਾਈ ਸੀ?

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਈ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ÷ਰਾਈਟ ਟੂ ਫੇਅਰ ਕੰਪਨਸੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਟਰਾਂਸਪੇਰੈਂਸੀ ਇਨ ਲੈਂਡ ਐਕਵਿਜ਼ੀਸ਼ਨ, ਰੀਹੈਬੀਲੀਟੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2013÷ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ ਦੀਆਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਨੀਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਭੌਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀ, ਪੁਨਰਵਾਸ ਅਤੇ ਰੀਸੈਟਲਮੈਂਟ ਐਕਟ 2013' ਤਹਿਤ ਨਹੀਂ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਨਿਰੋਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਵੈ-ਇੱਛਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਡਿਵੈਲਪ ਕਰ ਕੇ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਸਨਅਤੀ ਪਲਾਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਵੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਲਈ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਇਲਾਕੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਪੈਕਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ) ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਜ਼ਮੀਨ ਜੇਕਰ ਐਕਵਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਉੱਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨੀ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਉੱਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ, ਇਸ ਦੇ ਸਰਵੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਤਾਵਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ (ਐਨਵਾਇਰਮੈਂਟਲ ਇੰਪੈਕਟ ਅਸੈਸਮੈਂਟ) ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਡਿਵੈਲਪਰਾਂ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਸੂਬੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਗ੍ਰੇਟਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਿਟੀ (ਗਲਾਡਾ) ਵੱਲੋਂ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਪੁਨਰਵਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਅਸਪੱਸ਼ਟਤਾ

ਕੇਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ÷ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬਾ ਦੀ ਨੀਤੀ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਵਕੀਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਖੇਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਲੈ ਲਈ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਇੱਥੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਉੱਤੇ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਪਲਾਟ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਛੋਟੇ ਦੁਕਾਨਦਾਰਾਂ, ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦਾ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖ਼ਿਆਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਆ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਜਿਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਉਪਜਾਊ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ ਤਾਂ ਅਨਾਜ ਕਿਥੋਂ ਆਵੇਗਾ, ਭਾਵ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਇਸ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਹ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਫ਼ੈਸਲਾ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ

ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਵਿਰੋਧ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੰਚਾਇਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗਰਾਮ ਸਭਾਵਾਂ ਦੇ ਮਤੇ ਵੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਜਨਤਕ ਵਿਰੋਧ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਲੈਂਡ ਪੂਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਈ ਪਿੰਡਾਂ ਨੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦਾ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਅਤੇ ਪੋਸਟਰ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਜਗਰਾਓਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਸਥਿਤ ਪਿੰਡ ਮਲਕ, ਪੋਨਾ ਅਤੇ ਅਲੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਹੋਰਡਿੰਗ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ: ਕਦੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਦਾਅ ਕਿਵੇਂ ਪੁੱਠੇ ਪੈਂਦੇ ਗਏ ?

ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਗਲੀ ਸਫਲਤਾ ਹੋਰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਗੱਲ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 2004 ਵਿੱਚ ਬੀਬੀਸੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਇੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿੱਚ ਕਹੀ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ, ਉਦੋਂ ਉਹ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਜਿਸਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਧੀਰੂਭਾਈ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਦਾ ਵੀ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਚਲੇ ਗਏ। ਅਨਿਲ ਨੂੰ ਉਹ ਮਿਲਿਆ ਜੋ ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ – ਟੈਲੀਕਾਮ, ਫਾਇਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਅਤੇ ਐਨਰਜੀ – ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਿਲਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰੋਬਾਰ ਪੈਟਰੋਕੈਮੀਕਲਸ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਆਤਮਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਅਤੇ ਦੌੜਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਅਨਿਲ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਰੱਕੀ ਦੀਆਂ ਵਧੇਰੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਜ਼ਰ ਆਈਆਂ ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਦੀ ਕਗਾਰ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਫਾਇਨੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼, ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਐਨਰਜੀ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਆਪਣੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 2006 ਵਿੱਚ ਅਨਿਲ ਧੀਰੂਭਾਈ ਅੰਬਾਨੀ ਗਰੁੱਪ (ਏਡੀਏਜੀ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ ਅਨਿਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਗਰੁੱਪ 'ਤੇ ਦਾਅ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਦਾ ਆਈਪੀਓ ਲਾਂਚ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸਟਾਕ ਮਾਰਕੀਟ ਲਈ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਈਪੀਓ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਓਵਰਸਬਸਕ੍ਰਾਈਬ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੰਨੇ ਸ਼ੇਅਰ ਆਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 69 ਗੁਣਾ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਲਈ ਬੋਲੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਈਪੀਓ ਸੀ। ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਫੋਰਬਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ 42 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਕੁੱਲ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ।

ਲਗਾਤਾਰ ਪੁੱਠੇ ਪੈਂਦੇ ਦਾਅ

ਪੈਨਸਿਲਵੇਨੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਰਟਨ ਤੋਂ ਐਮਬੀਏ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪਾਵਰ ਕੰਪਨੀ ਤਾਂ ਬਣਾ ਲਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਝਗੜੇ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਅਤੇ ਇਹ ਝਗੜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣੇ। ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਦਾਦਰੀ ਗੈਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਗੋਦਾਵਰੀ ਬੇਸਿਨ (ਕੇਜੀਡੀ-6) ਤੋਂ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਕੇਜੀਡੀ-6 ਦਾ ਮਾਲਕਾਨਾ ਹੱਕ ਮੁਕੇਸ਼ ਅੰਬਾਨੀ ਕੋਲ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਗੈਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਸਾਲ 2010 ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਭਰਾ (ਅਨਿਲ ਅਤੇ ਮੁਕੇਸ਼) ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਮਝੌਤੇ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਤੈਅ ਕਰਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਨਵੇਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਗੈਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 4.2 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਐਮਐਮਬੀਟੀਯੂ (ਮਿਲੀਅਨ ਮੀਟ੍ਰਿਕ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਥਰਮਲ ਯੂਨਿਟ) ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ ਸਾਲ 2005 ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ 17 ਸਾਲਾਂ ਲਈ 2.34 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਐਮਐਮਬੀਟੀਯੂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਦੱਖਣੀ ਅਫ਼ਰੀਕੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕੰਪਨੀ ਐਮਟੀਐਨ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਰਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਪਰ ਇਹ ਸੌਦਾ ਵੀ ਸਿਰੇ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਿ ਆ। ਟੈਲੀਕਾਮ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਲਈ ਭਰਪੂਰ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਸੀਮ ਮਨਚੰਦਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਦਾਅ ਉਲਟੇ ਪੈ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਨਿਲ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪੈਰ ਧਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਾਮਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖਰਚ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਤੇ ਫਿਰ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲੇਹਮੇਨ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਦੇ ਪਤਨ ਨਾਲ ਹੀ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਦੀ ਚਪੇਟ 'ਚ ਆ ਗਈ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਵੀ ਇਸ ਤੋਂ ਅਛੂਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ।

ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਲੇਹਮੇਨ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਮਾਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬੈਂਕਿੰਗ ਖੇਤਰ ਲਈ ਨਿਯਮ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸਦੀ ਸਖਤ ਘਾਟ ਸੀ। 2ਜੀ ਸਪੈਕਟਰਮ ਦੇ ਕਥਿਤ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2011 ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀਬੀਆਈ) ਨੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਚਮਕ-ਧਮਕ ਵਾਲੀ ਕਾਰਜ-ਸ਼ੈਲੀਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਨਿਲ ਨੇ ਰਿਲਾਇੰਸ-ਅਨਿਲ ਧੀਰੂਭਾਈ ਅੰਬਾਨੀ ਸਮੂਹ (ਆਰ-ਏਡੀਏਜੀ) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਚਮਕ-ਧਮਕ ਵਾਲੀ ਕਾਰਜ-ਸ਼ੈਲੀ ਸਾਫ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗੀ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਅਕਸਰ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਅਸੀਮ ਮਨਚੰਦਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਛੋਟੀਆਂ-ਛੋਟੀਆਂ ਘੋਸ਼ਣਾਵਾਂ ਲਈ ਵੀ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਬੁਲਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸਦੀ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟੇਸ਼ਨ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ।÷ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, "ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਸੰਚਾਰ ਭਵਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸਰ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਕਈ ਵਾਰ ਸੰਚਾਰ ਭਵਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਖਬਰ ਏਜੰਸੀ ਯੂਐਨਆਈ ਦੀ ਕੰਟੀਨ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ। ਹ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਸਮੇਤ ਕਈ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਨ ਅਤੇ ਅਕਸਰ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਆਗੂ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਦੇਖੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ ਅਨਿਲ ਦਾ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਨਾਲ ਲਗਾਅ ਪੁਰਾਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ 1991 ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅਦਾਕਾਰਾ ਟੀਨਾ ਮੁਨੀਮ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੁੜੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ ਸਟੀਵਨ ਸਪੀਲਬਰਗ ਦੇ ਡ ?ਰੀਮਵਰਕਸ ਸਟੂਡੀਓ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਈਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਚੇਨ 'ਐਡਲੈਬਸ' ਖਰੀਦੀ ਅਤੇ ਸਾਲ 2008 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 700 ਸਕ੍ਰੀਨਾਂ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਏ। ਸਾਲ 2002 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇਨਫੋਕਾਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਤਾਂ ਇਸਨੇ ਸੀਡੀਐਮਏ (ਕੋਡ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਮਲਟੀਪਲ ਐਕਸੈਸ) ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨੂੰ ਚੁਣਿਆ। ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਉੱਭਰਦੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਹੈ ਅਤੇ ਏਅਰਟੈੱਲ ਅਤੇ ਹਚਿਸਨ ਵਰਗੇ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਆਪਰੇਟਰਾਂ ਦੀ ਜੀਐਸਐਮ (ਗਲੋਬਲ ਸਿਸਟਮ ਫਾਰ ਮੋਬਾਈਲ) ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ। ਪਰ ਸੀਡੀਐਮਏ ਸਿਰਫ਼ 2ਜੀ ਅਤੇ 3ਜੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 4ਜੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 5ਜੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਆਰਕਾਮ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛੜਨ ਲੱਗ ਪਈ। ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹੋ ਗਏ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਟੈਲੀਕਾਮ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣਾ ਹੀ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2018 ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਾਂਗੇ। ਪਰ ਅਨਿਲ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਮ ਮਨਚੰਦਾ ਦੱਸਦੇ ਹਨ, ਅਨਿਲ ਆਪਣੀ ਟੈਲੀਕਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ ਭਰਾ ਮੁਕੇਸ਼ ਦੀ ਰਿਲਾਇੰਸ ਜੀਓ ਨੂੰ 18,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਵੇਚਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਡੀਲ ਓਦੋਂ ਟੁੱਟ ਗਈ ਜਦੋਂ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੀਓ ਨੂੰ ਰਿਲਾਇੰਸ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਦੇ ਬਕਾਏ ਵੀ ਅਦਾ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀਓ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ

ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ, ਜੋ ਕਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਸਭ ਤੋਂ ਅਮੀਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸਨ, ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਲੋਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਤੱਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ, ਚੀਨੀ ਬੈਂਕਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹਨ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹਨ। ਅਨਿਲ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ÷ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀ ਨੈਟਵਰਥ ਜ਼ੀਰੋ ਹੈ, ਉਹ ਦਿਵਾਲੀਆ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਬਕਾਇਆ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਣਗੇ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ 17000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਥਿਤ ਲੋਨ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈਡੀ) ਨੇ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਨਿਲ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਾਕੀ ਬਚੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀ 'ਸਫ਼ਾਚੱਟ' ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਇਨਫਰਾਸਟ ?ਰਕਚਰ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਵਿੱਚ 28 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ-ਛੇ ਵਪਾਰਕ ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲਾਇੰਸ ਪਾਵਰ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਲਗਭਗ 20 ਫੀਸਦੀ ਟੁੱਟ ਗਏ ਹਨ।

ਰਫ਼ਾਲ ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਾਹਤ !

ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੇ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਪਿਪਾਵਾਵ ਡਿਫੈਂਸ ਐਂਡ ਆਫਸ਼ੋਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਨੂੰ 2,082 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਡਿਫੈਂਸ ਸੈਕਟਰ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਇੱਥੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ। ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ 'ਤੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰਫ਼ਾਲ ਲੜਾਕੂ ਜੈੱਟ ਆਫਸੈੱਟ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਅਨੁਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ 7 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ, ÷ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਨੂੰ 30 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਮਿਲ ਸਕਣ, ਇਸ ਲਈ ਰਫ਼ਾਲ ਸੌਦੇ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੌਦਾ ਸਾਡੀ (ਯੂਪੀਏ) ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੌਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਰਫ਼ਾਲ ਜਹਾਜ਼ ਹੁਣ ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਮੰਦੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈਆਂ ਜਾਂ ਮਿਸ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ? ਪੱਤਰਕਾਰ ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ÷ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਕਾਰਨ ਰਹੇ। ਅਨਿਲ ਅੰਬਾਨੀ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ 'ਤੇ ਫੋਕਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਦੂਜੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਰੁਖ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਰ ਉਸ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਕਦਮ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਸੌਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਾਰੋਬਾਰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਨਕਦੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਸੀ।

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਟਰਾਈਸਟੇਟ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਬੇਗੋਵਾਲ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਿਆਣੀ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਟਾਹਲੀ ਬੱਲਾ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਸੱਲਾਂ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਅਮਰੀਕਾ () ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੰਜ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰਾਂ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ, ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਔਖੀ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਅਰਦਾਸ ਚੇਤੇ ਕਰਵਾਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਵਿੱਚੋਂ ਇਹ ਵਾਕ ਸੁਣਕੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਜੀ ਨੇ ਕੋਠੇ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਇਸੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਨੂੰ ਬੜਾ ਸ਼ਰਧਾ ਪੂਰਵਕ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗੁਰਦੂਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਟਰਾਈਸਟੇਟ ਦੇ ਗੁਰਦੂਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ । ਗੁਰਦੂਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿਸਾ ਲਿਆ। ਗੁਰਦੂਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਨੇ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਈਆਂ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਥ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਗੀ ਢਾਡੀ ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ,ਭਾਈ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲੜਵਾਲ,ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਗੁਰਦਾਸਪੂਰ,ਭਾਈ ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜੀ,ਭਾਈ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬੱਡਾਨਾਂ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ । ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਧੰਨ ਧੰਨ ਬਾਬਾ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਬੇਗੋਵਾਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਮਿਆਣੀ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਟਾਹਲੀ ਬੱਲਾ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਅਤੇ ਸੱਲਾਂ ਵੈੱਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈਆਂ । ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਬੜੀ ਵੱਡੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਗੁਰਦੂਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈ ਕੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ । ਇਹ ਤਿਉਹਾਰ ਬਾਬੇ ਬਕਾਲੇ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਨਾਂਅ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਰਦਾਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦਾ ਵਰਨਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੱਚੀ ਨਿਸ਼ਚਾ ਤੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਹੈਡ ਗ੍ਰੰਥੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਪਹੁੰਚੇ ਤੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀਆ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ। ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਆਏ ਹੋਏ ਸਾਰੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੋਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਭੁੱਲਰ ਜੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1 (646) 403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 15 TO 21 AUGUST , 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਟਰਾਈਸਟੇਟ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1 (646) 403-7334

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਸਾਚਾ ਗੁਰੂ ਲਾਧੋ ਰੇ ਦਿਵਸ ਟਰਾਈਸਟੇਟ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਸ਼ਰਧਾ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ

ਤਸਵੀਰਾਂ : ਬੀ. ਜੇ. ਸਟੂਡੀਓ
+1 (646) 403-7334

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

ADVISORY BOARD

Joga Singh
****
Jaswinder Singh New Jersey
****
Mindi Manak
NewYork
****
Jagjit Singh Dasuya
****
Gurmeet Singh Dhalwan
Chicago
****
G. S Singh Punjab
****
Sujan Nag, USA
****
Dr. Jagdeep Dhimaan, India
****
Sarabjit Kaur Punjab
****
Sukhmandar Brar
(Bhagata Bhaika) Vancouver,

****
Sunil Kumar Gund
(Journalist) India
****
Raj Rani
Video editor
****
Jagmeet Kaur
97817-41631
****

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਛਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਛਾਂਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਛਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੰਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਸਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally lible for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਭਵਿੱਖ

ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੁਣ ਦੋ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਤੱਕੜੀ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ ਕਿਸ ਕੋਲ਼ ਰਹੇਗਾ? ਇਹ ਸਵਾਲ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਦਲ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣਾ ਹੈ, ਪਰ ਪੁਰਾਣਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਸਦੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਕਾਟੇ ਹੇਠ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋਈਏ ਤਾਂ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਤ ਫ਼ਤਹਿ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਲੌਂਗੋਵਾਲ ਰਾਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੋਈ ਇਸਦੀ ਵਾਗਡੋਰ ਲੰਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਪਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰਹੀ, ਤੇ ਫੇਰ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚੀ। ਐਸੀ ਪਹੁੰਚੀ ਕਿ ਇਸਦੀ ਹਾਲਤ ਦਿਨੋਂ-ਦਿਨ ਨਿਘਾਰ ਵੱਲ ਵਧਦੀ ਗਈ।

ਪਿਛਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ▾ਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੁੱਲ 3 ਵਿਧਾਇਕ ਹੀ ਜਿੱਤ ਸਕੇ ਸਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬੰਗਾ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸੁੱਖੀ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਵੇਲ਼ੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ਼ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਵਿਧਾਇਕ ਹੀ ਹਨ। ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਆਲੀ ਅਤੇ ਬਿਕਰਮ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗਨੀਵ ਕੌਰ ਮਜੀਠੀਆ।

ਇਆਲੀ ਤਾਂ ਖ਼ੁਦ ਨਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ▾ਚ ਪੇਸ਼ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਕੋਲ ਇਕ ਇਕ ਵਿਧਾਇਕ ਹੈ।

ਹੁਣ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਅਤੇ ਚੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨ 'ਤੱਕੜੀ' ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ਼ ਜਾਵੇਗਾ। ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਭ ਕੁੱਝ ਦਾ ਨਿਤਾਰਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ ਦੇ ਦੋ ਗੁੱਟਾਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਤਾਰਨ ਤਾਰਨ ਹਲਕੇ ਦੀ ਉਪ ਚੋਣ ਜਦੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਤੇ ਦੋਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ▾ਚੋਂ ਜਿਸ ਦਾ ਉਮੀਦਵਾਰ ਜੇਤੂ ਰਿਹਾ ਉਸ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ। ਆਮ ਤੌਰ ▾ਤੇ ਉਪ ਚੋਣ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਭੁਗਤਦੀ ਹੈ! ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਕੋਲ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਾ ਸਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਘੱਟ ਹੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਹੋਰ ਵੀ ਦਿਲਚਸਪ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਹੈ।

ਇਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੋ ਰਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਿਛਲੀ ਇਕ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਤੋਂ ਉੱਭਰੀ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਇਕ ਪੰਥਕ ਸੰਗਠਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖੇਤਰੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਧੁਰੇ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਸਮੁੱਚੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਮੋੜ ਆਏ ਜਿੱਥੇ ਰਣਨੀਤਕ, ਨੀਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਗਲਤੀਆਂ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਾਰੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਦੋਂ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਦ 1990 ਦੇ ਅਖੀਰ ਤੋਂ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਵਧਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਕਾਰਨ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਆਧਾਰ ਗੁਆਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵੱਲੋਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਗਲਤੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਗਹਿਰਾਈ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ। ਫਿਰ 2015 ਵਿਚ ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਇਸੇ ਸਾਲ ਬਰਗਾੜੀ ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡਾ ਗੁੱਸਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ। ਇਹੀ ਨਹੀਂ, ਖਾੜਕੂ ਲਹਿਰ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਕਲੀ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕਤਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੇ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਸਿੱਖ ਹਲਕਿਆਂ ਅੰਦਰ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਟਾਈ ਹੈ। ਸਾਲ 2012 ਤੋਂ 2017 ਦੇ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ-ਭਾਜਪਾ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ, ਪੁਲਿਸ-ਰਾਜਨੀਤਕ ਗੱਠਜੋੜ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ 2017 ਅਤੇ 2022 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਤਜਰਬੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਲਤੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਰਣਨੀਤਕ, ਨੀਤੀਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਧੂਰੇ ਮੁੱਦੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 1984 ਦੇ ਸੰਕਟ, ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਵਿਵਾਦ, ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਲੰਬੇ ਗਠਜੋੜ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੱਕ, ਹਰ ਇਕ ਗਲਤੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ, ਲੋਕਪ੍ਰਿਯਤਾ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਲਈ ਅੱਜ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪੁਨਰ-ਸੁਰਜੀਤੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹੋਏ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਚੇਤੇ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਹੋਣ ਸੰਬੰਧੀ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਭਾਵਨਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਗੁਣਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਪਛਾਣ ਗੁਆਈ ਹੈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ ?ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਜੇ ਵੀ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗੀ? ਦਿਲਚਸਪ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੋਹਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਦਾ ਮੂੰਹ ਭਾਜਪਾ ਵਲ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸੱਤਾ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਬਿਸਾਖੀਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ। ਅਜੇਹਾ ਗੱਠਜੋੜ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੋਵੇਗਾ, ਇਸਦਾ ਕਿਆਸ ਬਹੁਤਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤੀ ਬੇਹੱਦ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਪਹੇਲੀ ਹੈ। ਜੋ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸਦੇ ਢਾਂਚਾਗਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਮਾਡਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਲੋਂ ਇਸਦੀ ਬੇੜੀ ਪਾਰ ਲਗਾ ਸਕਣੀ ਸੌਖਾ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਪਾਣੀ, ਨਸ਼ਾ ਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਪੇਂਡੂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲਿਆ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁੜ ਜਿੱਤਣਾ, ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਸੁਤੰਤਰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਛਾਣ ਬਣਾਉਣਾ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਕਾਰਜ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਉਮੀਦ ਜਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੋਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜਿਹੜਾ ਦਲ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰਿਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਹੀ ਦਲ ਹੋਵੇਗਾ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

US pharma tariffs expected in weeks as Trump gears up for Alaska: Report

The announcement by President Donald Trump's administration of the results of a probe into pharmaceutical imports and new sector-specific US tariffs likely remains weeks away, four official and industry sources said, later than initially promised as he focusses on other matters. Commerce Secretary Howard Lutnick had said in April when the review of whether reliance on foreign drug production threatens US national security was launched that he anticipated that it would conclude between mid-May and mid-June. Global pharmaceutical companies are bracing for the outcome of the investigation, which will usher in sector-specific tariffs that Trump has said could start small and eventually rise to 250%. The Republican president said as recently as last week that his plan relies on phased-in tariffs, giving drugmakers time to increase manufacturing in the United States as he pushes to alter what he says are global trade distortions in many industries. One government official in Europe and a source with knowledge of the White House process, as well as two sources at European drug firms familiar with the process, told Reuters that the report and tariffs announcement were not imminent and likely weeks away. These sources spoke on condition of anonymity. A White House spokesperson, asked about media reporting indicating that the results of the probe could be several weeks away, cautioned that such reports were pure speculation unless confirmed by the White House. The spokesperson declined to give further details about the timing of the pharma probe or one involving semiconductors. The investigation is examining pharmaceutical imports ranging from finished prescription drugs to active pharmaceutical ingredients, called APIs, and other raw materials, with the results to be disclosed in a Commerce Department report. Lutnick said last month the tariff plan that will be based on the report would be completed by the end of July. Lutnick then said on July 29 it would be two more weeks. The investigation was launched under Section 232 of the Trade Expansion Act of 1962. While the investigation is ongoing, the pharmaceutical sector has been exempted from the sweeping tariffs imposed by the Trump administration. The United States has reached bilateral trade deals with the UK, Japan, South Korea and the European Union that promised more favourable terms for their pharma exports than those expected to be levied on the sector globally. A European government official said that an announcement before the end of August appears unlikely but cautioned that the timeline could shift depending on other developments.

Human Rights Vs Dog Rights: Activist Ire Over SC Order Missing The Point?

The Supreme Court deserves a pat on its back. By ordering the Delhi government and civic bodies to begin removing stray dogs from streets and housing them in shelters, it has sunk its legal canines into the stray dog menace. Far too many are mauled by packs of prowling dogs on the capital's streets. Most of the victims are toddlers and the aged who can't look out for themselves. In standing up for the most vulnerable, the Supreme Court has firmly put their rights, human rights, first.

No sooner had the top court passed the order than activists lashed out, alleging that the verdict is a veritable dog's breakfast of callous inhumanity dressed up as justice for dog bite victims. Perhaps anticipating the backlash, the SC bench chided activists in open court, asking, "All these animal activists, will they be able to bring back those who have fallen prey to rabies?" But the rhetoric hasn't tempered the emotionalism of the PETA-led animal rights lobby. But does their sentimental advocacy for what they call their "heartbeat" miss the point and the facts?

Public safety first. Delhi records over 2,000 dog bites daily. That's about 7.3 lakh a year. Rabies kills 20,000 Indians annually. In the hierarchy of rights, shouldn't the right of a five-year-old not to be mauled or die from rabies outweigh a street dog's "right" to roam free?

Second, ABC has failed in practice. After nearly two decades of the Animal Birth Control (ABC) programme, Delhi's stray population has ballooned to 6-7 lakh. The rule mandating sterilised dogs be returned to their original location is a logistical absurdity in a city of 1,484 sq km. Tracking each animal is impossible; in practice, many "sterilised" dogs are not even tagged properly.

Third, we've overshot cost-effective solutions. In 2024-25, the MCD spent Rs 30 crore on ABC and feeding contracts. Yet municipal shelters remain under-capacity, unhygienic, and poorly supervised. Ironically, some of the loudest critics of the SC order are NGOs paid to run these facilities—the very entities whose inefficiency has allowed the crisis to spiral.

Fourth, many point to foreign models, but they don't fit. The Netherlands, Singapore, and parts of Australia eliminated strays starting with small populations, deep pockets, and strict enforcement. Delhi's scale, six lakh-plus dogs, and lower municipal resources make these comparisons irrelevant. Fifth, the SC plan is humane. But the capture, sterilisation, vaccination, and sheltering, with CCTV oversight and penalties for obstruction, is workable only on paper. The questions that no one has an answer to, not even the SC, is where will Delhi house 6 lakh dogs? How will overcrowded, underfunded shelters cope? Who will feed, clean, and provide veterinary care at scale? Who will foot the Rs 15,000 crore bill? Without realistic capacity building, the SC's plan risks becoming another ABC—high on intent, low on results. Which leads to the hard truth: in some countries—including parts of the US, Australia, and the UK—unadoptable, aggressive strays are humanely euthanised. It is neither cruel nor "anti-animal"; it is a public health necessity when all else fails. Delhi's stray dog crisis has reached a point where the truth has begun to hurt—or should one say bite.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

Why is IPMAT after 12th better than IIT(JEE) and NEET UG ?

Choosing the right career after 12th is one of the most important and select steps for any student. Previously, IIT (through JEE Advanced) for engineering and Medical College for Medicine (through NEET) were two major avenues. However, there is a relatively new path to management—IPMAT, which opens the gates of the prestigious Indian Management Institutes (IIMs) soon after Class 12th.

Integrated Programme in Management Aptitude Test (IPMAT) is the entrance test for five-year dual-degree course (BBAI+MBAI) of IIM Indore, IIM Rohtak, IIM Ranchi, IIM Jammu and IIM Bodhgaya. Although the reputation of IIT and NEET is very high, IPMAT is gradually becoming a strong choice for students who wish to pursue higher level education focused on management, leadership and business after passing XII. But why are so many talented students now choosing IPMAT instead of IIT-JEE and NEET?

Let's understand the reasons and comparisons of it, and then decide yourself. Quick entry to IIM: An edge A comprehensive, more flexible course mental health and pressure of preparation Career results and benefits on investment Corporate Exposure Overall Skill Development inclusive and open to all streams Versatility & Backup Plans Balanced campus life and less academic burden Conclusion: A major dilemma Quick entry to IIM: An edge The IPM program is a revolutionary move, as it offers candidates the opportunity to enter the prestigious IIMs only after 12th standard.

entryspecialization in the Margprestigious Institute After IPMAT12th Direct Admission in IIM5 Years (BBA+MBA)Management IIT-JEE12th Post-IIT Admission4 Year (B.Tech)Engineering Admission in Medical College after NEET12th5.5 Years (MBBS)Science You don't have to study hard 3-4 years of graduation and after that you have to pass CAT exam for IIM admissions. Compare it with IITians who put 4 years for B.Tech studies and often give CAT or GRE exams for further studies. On the other hand, students aspiring for medical studies apply 5.5 years in MBBS followed by years in preparation for PG examinations.

PMAT, on the other hand, will fetch you BBA+MBA degree in 5 years; you can start your corporate career by age 22 and graduate from IIM with industry experience, internship and placement offers.

A comprehensive, more flexible course One of the biggest advantages of doing IPM is to lay the foundation of Liberal Arts and Management. The first three years include courses of psychology, literature, philosophy, economics, political science, mathematics, and statistics. It helps to develop communication, critical thinking and emotional intelligence as well as leadership skills. The final two years will be of MBA phase, with expertise in marketing, finance, consulting, analysis, etc.

On the contrary, IITs focus mainly on technical subjects, and MBBS is highly domain-specific.

mental health and pressure of preparation Stress and burnout are the most common factors in candidates. IIT-JEE preparation often starts from 9th or 10th standard, and students spend 3-4 years in coaching institutes. Long study hours and excessive pressure have a serious impact on the mental health of the candidates. NEET aspirants also undergo so much pressure to confirm the seat, which increases anxiety. In comparison, IPMAT preparation can be done in 6-10 months with proper strategy, it has logical reasoning, verbal ability and emphasis on mathematics (mostly class 10-11), and it offers less toxic competition and more rational expectations.

Career Results and Benefits on Investment (ROI) The main goal of most students is a high-paying job, gratifying career, and a systematic life.

Although IITians find admissions with higher packages, it is usually restricted to CS/IT branches. Other branches like Civil, Mechanical and Biotech often start at Rs 6-8 lakh or even at least. Medical science students study 6 to 8 years and start at Rs 5-8 lakh per year, until they master any other specialization. On the other hand, IPMAT graduates can find admissions in top-paying firms like BCG, McKinsey, Goldman Sachs, JP Morgan and Google.

Corporate Exposure Management studies are like choosing an

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Vijay Garg
Retired Principal

industry-oriented field. IPMAT students get experience of social internships, business internships, summer placements and live projects. Also, IPMAT students get guidance by leading people in the industry, they participate in conferences and participate in various management competitions. This corporate experience ensures that they have knowledge of the functioning of the real world, they get strong networking and become future-ready managers.

Overall Skill Development IITians are amazing problem solvers, and doctors life protectors. But IPMAT graduates are trained to become managers and leaders who communicate effectively, decide under pressure, work in teams, think seriously and adapt faster. While engineers and doctors get these skills in life later in MBA or other leadership programs only, IPMAT students learn these quickly and practically.

inclusive and open to all streams IPMAT is open for all streams: Commerce, Humanities, and Science. Candidates who do not know mathematics can also apply in other institutes accepting IIMs and IPMAT. It opens the door for millions of talented students, who may not have trends in science, but have strong logic and communication abilities. PCM is mandatory for IIT-JEE, and PCB is mandatory for NEET.

Versatility & Backup Plans A great advantage of IPMAT is that its course overlaps with many other entrance exams like CUET (Central University), Christ University BBA, NPAT (Narsee Monjee), XUB (Xavier's), SET (Symbiosis), etc. So, even if a student does not succeed in IPMAT, his preparation will not go waste. On the other hand, JEE and NEET are extremely specific exams, and failing in these means starting from the beginning or compromising the quality of the college. Balanced campus life and less academic burden If you ask any IITian or MBBS student, you will find that campus life is very busy and mentally tiring. The amount and depth of studies often make students tired. However, focus is on peer-to-peer learning, case discussions, presentations, and real-world scenarios at IIM Campus. An active campus life with various clubs and international exchange programs as well as leadership summits.

Conclusion: A major dilemma No way is best or low; every path comes with its challenges, rewards, and visions. The real question is, what do you want to do? Choosing from IPMAT vs IIT vs NEET is no longer a question of prestige; rather it is a question of personal goals, mental health and career options.

If you want a flexible, high-paying and leadership-oriented career in the business, it is advisable to seriously consider IPMAT. If you're obsessed with science, innovation, or life saving, IIT or MBBS can still be your way. But if you are looking for early admission, less stress, skill building and top corporate experience in IIM, IPMAT is one of the lowest-rated exams in India today.

Supreme Court Says Bihar Voter Roll Revision Could Be Overturned if Illegality Proven

The Supreme Court has indicated that the Election Commission's ongoing 'special intensive revision' of Bihar's voter list could be set aside as late as September, just two months before the expected Assembly polls, if the process is found to be illegal. The observation came during Tuesday's hearing on a petition challenging the constitutional and legal basis of the large-scale re-verification exercise.

At the heart of the dispute is whether the Election Commission (EC) has the authority to determine citizenship. The EC has sought 11 specific documents to re-verify voters, excluding commonly used government IDs such as Aadhaar and its own voter identity card, arguing that these only establish identity and are not definitive proof of citizenship. The poll body also said Aadhaar is easier to forge than the documents it requires. Senior advocate Abhishek Singhvi, representing Rashtriya Janata Dal MP Manoj Kumar Jha, argued that the power to grant or revoke citizenship lies solely with the Home Ministry, not the EC. He contended that the commission's role is limited to verifying voter identity, not questioning the citizenship of people already on the electoral roll. Singhvi stressed that presuming millions of voters to be non-citizens undermines the electoral process and exceeds the EC's remit. Justice Surya Kant acknowledged that while citizenship is a matter for the government, the EC is responsible for ensuring only eligible citizens remain on the rolls. However, the bench made it clear that any large-scale exclusion—such as the removal of five crore names—would be subject to judicial review. The court's remarks, while not a final ruling, were seen as a morale boost for the opposition, which has accused the EC of acting in collusion with the ruling Bharatiya Janata Party to disenfranchise voters from marginalised communities.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

The Long Island Indo-American Lions Club celebrated its 4th Annual Gala Dinner

The Long Island Indo-American Lions Club celebrated its 4th Annual Gala Dinner on August 8th, 2025, at the Pearl Banquet Hall in Hicksville, New York. The event was graced by the presence of esteemed dignitaries from Lions Club International District 20K2, Nassau County, and Bermuda, as well as renowned community leaders. The evening commenced at 7:00 pm with cocktails and appetizers, followed by a formal program at 8:15 pm.

The Master of Ceremony SunitaManjrekar, warmly welcomed the guests and initiated the event with the Pledge of Allegiance, led by District Governor Lion Jeanne Murly, followed by a prayer by Lion Dr. YogendraSaxena and a toast by Lion Pretty Jain. Sanju Sharma, Club Admin, introduced KhushiOza, who mesmerized the audience with her Ganesh Vandana dance performance.

Sr. Vice President and Gala Chair, Mr. Kanak Golia, addressed the gathering, expressing gratitude to everyone for their support. He introduced Gala Co Chairs Harish Shdadpuri and Deepak Bansal. He highlighted the club's accomplishments under the leadership of President Anju Sharma and congratulated her on her outstanding contributions. A video presentation showcasing the club's achievements and various humanitarian projects, including eyeglass collection, blanket donations to veterans, food distribution to the homeless, and support for cancer care, was presented.

The esteemed honorees, Dr. Rajesh S. Kakani, Amba Sharma, and the Tanya I. Bathija Foundation, were recognized and honored for their remarkable contributions to the community and charity. The evening also saw the introduction of special awards, including the Lifetime Achievement Award, presented to Kanak Golia, and the Club Appreciation Award, presented to ShyamGajwani. The Young Achiever Award, instituted in honor of the TIB Foundation, was awarded to KhushiOza.

The Long Island Indo-American Lions Club's dedicated team of officers and chairs worked tirelessly to make the event a success. The club's leadership, including President Anju Sharma, Sr. Vice President Kanak Golia, Vice Presidents Harish Shadadpuri, Anil Shah, and MukeshRanu, Secretary Hargovind Gupta, and Treasurer SaurabhSheth, played a vital role in organizing the gala.

The Board of Directors, comprising Gary Sikka, Dr. Kalpesh Amin, Krishna Maddipatla, MadhuPareek, Nimesh Shah, Vijay Shah, and NirmalKhurna, provided valuable guidance and support. The Finance Chairs, NandPanjwani, Ashok Melwani, and PremSawlani and The club's various committees, including, Club Service Chairs - Pradeep Gosalia and PawanSingla, Social Media Chair -KulwantJapra, Gala Journal Chair - Anchit Aery, and Media Chair - Pritpal Kaur, Membership Chair -Shashi Malik, Blankets Donation Chair- Deepak Bansal, NeeruUppal, Backpack and School Supplies Chair - Yogini Oza, Shila Shah

Food drive Chair - Pretty Jain, Madhu Aggarwal, Holiday toys & Gifts giveaway - Jasbir Jay Singh, Hygiene Project Chair - VeenaLamba, Rama Bahri, Health and Wellness: - Dr. Jag Kalra, Dr. TarunWasil, Dr. Preeti Mehta, Pet Food Drive Chair - Kiran AroraHospitality Chairs - Vijay Khanna, Sudhir Kumar, AtulPareek, Harish SolankiBlood Drive Chairs - Shashi Malik, AbhaBhatnagar, Volunteer Chairs -Ajay Jain, Sunil Jain, Pradip

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

The Long Island Indo-American Lions Club celebrated its 4th Annual Gala Dinner

Parikh, Musical Events Coordinators - Jignesh Jay Shah, Anil Dua, Harish Shadadpuri,Event Coordinators - Asha Dua, PoojaaMakhijani, contributed to the event's success. Other committee members, including Project Chairs and volunteers, worked diligently behind the scenes to ensure the gala's triumph.

Past President/ Founder InduGajwani Introduced District Officials DG-Jeanne Murley, PDG Maria Leitao, PDG TJ Anand, PDG Suzanne Piccolo, PDG-Terri Oyster, Joshuba Smith - GLT, Sharon Wosnick - GLT and Kevin Murley graced the occasion. President Anju Sharma expressed her heartfelt gratitude to the executive committee, chairs, project committees, and volunteers who contributed to the success of the Gala Dinner. She also appealed to the guests to join hands in community welfare initiatives.

President Showed gratitude to SaurabhSheth, PoojaaMakhijani, RachnaShadadpuri, Pradeep Gosalia, Asha Dua, DJ Kucha and Photographer Gopal Thakur for their help. The event concluded with a captivating Bollywood mashup dance performance by Esha Singh and Disha Singh, followed by a delightful dance session with DJ Kucha. The exquisite cuisine provided by Pearl Banquet received accolades from all attendees. The club extends its sincere gratitude to Gary Sikka, Director of Pearl Banquet, RubalSikka, Pratty Singh, and the staff for their exceptional service and hospitality.

Congratulation to President and members of LIIA Lion club for a houseful and successful Gala.

Preetnama
Khara Sach
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

True independence eludes us until we free our minds from those inconsequential fragments

Each faith possesses a unique charm, which contributes to the overall splendour of our nation. Unfortunately, some individuals have transformed the Hindu-Muslim dynamic into a contentious issue, and many of us have unintentionally aligned ourselves with their narrative, ultimately becoming pawns in their scheme. The Hindu-Muslim issue stands as a significant vulnerability for every Indian. Let's focus on our shared identity as Indians, rather than dividing ourselves into categories like Hindu, Muslim, Christian, Sikh, or any other label. It is clear that neither Muslims nor Hindus can singularly define or shape the essence of India. We are all united as "India," regardless of our religious beliefs. This Independence Day, let us commit to resisting the influence of those who undermine our strength with their divisive rhetoric. We should come together to celebrate every festival and share in each other's grief, standing strong and supporting one another.

We cannot claim true independence until our minds are liberated from those trivial fragments.

While we celebrate our nation's Independence Day, a question arises: "Do we truly possess independence?" The question raised is, "Do we truly possess independence? Absolutely not! Only white Britishers benefit, while Brown Britishers have changed yet continue to exploit India. Some of us are aware of our rights, while others remain unaware. Some utilize their knowledge, but many do not. Awareness exists, but it is limited. When protests arise, there is pressure and opposition, as exemplified by the farmers' situation. Some follow their leader without question, failing to discern right from wrong. This is what our remarkable independence and freedom represent.

In 1947, India witnessed the departure of the British. Robert Clive and Lord Dalhousie are no longer with us. The East India Company no longer holds control over India. It's time to shift our focus away from blaming British colonials for India's challenges in 2021 and embrace a forward-looking perspective. No one will make progress by blaming others.

India embodies the principle of Unity in Diversity. The remarkable diversity of India is what sets it apart in a truly unique way. The rich tapestry of diversity we cherish is at risk of unravelling, and the unity of India could be fractured if majoritarian beliefs gain traction among the populace. The unity of India is jeopardized when South Indians are compelled to learn Hindi, Bengalis and Malayalis are pressured to abandon their traditional cuisine, or Northeast Indians are pressured to conform to a singular notion of Indianness.

India operates as a democratic nation. Critiquing the government does not inherently label the critic as anti-national. Modi mirrors the legacy of India's previous prime ministers. He is not exempt from the scrutiny of the public.

Some Indian women and foreigners assert that India is unsafe, and their claims stem from the reality that certain areas do pose safety concerns. What is the rationale for recommending a visit to Pakistan? That is incorrect. Together, we can create a safe and secure India for everyone.

It's time to shift our focus away from the perceptions others have of India and prioritize our own narrative. We place excessive importance on seeking validation from others.

The citizens choose their prime minister. Consequently, he must be accountable to the public. Who appointed him as the prime minister? The individuals. It is our privilege to inquire. The individual embodies the vision of freedom that our founding fathers bestowed upon us through the principles of democracy.

Muslims are as much a part of India as Hindus, Christians, Jains, and Sikhs are. They do not descend from the Mughals. Their forebears stood alongside the Hindus in the struggle against colonialism in India, striving for her liberation. Disregarding the Constitution clearly marks one as anti-national.

Lynch mobs can arise from any demographic, demonstrating that anti-national sentiments are not exclusive to a particular group. Individuals who label themselves as nationalists and advocate for Indian Muslims' independence on 14 August are considered anti-national. Individuals who "rape threaten" women criticizing the government on Twitter are likewise seen as part of the same faction.

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
SURJIT SINGH FLORA
647-829-9397

"Altering the faces in portraits won't rewrite history." The architects of our nation battled for India's freedom. Let's dive deeper into their stories through history books and social media. They have endured significant challenges to witness India's liberation alongside fellow freedom fighters. We must not overlook the possibility that they may be presenting false information. It's time to honour India and acknowledge the countless individuals who dedicated their lives to securing the nation's freedom. Bhagat Singh, along with Gandhi, Nehru, Bose, and the rest, is all part of this narrative.

Freedom embodies the ability to question, to hold diverse opinions, to express oneself, and to engage in constructive disagreements.

The British stifled it. We have achieved independence. Let's embrace our individuality and take charge of our freedom. We must honour the sacrifices of those brave freedom fighters who laid down their lives so India could experience the vibrant hues of liberty.

The future lies in the hands of our next generation; the youth possess the power and determination to transform the nation. Our optimism soars as we reflect on the Tokyo Olympics 2021, where a formidable 228-member contingent from India showcased their talent across 18 sporting events, ultimately securing a total of 7 medals. Among these, there are two silver medals, three bronze medals, and one gold medal. Their warm blood fuels a confidence that empowers them to transform the nation's image. What is the reason behind the annual celebration of Independence Day? This principle serves as a powerful reminder for future generations of the sacrifices made by our martyrs in the pursuit of a better nation. In the company of countless freedom fighters who sacrificed everything for our nation, the founding father envisioned a country that would thrive in independence and joy. We must ensure that their hard work and sacrifices are not in vain. All young people should unite, for in unity, we can enhance our Constitution. It's time for our youth to awaken and reduce their screen time on Netflix and various social media platforms. Avoid jeopardizing your future by indulging in excessive drinking, mindless eating, pointless conversations, or squandering time on trivial discussions. Rather, dedicate their time to social initiatives and play a role in nation-building. Break the chain and become a source of inspiration and motivation for others, setting the highest standard for countries around the globe. One day, I envision that many of these young individuals will rise to become the leaders of our wonderful nation. Some are born with leadership qualities, while others cultivate them through their passion, dedication, and commitment. I hope that all Indians have a joyous Independence Day! Maintain that smile and foster togetherness.

Surjit Singh Flora is a freelance writer and journalist who lives in Brampton, Canada. He is the author of the book "The Challenge and The Opportunity."

India Claims Six Pakistani Aircraft Downed in May Conflict, Pakistan Denies Losses

India's Air Force Chief, Air Chief Marshal Amar Preet Singh, has announced that Indian forces shot down six Pakistani aircraft during intense fighting in May, marking the first official statement from New Delhi on the scale of aerial engagements. The clashes, described as the heaviest in decades, also resulted in the loss of an unspecified number of Indian jets. Speaking at a military lecture in Bengaluru, Singh said five Pakistani fighter jets and one larger aircraft, possibly a surveillance plane, were destroyed, with the long-range strike occurring at a distance of about 300 kilometres. He credited India's Russian-made S-400 air defence systems for most of the hits, calling the incident "the largest ever recorded surface-to-air kill" in India's history. The Air Force chief added that air strikes also damaged a surveillance aircraft and destroyed part of a hangar housing F-16 fighters at two airbases in southeastern Pakistan. According to Singh, half of the F-16 hangar at the Shahbaz Jacobabad airbase in Sindh province was reduced to rubble. Pakistan has strongly rejected the claims, with Defence Minister Khawaja Muhammad Asif calling them "comical narratives" and challenging India to allow an independent inventory check of both nations' aircraft fleets. He warned that such statements could increase the risk of "strategic miscalculation" in a nuclear-armed region. The May 7–10 conflict was triggered by the killing of 26 tourists in Pahalgam, in India-administered Kashmir.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

"Controlling stray dogs: Human life first"

"Supreme Court's strict order- along with compassion, security is also necessary"

"Human life and safety first - Supreme Court"

The Supreme Court has directed that stray dogs be removed from every area and kept in safe places. Strict action will be taken against organizations or individuals who obstruct the process. This order has been given keeping in mind the safety of children, women and the elderly. The increasing cases of dog attacks and fatal diseases like rabies have raised concerns. The court suggested a balanced solution—dogs will not be killed, but they will be kept in safe shelters. This is a concrete step towards ensuring the safety of both humans and animals.

The recent Supreme Court decision directing the removal of stray dogs from every locality and shifting them to safer places is a significant and long-awaited move. The court clearly stated in its order—“human life and safety first”—which marks a decisive stand in the ongoing debate on this issue. This decision is not only legally significant, but also a reminder to society that the time has come to move beyond emotional debates and adopt practical solutions.

Estimates of the number of stray dogs in India vary from state to state, but some reports suggest that there are about 15 to 20 million stray dogs in the country. This number is not just a statistical fact, but an alarming one—because their presence is directly impacting public safety, hygiene, and health. Stray dog attacks have been on the rise over the past decade. Data from the Union Health Ministry shows that about 17 to 20 lakh people are bitten by dogs every year. A large number of these are children, as their height and vulnerability make them easy targets for dogs. What is serious is that the consequences of these attacks are not just limited to injuries; there is always the risk of fatal diseases like rabies, which claim thousands of lives every year. Animal rights organisations argue that killing stray dogs is inhumane and they too have a right to live. This view is correct, but it can be recognised only as long as it does not endanger human life. The court has also struck a balance and said that dogs should not be killed indiscriminately, but rather they should be shifted to safer places or shelters. The question here is—are our municipal bodies and panchayats ready for this challenge? Because just giving orders is not enough; its implementation on the ground will require adequate resources, trained staff and a planned strategy.

This decision of the Supreme Court also presents a legal framework. The court has clearly stated that if any organization or person obstructs this process, strict action will be taken against them. This means that now the court has set a clear priority in the debate of “human life vs animal rights”. Also, the court has given the responsibility to the municipal corporations and panchayats to not only remove stray dogs, but also make proper arrangements for their care. This order is also a test of the capability and honesty of the administrative system.

Rabies is a major health problem in India. According to the World Health Organization (WHO), around 59,000 people die of rabies every year worldwide, a large proportion of which come from India. The disease is transmitted by dog bites in 99% of cases and once symptoms appear, it is not possible to cure it. Therefore, preventing dog bite cases is the most effective measure. In addition, packs of stray dogs often search for food in garbage dumps, spreading many types of infections and filth. This also affects efforts such as urban sanitation and Swachh Bharat Abhiyan.

This problem is not just administrative; society also has a big role to play in it. People often feed stray dogs outside their homes out of religious or compassionate feelings. While this sentiment is commendable, it sometimes leads to dog packs and aggressive behaviour. If this food is thrown out in the open, it attracts more dogs and increases the danger to the local population. Society needs to understand that compassion and responsibility must go hand in hand. If we really want the well-being of these animals, it is important to take them to shelters in an organised manner and run a sterilisation programme.

ਨਿਰਪੱਖ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Dr. Satyawan Saurabh,
Mobile
9466526148,01255281381

To control the number of stray dogs, a large scale sterilization campaign will have to be conducted. Adequate number of dog shelters should be built in every town and panchayat, where they get food, water and medical facilities. It is important to teach people how to maintain a safe distance from dogs and not to feed them in the open. Garbage lying in the open is the main attraction for stray dogs, which needs to be controlled. Monitoring committees can be formed at the mohalla level which keep an eye on the activities of the dogs and inform the administration.

Many countries have adopted successful models to tackle this problem. For example, in Thailand, the government and NGOs worked together to run sterilisation and vaccination programmes, which drastically reduced the number of stray dogs and attacks. Turkey, under its "Street Dogs Project", kept dogs in safe places and implanted microchips in them to track them. India can learn from these models and develop solutions for its local context.

The problem of stray dogs is not just a matter of law and court, but it is a social issue related to human safety, health and morality. The Supreme Court's stance of "human life and safety first" gives the right direction to this debate. Now it is the responsibility of municipal bodies, panchayats and citizens to find a solution to this problem together. Compassion does not mean that we ignore the danger, and safety does not mean that we become inhuman. A balanced, humane and practical approach is the way through which both humans and animals can remain safe.

India’s Supreme Court Orders Mass Removal of Stray Dogs from Delhi Amid Rabies Concerns

India’s Supreme Court has issued a sweeping order for the immediate removal of thousands of stray dogs from Delhi and its surrounding areas, citing rising attacks on children and a concerning number of rabies cases. The directive has triggered a heated debate between public safety advocates and animal protection groups, who are calling the move inhumane.

Under the ruling, civic authorities must round up all strays—sterilised or not—within eight weeks, sterilise and vaccinate them, and relocate them to newly built shelters equipped with CCTV monitoring.

No dogs will be allowed back onto the streets, and anyone resisting the removals could face charges. Justice JB Pardiwala stressed the urgency of the measure, saying children and the elderly must be able to move freely without fear.

The decision challenges India’s existing Animal Birth Control (ABC) rules, which require sterilised dogs to be returned to their original territories. Pardiwala dismissed the ABC approach as “absurd” and ineffective, pointing to 35,198 animal bite incidents and 49 rabies cases reported in Delhi between January and June this year. India records about 5,700 rabies deaths annually, though the WHO estimates the true toll could be as high as 20,000. Animal welfare groups say the order is unrealistic and financially unfeasible, noting that Delhi’s stray dog population is estimated to be close to 1 million, up from 60,000 in 2012.

Building and staffing enough shelters for such numbers, they argue, would be nearly impossible. “We cannot uproot them from the place where they live,” said protester Nishima Bhagat, who joined a candlelight march in opposition to the ruling.

Advocates like Bharati Ramachandran of the Federation of Indian Animal Protection Organisations are instead urging large-scale sterilisation, vaccination drives, and public education campaigns as more sustainable solutions to reduce attacks and curb rabies without removing dogs from their communities.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
08 TO 14 AUGUST , 2025

Incomplete dialogue of freedom

"Freedom is not just a date, it is a continuous struggle. It is not just the right to hoist the flag, Rather, it is the responsibility to provide equal opportunity and respect to every citizen. Unless this responsibility is fulfilled, our freedom is incomplete."

On 15 August 1947, we broke the shackles of foreign rule. There was a thrill in the fluttering waves of the tricolour, which was born after centuries of slavery and oppression. There was only one hope on every face—now our country will run as per its will, now every citizen will get equal rights, now we will be the creators of our future. But 78 years after independence, this question haunts—has that dream been fulfilled?

Today we are the world's largest democracy, our economy is growing rapidly, new heights are being achieved in science and technology. Metro trains, digital payments, satellite missions and growing influence on the global stage fill us with pride. But behind this shine lies a truth—our freedom is still incomplete. This incompleteness is not only due to poverty or unemployment, but due to deep-seated inequalities in thinking, system and behavior.

In our country, democracy often means only elections. We consider casting our vote every five years as our participation, but after that an invisible distance is created between the leader and the public. The public complains, the government gives explanations, and under this pretext the real issues are left behind. The real meaning of freedom is that the citizen should be the center of power, and his voice should be heard not only in election speeches but also in policies and decisions.

We live in an age of technology. The internet and social media have given unprecedented expansion to freedom of speech. But the abuse of this freedom has also increased—fake news, hate messages, and the digital divide have created new gulfs in society. Freedom is meaningful only when expression is done responsibly, and the digital space is used for awareness and progress, not to incite and divide.

India has come a long way on the economic front, but this journey has not been the same for everyone. On one hand, we are leading the world in the number of billionaires, while on the other hand, crores of people are still struggling for employment, food and treatment. No one can see the life of slum dwellers in the shadow of the high-rise buildings of the metropolis. True economic freedom means that every citizen gets the opportunity to improve his life through his hard work, and he is not at the mercy of anyone for basic needs.

The challenges are no less at the social level as well. Discrimination on the basis of caste, religion and gender is still deeply present in our society. Women have equal rights in education, employment and security on paper, but in reality they still face unequal opportunities and violence. It is ironic that on the one hand we are preparing to reach Mars, and on the other hand the ideas that consider girls' education a burden are still alive.

Education is the real foundation of freedom. But we have a huge disparity in both the quality and access to education. The private schools in the metros and the dilapidated government schools in the rural areas are part of the same country, but their worlds are different. Without a strong and equal education system, we cannot create an aware and capable civil society, and without such a society, democracy cannot be strong either.

The situation is challenging in the health sector too. The Covid-19 pandemic has exposed the weaknesses of our system. Big hospitals are in cities, but even basic health facilities are a dream in small towns and villages. Independence also means that no citizen should lose his life due to lack of treatment, and health services should not be only for the rich.

The biggest challenge of today's times is mental slavery. Many of us are still bound in the chains of traditions, superstitions and prejudices. Instead of embracing change, we often consider it a threat. Real freedom will come when we are not afraid to think, ask questions and adopt a new path.

Environmental crisis is also an issue related to our freedom. If the air, water and soil become poisonous, then the citizen's right to live a healthy life will also become hollow. Striking a balance between development and environment is essential for today's India.

Freedom is not just about taking rights, but also about performing duties. We break traffic signals, evade taxes, ignore cleanliness, and then raise questions about corruption and chaos. If citizens are not honest in performing their duties, then the government cannot be honest either.

India's strength is its diversity. But this diversity can also become a threat to us if we look at each other only through the prism of caste, religion or language. In today's era, our biggest responsibility is to respect each other's identity and not let differences turn into enmity. Now is the time that we should not celebrate independence as just a historical event but live it as a continuous responsibility. This responsibility is not just of the government but of every citizen. We have to ensure transparency in politics, independence in the judiciary, impartiality in the media and equality in society.

Today's India needs freedom where every child goes to school without fear and discrimination, every youth gets opportunities based on his hard work, every woman feels safe, every elderly person gets respect and care, and every citizen can express his views freely. This will be the India for which our ancestors sacrificed.

Political freedom was the beginning of our journey, but the destination is yet to come. Unless we eliminate inequality, discrimination, poverty, and ignorance, the praise of our freedom will remain incomplete. Completing this incompleteness is the biggest responsibility of our generation—because the identity of the future India will be determined by our decisions today.

Jai Hind!

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
-Priyanka Saurabh
(Mob.) 7015375570
(Talk + Whatsapp)

India Pushes Back as Trump Abruptly Scraps Trade Deal Over Russian Oil Purchases

What once looked like a breakthrough in U.S.-India trade relations has turned into a standoff, after U.S. President Donald Trump unexpectedly scrapped a near-final trade deal and instead announced steep tariffs on Indian goods. The move came despite months of negotiations following Prime Minister Narendra Modi's early visit to the White House, which had convinced Indian officials a deal was imminent.

Talks collapsed when Trump imposed a 25 percent tariff on Indian goods—followed by an additional 25 percent tied to India's continued imports of Russian crude—set to take effect later this month.

If implemented, the duties would raise tariffs on some items to 50 percent, a level that could halt much of the $87 billion annual trade between the two countries.

India has stressed that its purchases of Russian oil, worth $52.7 billion last year, are a matter of national energy security and not political alignment.

Officials in New Delhi have pointed out the U.S. has not targeted other major importers of Russian energy, including the European Union and Turkey.

Randhir Jaiswal, spokesperson for India's Ministry of External Affairs, called the move "extremely unfortunate" and said it unfairly singles out India for actions many nations are taking in their own interest.

Sources say New Delhi was willing to make significant tariff reductions but would not dismantle all trade protections, particularly in sensitive sectors. Indian negotiators believed a direct Modi-Trump conversation could bridge remaining gaps, but the meeting never happened. Modi, facing domestic political pressure, avoided a call that could risk a public confrontation.

Despite the escalation, both sides have kept communication channels open, and trade talks continue ahead of the August 27 deadline. Indian officials remain hopeful an agreement can be reached that removes the tariff threat, maintains fair terms, and preserves the vital strategic relationship between the world's largest democracy and the United States.

Preetnama
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
Khara Sach
On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180
Vol 4, Issue 316
Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com
15 TO 21 AUGUST , 2025

New York City Mayor Proclaims August 6 as "Rajasthan Association of North America - New York Day" to Honor Rajasthani-American Community's Contributions Presented by Deputy Commissioner Dilip Chauhan

New York, August 6, 2025** In a landmark recognition of the contributions made by the Rajasthani-American community, New York City Mayor Eric Adams officially proclaimed August 6, 2025, as "Rajasthan Association of North America (RANA) Day" during a historic ceremony at New York City Hall.

The proclamation was presented by Deputy Commissioner Dilip Chauhan, who remarked, "It's an honor to be with you as we mark a truly historic occasion — the 25th anniversary of the Rajasthan Association of North America. On behalf of Mayor Eric Adams and the City of New York, I'm proud to announce that August 6, 2025, is officially proclaimed 'Rajasthan Association of North America Day' in New York City — a day celebrated not just by the Rajasthani community but by all 8.5 million New Yorkers. For 25 years, RANA has championed culture, service, and community — strengthening ties between New York and the global Rajasthani diaspora. Thank you to the President, Past Presidents, the Board, patrons, and every member of RANA for your incredible contributions. Congratulations on this milestone — and Happy RANA Day!"

The event was part of RANA's Silver Jubilee celebrations, marking 25 years of cultural service, charitable impact, and leadership within the diaspora. The ceremony brought together elected officials, diplomats, community leaders, and dignitaries from across the U.S. Despite the Mayor's busy schedule, he attended this historic event. RANA President Prem Bhandari described the Mayor's presence as "a token of deep respect not only for over 2 million Rajasthani-origin people across the globe, but also for nearly 100 million residents of Rajasthan and other parts of India." Mayor Adams acknowledged the Rajasthani-American community's role in enriching New York's multicultural fabric and thanked RANA for 25 years of service and cultural leadership.

Dignitaries and City Officials in Attendance: The proclamation ceremony was graced by top officials from the Mayor's Office, including: - Commissioner Aissata Camara, Mayor's Office for International Affairs

- Deputy Commissioner Dilip Chauhan, Mayor's Office for International Affairs
- Pastor Gilford Monrose, Faith Advisor and Executive Director, Mayor's Office

The proclamation of RANA Day stands as a testament to the power of cultural pride, service, and unity. RANA remains committed to serving as a bridge between traditional Rajasthani heritage and modern global values, ensuring its legacy thrives for generations.

ਨਿਊਜ਼ਕਰਤਾ
ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ
SURINDERPAL SINGH
PUNJAB

Trump Warns Putin of "Severe Consequences" Ahead of Alaska Summit

President Donald Trump has issued a stark warning to Russian President Vladimir Putin, vowing "severe consequences" if Russia refuses to halt its war in Ukraine. Speaking at the Kennedy Center in Washington on Wednesday, Trump declined to specify whether those consequences would involve sanctions, tariffs, or other measures, but said he intends to press Putin for an immediate ceasefire during their upcoming meeting in Alaska on Friday. The comments followed a virtual conference with Ukrainian President Volodymyr Zelenskyy and several European leaders. Zelenskyy, speaking later in Berlin, told reporters he believes Putin is "bluffing" about pursuing peace and remains committed to occupying Ukrainian territory. He urged both the United States and Europe to maintain and increase sanctions pressure, stressing that Ukraine must be directly involved in any negotiations. While Putin and Trump are set to meet at Joint Base Elmendorf-Richardson in Anchorage, Trump confirmed Zelenskyy was not invited to this first session. However, he signaled openness to a future three-way meeting involving the United States, Russia, and Ukraine. Trump also indicated a second meeting with Putin would only happen if the first yields satisfactory results, saying, "If I didn't get the answers that we have to have, then we're not going to have a second meeting."

European allies voiced support for Ukraine's involvement in future talks. French President Emmanuel Macron emphasized that territorial issues can only be negotiated by Ukraine's leadership, while British Prime Minister Keir Starmer said "real progress" was made in the virtual meeting and pledged readiness to support any ceasefire agreement with security guarantees for Ukraine.

Russia, however, downplayed the significance of the European-led consultations. The Kremlin reiterated its longstanding demands for Ukraine to withdraw from parts of Donetsk, Zaporizhzhia, and Kherson still under Ukrainian control, and to abandon its NATO ambitions. Meanwhile, both sides continued overnight drone and missile strikes, underscoring the ongoing intensity of the conflict as the high-stakes Alaska meeting approaches.

ਸੰਗੀਤਕ ਫ਼ਜ਼ਾ ਅੰਦਰ ਸੰਦਲੀ ਪੌਣਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰੁਮਕਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤ

ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਸਹੀ ਮਾਅਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਤੇ ਹੰਢੇ ਹੋਏ ਗਵੱਈਏ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਲੱਗਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਐਨੀ ਛੇਤੀ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਆਖ ਉਸ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਜਾ ਬਣਨਗੇ ਜਿੱਥੋਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਮੁੜਿਆ ।ਛੋਟੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਰੂਹ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਮਾਣਿਆ ।'ਤੜਕ ਭੜਕ ਤੇ ਚੱਕ ਲੋ ਧਰਲੋ' ਤੋਂ ਦੂਰ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਬਣਦਾ ਮਾਣ ਤੇ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਜ਼ਰੀਏ ਤੇ 'ਸੰਗੀਤਕ ਸਮਝੌਤਿਆਂ' ਦੀ ਪਗਡੰਡੀ ਤੇ ਤੁਰਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਤਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ।

ਜਦ ਵੀ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਇਸ ਫ਼ਨਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਫੁਕਰਾਪੰਥੀ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣ ਦਿੱਤਾ । ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਰੁਤਬੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਰ ਧਰਤੀ ਨਾਲੋਂ ਗਿੱਠ ਉੱਚੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਹਸਪਤਾਲ ਅੰਦਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਮੌਤ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਜੰਗ ਲੜੀ ਤੇ ਆਖ਼ਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਚਹੇਤਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲਾ ਇਹ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਸਲੀ ਵਾਰਸ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਜੰਗ ਹਾਰ ਗਿਆ ।ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗਾਏ ਗੀਤ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਏ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਦਾ ਇੱਕ ਯੁੱਗ ਸਨ 'ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਏ ਕੱਚੀਏ ਵਪਾਰਨੇ' , ਨਜ਼ਰਾਂ ਤੋਂ ਡਿੱਗਿਆਂ ਨੂੰ , ਤੇਰਾ ਲਿਖਦੂੰ ਸਫੈਦਿਆਂ ਤੇ ਨਾਂ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ਤੇ ਵੱਡਾ ਮਾਣ ਮਿਲਿਆ ◆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਧਰਮ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਅਮਰ ਨੂਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਜਗਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ।ਬਾਪੂ ਮਸਤਾਨਾ ਸਾਗਰ ਤੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਬਰੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ 6 ਦਹਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਿਆ ਇਹ ਅਲਬੇਲਾ ਗਵੱਈਆ ਜ਼ਿਲਾ ਫਤਿਹਗੜ ? ?ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਿੰਡ ਖੇੜੀ ਨੌਧ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਅਤੇ ਰੈਣ ਬਸੇਰਾ ਖੰਨੇ ਸੀ ।ਸਰਦੂਲ ਦੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਚਲੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਇੰਡਸਟਰੀ ਦੀ ਨਰਸਰੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਲੰਬਾ ਹਟਕੋਰਾ ਭਰ ਕੇ ਆਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿੱਥੋਂ ਭਾਲਾਂਗੇ ਅਸੀਂ ਹੁਣ ਇਸ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਸਿਕੰਦਰ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਉਹ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਕਲਾਕਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਵਾਏ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਤੇ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਈ ਗਾਇਕੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਦੇ ਵੀ 'ਸਮਝੌਤਿਆਂ' ਵੱਲ ਕਦਮ ਪੁੱਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵੇਖਿਆ ।ਸਰਦੂਲ ਨੇ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਅੰਦਰ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ 'ਮਰਤਬੇ' ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਜੋ ਵਿਰਲਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਹਾਸਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ।ਸਰਦੂਲ ਸਰਦੂਲ ਸਿਕੰਦਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਦੇ ਚਮਕਦੇ ਸਿਤਾਰੇ ਬਣਾਇਆ ਜੋ ਗਰਦਸ਼ ਦੀ ਹਨੇਰ ਭਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਰਹੇ ਸਨ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਵਰ੍ ?ਆਂ ਦੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਅਜਿਹੇ ਘੱਟ ਫ਼ਨਕਾਰ ਦੇਖੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹੋਣ , ਸਰਦੂਲ ਦੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਬੁੱਕਾਂ ਭਰ ਕੇ ਹੰਝੂ ਡੋਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਕਾਂਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਉਸ ਨੂੰ ਧੁਰ ਹਿਰਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ।ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਉਹ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਏ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੀਤ ਇਸ ਸੰਗੀਤਕ ਧਰਤ ਦੀ ਸੰਦਲੀ ਫ਼ਿਜ਼ਾ ਅੰਦਰ 'ਪੌਣਾਂ ਬਣ ਕੇ ਰੁਮਕਦੇ' ਰਹਿਣਗੇ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਦਿਲ ਦੇ ਕੋਨੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਸੋਹਣੇ ਸੱਜਣ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਵਾਂਗਰਾਂ ਸਾਂਭ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣਗੇ ।ਅਲਵਿਦਾ ਸੁਰਾਂ ਦੇ ਸਿਕੰਦਰ ।

ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਚੇਅਰਮੈਨ ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਰੌਂਦ
9463463136

ਮੁੜ ਆਉਣ ਲੱਗੀ ਮਹਿਕ ਮੱਠੀਆਂ ਦੀ

ਬਚਪਨ 'ਚ ਖਾਧੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸੁਆਦ ਬੰਦੇ ਦੇ ਦਿਲ-ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਜਮ ?ਹਾਂ/ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲ ?ੀਆਂ ਦੇਸੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੇ ਸਾਰਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਕੁੱਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਘੁੰਮ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਾਣੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਲਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਯਾਦਾਂ ਦੇ ਉਸ ਝਰੋਖੇ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹਣ ਨਾਲ ? ਇੱਕ ਸੁਖਦ ਤੇ ਆਨੰਦਮਈ ਸਰੂਰ ਛਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਫਿਰ ਮਾਨਣ ਨੂੰ ਜੀਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਮੇਰਾ ਉਹ ਬਚਪਨ ਤੇ ਇਸ ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲ ? ਪਦਾਰਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੀ ਮਨਭਾਉਂਦੀ ਚੀਜ਼ ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਮੱਠੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਕਈ-ਕਈ ਦਿਨ ਖਾਂਦੇ ਰਹਿਣਾ, ਇਹ ਯਾਦ ਫਿਰ ਤੋਂ ਤਾਜ਼ਾ ਤੇ ਸਾਕਾਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ।

ਉਂਝ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸਾਲ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਮੇਰੀ ਪਤਨੀ ਸੇਰ ਅੱਧ-ਸੇਰ ਆਟੇ ਦੀਆਂ ਮੱਠੀਆਂ ਤੇ ਕੁੱਝ ਨਮਕੀਨ ਮਟਰ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਬਚਪਨ ਦਾ ਗੁੜ ਦੀਆਂ ਇਹ ਮੱਠੀਆਂ ਖਾਣ ਦਾ ਬਣਿਆ ਸੁਆਦ ਇਸ ਮਹੀਨਾ ਮਨ ਵਿੱਚ ਹਲਚਲ ਜਿਹੀ ਛੇੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੇਰੀ ਇੱਛਾ ਪੂਰੀ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਅੱਜ ਡਿਊਟੀ ਤੋਂ ਘਰ ਪਰਤਿਆ ਤਾਂ ਅੰਦਰ ਵੜਦਿਆਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਾਡੀ ਵਿਚਕਾਰਲੀ ਭੈਣ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ? ਭੋਲੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਆਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਭੈਣ, ਮਾਂ ਤੇ ਪਤਨੀ ਲੌਬੀ ਵਿੱਚ ਥੱਲੇ ਚਾਦਰ ਵਿਛਾ ਕੇ ਗੁੰਨ੍ਹੇ ਆਟੇ ਦੇ ਪੇੜੇ ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਕੇ ਅੱਜ ਉਹੀ ਯਾਦਾਂ ਤੇ ਉਹੀ ਮਾਹੌਲ ਕਈ ਦਹਾਕੇ ਪਿੱਛੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਸਾਹਮਣੇ ਉਹੀ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਫਿਰ ਤਾਜ਼ਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਮਾਂ ਦਿਨ ਦੇ ਦਸ-ਗਿਆਰਾਂ ਕੁ ਵਜੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਤੁੱਸਕ (ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੂੰਹ ਵਾਲ ?ਾ ਭਾਂਡਾ) ਵਿੱਚ ਗੁੜ ਭਿਉਂ ਦਿੰਦੀ ਫਿਰ ਆਟਾ ਛਾਣ ਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪਰਾਤ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘਿਉ ਜਾਂ ਸਰੋਂ ਦਾ ਤੇਲ ਪਾ ਕੇ ਆਟੇ ਨੂੰ ਸੁੱਕਾ ਹੀ ਮਸਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਆਟੇ ਨੂੰ ਮੋਣ ਦੇਣਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਿਉਂਇਆ ਗੁੜ ਪਾ ਕੇ ਆਟਾ ਗੁੰਨ੍ਹ ?ਆ ਜਾਂਦਾ। ਵੱਡੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਮਿਲ ਕੇ ਮੱਠੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ। ਸਾਨੂੰ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਛੇਤੀ-ਛੇਤੀ ਮੱਠੀਆਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਜਾਣ ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਬਣੇ ਪੇੜਿਆਂ ਨੂੰ ਚਕਲੇ 'ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵੇਲਦੇ ਤੇ ਫਿਰ ਚਾਕੂ ਨਾਲ ? ਬਰਫੀਆਂ ਵਾਂਗ ਕੱਟਕੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਟੋਕਰੇ 'ਚ ਵਿਛੀ ਚਾਦਰ 'ਤੇ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਮਾਂ ਚੁੱਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਵਾਲ ?ੀ ਕੜਾਹੀ ਚੜ੍ਹਾ ਲੈਂਦੀ। ਮੱਠੀਆਂ ਤਲ ? ਕੇ ਨਾਲ ? ਰੱਖੇ ਦੂਸਰੇ ਟੋਕਰੇ 'ਚ ਵਿਛੇ ਪੋਣੇ 'ਤੇ ਉਤਾਰੀ ਜਾਂਦੀ। ਪਹਿਲੇ ਪੂਰ ਨਾਲ ? ਹੀ ਸਾਡੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਫਟਾਫਟ ਗਰਮ-ਗਰਮ ਮੱਠੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਠੰਡੀਆਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਖਾਂਦੇ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਝੱਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਦਿੰਦੀ। ਇਹ ਉਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸੁਆਦ ਵਿੱਚ ਭੋਰਾ ਫ਼ਰਕ ਨਾ ਪੈਂਦਾ। ਅਸੀਂ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਖੇਡਣ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਮੁੱਠੀਆਂ ਭਰ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਲੈਂਦੇ। ਖੇਡਦੇ ਫਿਰਦੇ ਨਾਲ ? ਖਾਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਣ ਦਾ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਆਨੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੁਆਦਲੀਆਂ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜੋ ਅੱਜ ਤਕਰੀਬਨ ਖ਼ਤਮ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੇਂ ਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਪਕਵਾਨਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ? ਬੇਸ਼ੱਕ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਤੇ ਬਹੁਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਪਕਵਾਨ,ਮਿਠਾਈਆਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ ਪਰ ਘਰ 'ਚ ਬਣੀਆਂ ਇਹ ਗੁੜ, ਸ਼ੱਕਰ ਦੀਆਂ ਮੱਠੀਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਬਜ਼ਾਰੀ ਕੋਈ ਵੀ ਮਿਠਾਈ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਬਰਗਰ, ਪੀਜ਼ਾ ਆਦਿ ਖਾਣ ਵਾਲ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਾਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਦੇਖ ਕੇ ਨੱਕ ਬੁੱਲ੍ਹ ਕੱਢਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲ ?ੀਆਂ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਾਣ ਦੇ ਆਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਘਰ ਹੋਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਖ਼ਾਲਸ ਸਰੋਂ ਦੇ ਤੇਲ ਵਿੱਚ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪਕਵਾਨ ਬਣਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ੁੱਧ ਪਕਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਅੱਜ ਬਰਗਰ, ਪੀਜ਼ਾ, ਨੂਡਲਜ਼, ਹੌਟਡੌਗ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਉਲਟੇ ਸਿੱਧੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲ ? ਖਾਣੇ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਾਂ ਜਿਹੜੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਾਕਤ ਤੇ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ? ਲੜਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹੜੀਆਂ-ਕਿਹੜੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਨਾ ਉਹ ਸ਼ੁੱਧ ਖਾਣੇ ਰਹੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਸੱਚਾ ਪਿਆਰ ਰਿਹਾ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ, ਭੈਣ-ਭਰਾਵਾਂ ਤੇ ਸਕਿਆਂ 'ਚ ਉਹ ਆਪਣਾਪਨ ਤੇ ਪਿਆਰ-ਮਹੱਬਤ ਦੀ ਤੰਦ ਪਤਲੀ ਪੈਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਰਜ਼ ਆ ਗਈ ਹੈ ਜੇ ਕੋਈ ਗਰਜ਼ ਪੂਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੈ ਨਹੀਂ ਤੂੰ ਕੌਣ ਤੇ ਮੈਂ ਕੌਣ। ਬਸ ਸਭ ਉਂਝ ਹੀ ਇੱਕ ਰਸਮੀ ਜਿਹਾ ਵਰਤਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਚਲੋ ਖੈਰ ਸਮੇਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚਾਲ ਚੱਲਣਾ ਹੈ, ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਇਸ ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਗੁਲਗੁਲੇ, ਪਤੌੜ, (ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਸਾਡੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪਕੌੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ/ਹਨ) ਖੀਰ-ਪੂੜੇ, ਮੱਠੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ।? ਸਾਡੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤਕਰੀਬਨ ਹਰ ਸਾਲ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਜੋ ਮਾਹੌਲ ਕੁਦਰਤੀ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਉਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਚੇਤੇ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ। ਹੁਣ ਲੋਕ ਸ਼ਾਇਦ ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਜ਼ਾਰੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਚੱਖ ਲਿਆ ਹੈ ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਸਮਝ ਪੈਂਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਾਡੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਚੰਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ, ਕਿਹੜੇ ਤੇਲਾਂ ਤੇ ਕਿੰਨੀਆਂ ਕੁ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਲੋਕ ਮੁੜ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਨ ਵਾਲ ? ਖਾਣਿਆਂ ਵੱਲ ਮੋੜਾ ਘੱਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੁੱਝ ਘਰਾਂ ਚੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸੀ ਖਾਣ ਵਾਲ ?ੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਮਹਿਕਾਂ ਆਉਣ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਨਿਰਪੱਖ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਲਾਭ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ (ਸੰਗਰੂਰ)
86995 35708

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਰੱਖੀਏ ਖ਼ਿਆਲ

ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 1 ਅਰਬ, 42 ਕਰੋੜ, 86 ਲੱਖ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ 29 ਲੱਖ ਘੱਟ ਭਾਵ 1 ਅਰਬ, 42 ਕਰੋੜ, 57 ਲੱਖ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 1950 ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਚੀਨ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵੱਲੋਂ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2023 ਨੂੰ ਜਾਰੀ 'ਦ ਸਟੇਟ ਆਫ ਦ ਵਰਲਡ ਪਾਪੂਲੇਸ਼ਨ' ਮੁਤਾਬਕ 2050 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 166.8 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ ਦ ?ਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਜਦਕਿ ਚੀਨ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਘਟ ਕੇ 131.7 ਕਰੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕੇਰਲ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਬਾਦੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। 2030 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਆਬਾਦੀ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋ ਕੇ 19 ਕਰੋੜ 20 ਲੱਖ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੱਖਣੀ ਤੇ ਪੱਛਮੀ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਾਲ 2050 ਤੱਕ ਹਰੇਕ ਪੰਜਵਾਂ ਭਾਰਤੀ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੋਵੇਗਾ।

ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਪਰਿਵਾਰ/ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਪ੍ਰਬਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਤੋ-ਰਾਤ ਅਮੀਰ ਬਣਨ, ਬਿਨਾਂ ਮਿਹਨਤ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲਾਲਸਾ, ਸਿਰਫ ਤੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੇ ਸਾਡੀ ਸਨਾਤਨੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਕਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰਾ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ; ਸਭਿਅਤਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਅਲਮਬਰਦਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਲ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਪਰਿਵਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਨੇ ਤਾਂ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਅੱਗ ਵਿੱਚ ਘਿਓ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ 'ਪਰਹਿਤ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਸਵੈਹਿਤ' ਤੇ ਆ ਕੇ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣਾ, ਮਦਦ ਲਈ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣਾ, ਤਿਆਗ-ਪਰਉਪਕਾਰ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਦਰਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਇਬਾਰਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਰਗਾਂ ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੌਣ ਕਰੇ! ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੇ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੁਰਾਤਨਪੰਥੀ ਕਹਿ ਕੇ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੋਵੇ, ਸੋਚੋ-ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ! ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਘਰ, ਪਰਿਵਾਰ, ਸਮਾਜ, ਪਿੰਡ, ਕਸਬੇ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਸਰਬਵਿਆਪੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਸਮਾਜ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਉਮਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬੜਾ ਵੱਡਾ ਯੋਗਦਾਨ ਮਨੋਸਥਿਤੀ ਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਕਿਰਿਆਸ਼ੀਲ ਰਹਿਣ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰ, ਅਪਣੱਤ ਮਿਲੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਤੇ ਯੁਵਾ ਪੀੜ੍ਹੀ ਚੱਲੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਪਿੱਛੋਂ ਜੀਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਇਨਸਾਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਭਾਵਨਾ, ਕਰੁਣਾ, ਸੰਵੇਦਨਾ ਅਤੇ ਇੱਛਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਨੂੰ ਭੁਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਵਸਤੂ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਵੀ ਬੇਕਾਰ ਦੀ ਇਸੇ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਪਮਾਨ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਸੰਦ ਨਾਪਸੰਦ ਹੈ, ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਕਮਰਾ ਹੈ, ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਨਾਪਸੰਦ ਦਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪਾਲਤੂ ਜਾਨਵਰ ਦੇ ਵੀ ਖਾਣ ਪੀਣ, ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਲੋੜ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਇੱਛਾ ਭਾਵਨਾ ਹੈ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਜਿਵੇਂ ਸਮਾਨ ਦੀ ਬੇਜਾਨ ਗੰਢੜੀ ਹੋਣ, ਜੀਹਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜੀਅ ਕੀਤਾ ਏਧਰ ਓਧਰ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਜੀਹਨੂੰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਭਾਰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਸਭ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਘਰ ਕਰ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੀਵਨ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੇਮ, ਸਨਮਾਨ, ਅਪਣੱਤ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਆਪਣਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਝਿੜਕ, ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਘਿਰਣਾ, ਜੀਹਨੂੰ ਵਿਚਾਰੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਉਸੇ ਛੱਤ ਹੇਠਾਂ ਤਿਲ ਤਿਲ ਮਰਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਮਰਦੇ ਹਨ ਅਜਿਹੇ ਬਦਕਿਸਮਤ ਬਜ਼ੁਰਗ! ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੇ ਇੱਕ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ,

ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
(9417692015)

÷ਹੇ ਮਾਲਕ! ਰਹਿਮ ਕਰ! ਹੁਣ ਤਾਂ ਇਸ ਜਹਾਨ ਤੋਂ ਚੁੱਕ ਲੈ!÷ ਪਰ ਮੌਤ ਮੰਗਿਆਂ ਥੋੜ੍ਹੋ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉਹਦਾ ਵੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮੌਤ ਦਾ ਤਾਂਡਵ ਸਹਿਣ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲ ਨਾਲ ਲਾ ਲੈਣ ਵਰਗਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਕੂਨ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਇਹਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮਤ ਸਮਝ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੈਦ ਹੋ ਕੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਬਚੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੈ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ। ਬਜ਼ੁਰਗ ਅਤੇ ਯੁਵਾ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਹ ਧੁਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ, ਮਨੋਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਖਾਸ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਮਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੜਾਅ ਤੇ ਆ ਕੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਢਿੱਡ ਭਰ ਰੋਟੀ, ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਛੱਤ ਅਤੇ ਪਹਿਨਣ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਹੀ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਸਗੋਂ ਉਸਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਕੇ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ। ਕੋਈ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਉਠ ਰਹੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨੂੰ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਉਹਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਦਿਵਾ ਸਕਣ ਕਿ ਅਜੇ ਉਸ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਉਹਦਾ ਆਪਣਾ ਵਜੂਦ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਘਰ ਦਾ ਬਜ਼ੁਰਗ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਚਾਂਦੀ ਸੋਨੇ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਬੇਹਤਰੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦ ਹੋਣ ਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਸਤਿਤਵ ਦਾ ਆਭਾਸ ਨਾ ਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਨਮਾਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੋਰ ਯਤਨ ਵਿਅਰਥ ਹੀ ਹੋਣਗੇ।

ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦੀ ਇਸ ਭੱਜਦੀ ਦੌੜਦੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦ ?ਾ ਪਿੱਛਾ ਕਰ ਰਹੀ ਭੁੱਲੀ ਭਟਕੀ ਯੁਵਾ ਪੀੜ੍ਹੀ, ਜਿਸਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਉਂ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਨਾਲ ਦੱਬੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣਾ ਸਰਵਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਭ ਕੁਝ, ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੁਖ ਚੈਨ ਲੁਟਾ ਬੈਠੀ ਹੈ - ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਜ਼ੁਰਗ ਦੇਵਦੂਤ ਬਣ ਕੇ ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਅਨੁਭਵ ਨਾਲ ਉਹਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਾਵਾਂ ਠੰਡੀਆਂ ਛਾਵਾਂ....

ਮਾਂ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਇੱਕ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਬਿੰਬ ਸਾਡੇ ਦਿਲ ਅਤੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਉਕਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ । ਕਿਸੇ ਸਾਇਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ÷ਮਾਂ ਜਿਹਾ ਘਣਸਾਵਾਂ ਬੂਟਾ ਮੈਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਏ ਜਿਸ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਂ ਉਧਾਰੀ ਰੱਬ ਨੇ ਸਵਰਗ ਬਣਾਏ÷ ਬਿਲਕੁਲ ਮਾਵਾਂ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਉਹ ਇੱਕ ਥੰਮ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਸਮਾਜ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਪਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਪਿਆਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ । ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਨੂਹਾਂ ਪਿਆਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਆਪਣੇ ਪੋਤੇ ਪਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਮਾਂ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ ਮਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਾਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ । ਅੱਜ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਅੰਦਰ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਨੂੰ ਤਰਾਸਣਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਾਇਦ ਕਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਬਿਨਾਂ ਸੱਕ ਮਾਂ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਹੈ ।

ਸਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ
5592850841

ਪੰਜਾਬੀ ਗੀਤਕਾਰੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਉੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਵਾਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਕੁਲਦੀਪ ਮਾਣਕ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਾਂ ਓ ਦੁਨੀਆ ਵਾਲਿਓ । ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ । ਗੱਲ ਕਰੀਏ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕੀਤੀ ਹੈ । ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਲਾਹਿਆ ਗਿਆ ਹੈ । ਮਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਮੂੰਹ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ । ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਸਵਾਲ ਇਹ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਣ ਦੀ ਜਗ ?ਾ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਪਮਾਨ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ । ਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਬ ਵਸਦਾ ਹੈ ਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਜਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਉਸ ਦੇ ਬੂਟੇ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਿਸਕਾਰ ਕੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਸੀਂ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਈਏ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਅਜਿਹੇ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਿਰਧ ਆਸ਼ਰਮਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਸਮਾਂ ਬਤੀਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਮਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਮਾਂ ਨੂੰ ਤਸਕਾਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੂਜਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਆਪਣੀ ਸੱਸ ਮਾਤਾ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ

ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਪੇਟ ਦੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਪਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਕਈ ਜਾਣੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਲ ਸਕਦੇ । ਫਰਜ਼ ਕਰੋ ਜਿਸ ਮਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਉਹ ਮਾਤਾ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸਦੇ ਤਿੰਨੇ ਪੁੱਤਰ ਰਲ ਕੇ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੋਟੀ ਦੇ ਸਕਦੇ । ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦਾ ਇੱਕ ਪੱਖ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਵੀ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਕੁ ਖੜੇ ਹਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਮਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਰੋਂ ਕੱਢ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਲੜਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਪੱਖ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ । ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਂ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਨਾ ਹੀ ਘਰੋਂ ਕੱਢਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਤਿਸਕਾਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ । ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੂੰਹ ਨੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦਿਨ ਸੱਸ ਬਣਨਾ ਹੈ ।

ਰੱਬ ਖੈਰ ਕਰੇ ਜਦ ਵੀ ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦਾ ਪੁੱਤ ਨਸ਼ਈ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ । ਭਾਵੇਂ ਸਮਾਜ ਉਸ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਦਿਲੋਂ ਅਤੇ ਮੂੰਹੋਂ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪੁੱਤ ਉਸ ਦਾ ਢਿੱਡੋਂ ਜੰਮਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ । ਸਮਾਜ ਜੋ ਮਰਜ਼ੀ ਆਖੀ ਜਾ ਪਰ ਮਾਤਾ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ । ਹਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਭਾਵੇਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਾੜਾ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾੜੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾੜਾ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦੀ ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਪੱਖ ਹੈ । ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀਂ ਵੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਔਲਾਦ ਨੂੰ ਪਾਲਦੇ ਹਨ ਪਰ ਬਦਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕੀ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸਿਰਫ ਧੱਕੇ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਗਲਤ ਵਰਤਾਰਾ ਹੈ । ਕਈ ਵਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪੁੱਤ ਮਾਂ ਦਾ ਭੋਰਾ ਪਰ ਵੀ ਖਿਆਲ ਨਹੀਂ ਆਖਦੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪੇ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਡੰਗੋਰੀ ਦੀ ਜਰੂਰਤ ਹੈ ।

ਮਾਵਾਂ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜੰਮ ਕੇ ਪਾਲ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਨੂੰਹਾ ਆਖਰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦਾ ਸਾਥ ਛੱਡ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ । ਇਹ ਬੇਹਦ ਗਲਤ ਗੱਲ ਹੈ ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਦਾਦੀ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਰਜ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਦਿਮਾਗ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਵਰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਰੱਬ ਰੂਹੀ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ । ਸਾਡਾ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪਾਲ ਕੇ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰੀਏ । ਮਾਣ ਕਰੀਏ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭੀਏ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਵਾਈ ਦਵਾਈਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਪਾਣੀ ਦਈਏ । ਇਹ ਸਾਡਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ । ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੱਲੋਂ ਛੱਡ ਕੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ । ਜੋ ਕੁਝ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨਾਲ ਕਰਾਂਗੇ ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਓਹੀ ਕੁਝ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਕਰਨਗੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਨੂੰ ਭੁੱਲਣੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦੀ ।

ਨੌਂਕਾ ਟੋਕੀ [ਕਹਾਣੀ]

ਬੇਬੇ ਬਿਸ਼ਨੋ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਬੜਾ ਕੌੜਾ ਸੀ, ਉਹ ਹਰ ਵੇਲੇ ਤੰਦੂਰ ਵਾਂਗੂੰ ਤਪੀ ਰਹਿੰਦੀ ਸੀ, ਹਰ ਵੇਲੇ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੰਮ ਤੋਂ ਨੌਂਕਾ ਟੋਕੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਟੱਬਰ ਵੀ ਵਾਵਾ ਵੱਡਾ ਸਾਰਾ ਸੀ, ਸਾਰੇ ਘਰ ਦੀ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਬੇਬੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੀ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਂਦੀ, ਕਿ ਕੋਈ ਬੇਬੇ ਸਾਹਮਣੇ ਘੜੇ ਦੇ ਵਿੱਚੋ ਗਿਲਾਸ ਪਾਣੀ ਵੀ ਪੀ ਲਵੇ, ਪੁੱਤਰ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਇੰਝ ਨਾ ਕਰੋ ਉਂਝ ਨਾ ਕਰੋ, ਕੌਣ ਚੰਗਾ ਏ ਕੌਣ ਮਾੜਾ ਏ, ਕਿਹੜਾ ਆਪਣਾ ਏ ਕਿਹੜਾ ਪਰਾਇਆ ਏ, ਕਿਹੜਾ ਆਪਣਾ ਚੰਗਾ ਸੋਚਦਾ ਏ, ਕਿਹੜਾ ਆਪਣਾ ਮਾੜਾ ਸੋਚਦਾ ਏ, ਦੁਨੀਆਂਦਾਰੀ ਵਿੱਚੋ ਕਿਵੇਂ ਵਿਚਰਨਾ ਏ, ਕੁੜੀਓ ਸੌਹਰੀ ਕਿਵੇਂ ਜਾ ਕੇ ਵਸਣਾ ਏ, ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਵਸੇਬਾ ਆਪ ਬਣਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਏ, ਪੇਕੇ ਘਰ ਵਾਲੀਆਂ ਮੌਜ਼ਾ ਸੌਹਰੇ ਘਰ ਨਹੀਂ ਲੱਭਦੀਆਂ, ਸੱਸ ਸਾਹੁਰੇ ਨੂੰ ਮਾਂ ਪਿਉ ਵਾਲੀ ਇੱਜਤ ,ਦਿਉਰਾਂ ਜੇਠਾਂ ਨੂੰ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਇੱਜਤ ਤੇ ਨਣਾਨਾਂ ਨੂੰ ਭੈਣਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਕਿਧਰੇ ਜਾ ਕੇ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਸਹੁਰੇ ਘਰ ਮਾਨ ਸਤਿਕਾਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਅੱਲਗ ਸਮਝਾਉਣਾ ਕਿ

ਸੂਬੇਦਾਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁਲੇਰੀਆ
ਮਮਦੋਟ 7589155501

ਪੁੱਤਰੋ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣੇ ਬੜੇ ਸੌਖੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਬਹੁਤ ਔਖੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਨਾਨੀ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਨੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਏ, ਐਵੇ ਹੀ ਖਾਹ ਮਖਾਹ ਨਹੀਂ ਜਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕੋਈ ਕੋਲ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਜਨਾਨੀ ਨੂੰ ਝਿੜਕ ਨਹੀਂ ਮਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਜਨਾਨੀ ਤਾਂ ਬੰਦੇ ਦੀ ਅੱਖ ਦੀ ਘੂਰ ਨਾਲ ਹੀ ਸਮਝ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸਮਝਾਉਣੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਅੰਦਰ ਵੜ੍ਹ ਕੇ ਸਮਝਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦੋਹਾਂ ਦੀ ਇੱਜਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਦੇ ਵੀ ਆਂਢ ਗੁਆਂਢ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਉਹ ਫਿਰ ਮਿਹਣਾ ਬਣ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ ਗੱਲਾਂ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਦੂਜੇ ਦੀ ਇੱਜਤ ਕਰਨੀ ਸਿੱਖੋ ਕਦੇ ਵੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਮਾਰ ਨਹੀਂ ਖਾਉਗੇ, ਬੇਸ਼ਕ ਬੇਬੇ ਬਿਸ਼ਨੋ ਹੁਣ ਮੰਜੇ ਉਤੇ ਬੈਠੀ ਰਹਿੰਦੀ ਪਰ ਦਲੇਰੀ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਜਾਂਦੀ, ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕਠਾ ਰੱਖਣਾ ਕਿਹੜੀ ਸੌਖੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਦਰਾਣੀਆਂ ਜਿਠਾਣੀਆਂ ਹਰ ਇੱਕ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਕੰਮ ਦੀ ਸਲਾਹ ਬੇਬੇ ਕੋਲੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦੀਆਂ, ਸਾਰੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਸਾਕ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਨੀ ਕਿ ਬੇਬੇ ਬਿਸ਼ਨੋ ਬੇਸ਼ਕ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਤੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਗੱਲ ਮੂੰਹ ਉਤੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਰੱਖਦੀ ਏ, ਇਸ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਰਾਏ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਘਰ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੀ ਬੈਠੀ ਹੈ, ਬੱਸ ਇੱਕ ਗੱਲ ਹੀ ਇਸ ਮਾੜੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀ ਨੌਂਕਾ ਟੋਕੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੱਟਦੀ,

ਭਾਰਤ ਦਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ

ਜ਼ਾਲਮ ਖੜਾ ਹਵਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਵਿਚ, ਆਖੇ: ÷ਪਿੰਜਰਾ ਸੁਹਣਾ।
ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਮੈਂ ਪੁੱਛਾਂ : ਕਿੰਨਾ ਹੈ ਮਨਮੁਹਣਾ?
ਪਰ ਤੋਂ ਹੀਨ ਧਰਾ ਦੇ ਕੈਦੀ, ਓ ਮੂਰਖ! ਦਿਲ ਕਰੜੇ
ਉੱਡਣ ਹਾਰੇ ਪੰਛੀ ਨੂੰ ਇਹ, ਸੋਹਣਾ ਹੈ ਜਿੰਦ ਕੁਹਣਾ।

ਸੰਤ-ਕਵੀ ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ (1872-1957) ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਵਿ-ਸਤਰਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦ 'ਲਿਬਰਟੀ' ਜਾਂ 'ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ' ਦਾ ਪਰਿਆਏ ਹੈ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ- ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬੰਧਨ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ/ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ। ਇਸੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਚਰਚਿਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਚਾਰਵਾਨ ਜੀਨ ਜੈਕ ਰੂਸੋ ਦੀ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਵੀ ਧਿਆਨਯੋਗ ਹੈ : ÷ਆਦਮੀ ਪੈਦਾ ਤਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਰ ਹਰ ਥਾਂ ਉਹ ਬੰਧਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਕੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦੇ ਦਿਨ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਕਰੀਬ ਦੋ ਸੌ ਸਾਲ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਜਿੱਥੇ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ, ਉੱਥੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਭਾਵ ਕਿਸੇ ਗ਼ੈਰ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਤੋਂ ਸਰੀਰਕ ਮੁਕਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਿੰ. ਸੰਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇੱਕ ਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ, ÷ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਔਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ।÷ ਵਿਅਕਤੀ ਸਵੈਮਾਣ, ਸਵੈਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਸਵੈਇੱਛਾ ਨਾਲ ਜੀਅ ਸਕੇ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਸਕੇ, ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਵਿਚਰ ਸਕੇ- ਇਹ ਵੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੂਤਰ ਹਨ।

ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੈਮਾਣ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨਾਲ ਜੀਣ ਦੀ ਜਾਚ ਸਿਖਾਈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਆਦਿ ਗੁਰੂ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ (1469-1539) ਨੇ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਜਿਉਣ, ਭਾਵ ਪਰਤੰਤਰ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਹਰਾਮ ਖਾਣ ਦੇ ਤੁੱਲ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਥਾਂ-ਪੁਰ-ਥਾਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ:

ਜੇ ਜੀਵੈ ਪਤਿ ਲਥੀ ਜਾਇ॥
ਸਭੁ ਹਰਾਮੁ ਜੇਤਾ ਕਿਛੁ ਖਾਇ॥ (ਪੰਨਾ 142)

ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਵੀ ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ਕ ਜੀਵਨ-ਜਾਚ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਤੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਡਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸਦਾ ਭਾਵ-ਅਰਥ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਹੈ:

ਭੈ ਕਾਹੂ ਕਉ ਦੇਤ ਨਹਿ ਨਹਿ ਭੈ ਮਾਨਤ ਆਨ॥
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਸੁਨਿ ਰੇ ਮਨਾ ਗਿਆਨੀ ਤਾਹਿ ਬਖਾਨਿ॥
(ਪੰਨਾ 1427)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਵਿੱਚ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਜੀ ਨੇ ਰਾਜਿਆਂ-ਮਹਾਰਾਜਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋ- ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਹੁਣੇ (ਏ ਭੂਪਤਿ ਸਭ ਦਿਵਸੁ ਚਾਰਿ ਕੇ ਝੂਠੇ ਕਰਤ ਦਿਵਾਜਾ...) ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਛਿਣ-ਭੰਗਰਤਾ ਜਾਂ ਥੁੜ ਚਿਰੀ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਬੋਧ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ।

ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਮਰਦ ਦੀ ਗੁਲਾਮ, ਪਿਛਾਂਹਖਿੱਚੂ ਅਤੇ ਅਬਲਾ ਆਦਿ ਨਾਂਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ:

ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ
ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਾਜਾਨੁ॥ (ਪੰਨਾ 473)

ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਧੀਨਗੀ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਮੌਤ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ 'ਹਿੰਦ ਦੀ ਚਾਦਰ' (1621-1675 ਈ.) ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਆਨ, ਬਾਨ ਤੇ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿਲਕ ਤੇ ਜੰਞੂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੀ ਆਹੂਤੀ ਤੱਕ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦਾ ਬਲੀਦਾਨ ਕਲਜੁਗ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸਾਕਾ ਸੀ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਦੂਜੀ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਜੋ ਪਰਚਮ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਬਾਬਰ ਨੂੰ ਜਾਬਰ ਕਹਿ ਕੇ ਲਹਿਰਾਇਆ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (1666-1708 ਈ.) ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਇਬਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਰਿਆ। ਗੁਰੂ-ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਹੀਦੀਆ ਦਾ ਜੋ ਲੰਮਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਦਾ ਮੂਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੂਤਰ ਹੀ ਸੀ।

ਸਾਂਝਾਪਣ, ਏਕਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ, ਬਰਾਬਰੀਅਤਾ, ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਆਦਿ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਦਗੁਣਾਂ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਤਾਂ ਹੀ ਹੋ ਸਕੇਗਾ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਸੋਚ, ਆਜ਼ਾਦ ਖਿਆਲ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਰਹਿਣੀ-ਬਹਿਣੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਾਂਗੇ।

ਪਿੰਜਰੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਪੰਛੀਆਂ ਨੂੰ ਨੀਲ ਗਗਨ ਵਿਚ ਉੱਚੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦਿਓ, ਐਕੁਏਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖੀਆਂ ਮੱਛੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰਾਂ/ ਸਰੋਵਰਾਂ ਦੀ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਪਣ ਦਿਓ, ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਕੈਦ ਤਿਤਲੀਆਂ ਨੂੰ ਫੁੱਲਾਂ ਉੱਤੇ ਮੰਡਰਾਉਣ ਦਿਓ, ਸਰਕਸਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾੜੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਂ-ਬੇਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦੁੜੰਗੇ ਲਾਉਣ ਦਿਓ- ਫਿਰ ਵੇਖੋ, ਇਹ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਨਿੱਘ/ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਨੇ...

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੰਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਕਵੀ ਪ੍ਰੋ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (1905-1978 ਈ.) ਆਪਣੀ ਇੱਕ ਲੰਮੀ ਕਵਿਤਾ 'ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਤੇਰੇ ਗਿਰਾਂ' ਵਿੱਚ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

ਲੈ ਲੈ ਆਪਣੀ ਨੜੀ ਨਵਾਬੀ
ਦੇਹ ਮੈਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ।
ਜਿਥੇ ਵੀਰ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਂਦੇ
ਸਿਰੋਂ ਮਾਰ ਧੁੱਪੇ ਸੁੱਟ ਜਾਂਦੇ।
ਜਿਥੇ ਲੱਖ ਮਣਾਂ ਦਾ ਲੋਹਿਆ
ਜੰਜ਼ੀਰਾਂ ਹੱਥਕੜੀਆਂ ਹੋਇਆ।
ਜਿਥੇ ਸ਼ਾਇਰ ਬੋਲ ਸੱਕਣ
ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਘੁੰਡੀਆਂ ਖੋਲ੍ਹ ਨਾ ਸੱਕਣ।
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਐਸੀ ਥਾਂ...
ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਤੇਰੇ ਗਿਰਾਂ।

ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਸਰੀਰਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੇ ਅੰਕੁਸ਼ ਲਾ ਬੈਠੇ ਹਾਂ, ਦਾਜ ਦੇ ਲੋਭੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਆਹੁਤਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮਹੱਤਿਆਵਾਂ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪੈਸੇ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਕੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਨਾਤੇ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਭਰੂਣ-ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨੰਨ੍ਹੀਆਂ ਕੰਜਕਾਂ ਤੋਂ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕ ਖੋਹ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਤੇ ਕੁਹਾੜੇ ਚਲਾ ਕੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਵਿੱਚ ਜੀਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਸਕਰੀਨ (ਇੰਟਰਨੈੱਟ) ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਕੇ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸੰਬੰਧ ਤੋੜ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿਣ ਕਰਕੇ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਮੰਨ ਬੈਠੇ ਹਾਂ... ਇਹ ਕੇਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ! ਪੁਸਤਕਾਂ ਨਾਲ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ, ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਪਾਈਏ! ਸਭ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਈਏ! 'ਜੀਓ ਤੇ ਜੀਣ ਦਿਓ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਬੁਲੰਦ ਕਰੀਏ!! ਭਾਈ ਵੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਵਿ-ਪੰਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਚੇਤੇ ਰੱਖੀਏ:

ਸਾਨੂੰ ਰੱਖ ਸੁਤੰਤਰ ਦਾਤੇ
ਬੰਦੀ ਸਾਥੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ।
ਪਰਤੰਤਰ ਨਾ ਕਦੇ ਕਰਾਵੀਂ
ਖੁੱਲ੍ਹ ਦਾ ਸਦਾ ਸ਼ਊਰ ਰਹੇ।...
ਜੰਗਲ ਵਾਸਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਦੇਵੀਂ
ਮਾੜੀ ਮਹਲ ਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦਈਂ।
ਤਨ ਨੂੰ ਕੱਜਣ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਮਿਲੇ
ਪਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕਦੇ ਨਾ ਖੱਸ ਲਈਂ।

ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
(9417692015)

ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ

ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਸਨ। ਮੋਟਾ ਰੁਪਿਆ ਖ਼ਰਚ ਕੇ ਕਨੇਡਾ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਕਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਿਟੀਜ਼ਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਆਪ ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਇੰਡੀਆ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੀ।

ਇਸ ਵਾਰ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਮੀਟੰਗ ਕਰਕੇ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਤਿਆਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਉੱਤੇ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਵਾਇਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਜਦ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਇਹ ਰਸਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੀ ਤੁਸੀਂ ਕਰਿਓ! ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਮੈਂ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਸਵੇਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣਾ ਹੈ ਮੈਂ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵੀ ਕਰਨੀ ਹੈ। ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਰਸਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੰਨ ਗਿਆ।

ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਝੰਡਾ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਾ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਅੱਜ ਦੇ ਦਿਨ ਬੜੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਕੇ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨਾਂ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਜੀਹੀਆਂ ਤਕਰੀਰਾਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਖਣ ਲੱਗਾ ਭਰਾਵੋ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਮੈਂ ਅੱਜ ਕਨੇਡਾ ਬੱਚਿਆ ਕੋਲ ਚੱਲਿਆ ਹਾਂ ਅੱਜ ਮੇਰੀ ਫਲੈਟ ਹੈ ਆਖ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਛਾਲ ਮਾਰ ਕੋਲ ਖੜੀ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਦੇ ਰਾਹ ਪੈ ਗਿਆ।

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ
ਕੈਲਪੁਰ ਰੋਡ ਮੁੱਲਾਂਪੁਰ ਦਾਖਾ
+61 461 530 169

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ : ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਅਤੇ ਉਜਾੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਿਆ

ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ
ਮੋ. 9463553962

ਸ਼ਾਡੇ ਦੇਸ ਅੰਦਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ਼ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਬੜੀ ਧੂਮ ਧਾਮ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ।ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦਾ ਨੀਚੇ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਜੋ ਲੂੰ ਕੰਡੇ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਘਾਣ ਹੋਇਆ ਉਸ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤਾ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ , ਬਹੁਤਾ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਸਮਾ ਸਕਣ ਦੇ ਯੋਗ ਵੀ ਨਹੀਂ । ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਲਾਰਡ ਮਾਊਂਟਬੇਟਨ ਪਲਾਨ 3 ਜੂਨ 1947 ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ‘ਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਜ਼ਵੀਜ ਸੀ ਅਨਾਊਂਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ । ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਫੈਸ਼ਲਾ 1ਮਾਰਚ 1947 ਨੂੰ ਲਾਰਡ ਮਾਊਂਟਬੈਟਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਲਈ ਸਰ ਰੈਡਕਲਿਫ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਾਊਂਡਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ । ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੰਡਣ ਦੀ ਤਜ਼ਵੀਜ਼ ਨੂੰ , ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਹਾਮੀ ਲੈ ਕੇ , ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ‘ਚ ਵੰਡ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਮਜੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰ ਗਏ ,ਜਿਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ । ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਕੇ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਐਨੀ ਮਾੜੀ ਹੋਈ ਜੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਹੋਇਆ , ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਆਉਣਾ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਕਿੰਨੇ ਵੱਡੇ ਜਿਗਰੇ ਨਾਲ ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਬੇਕਸੂਰ ਲੋਕ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਵਿਛੜ ਕੇ , ਕਈ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਗੁਆ ਕੇ ਅਣਜਾਣ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਆ ਕੇ ਵਸੇ ।ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਉਜਾੜੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕਠੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ ਸਗੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜੇ ਭਿੰਨ-ਭਿੰਨ ਹਨ , ਨੇ ਹੱਸਦੇ ਵੱਸਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਜੋ ਕਿ ਬੜਾ ਹੀ ਕਠਿਨ ਸੀ , ਜੋ ਕਿ ਮਜਬੂਰੀ ਵੱਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ।ਜ਼ਮੀਨਾਂ , ਘਰ , ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਦਿ ਛੱਡ ਕੇ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਜਾ ਕੇ ਰਿਫਊਜ਼ੀ ਕੈਂਪਾਂ ‘ਚ ਰਹਿਣਾ ਬੜੀ ਔਖੀ ਘੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੀ ।ਰੇਲ ਗੱਡੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਸੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਦੋਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਕਤਲ ਫਿਰਕੂ ਰੰਗਤ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਕਾਰਨ ਹੋਏ । ਧੀਆਂ , ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਰਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਲੁੱਟੀ ਗਈ , ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਹਿਰਦੇ ਵਲੂੰਧਰਨ ਵਾਲੀ ਦਰਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਠੀਕ ਸਮਝਿਆ ।ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਮੰਜ਼ਰ ਸੀ ।ਕੁਰਸੀਆਂ ਉੱਪਰ ਬੈਠਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ... ਧੀਆਂ ,ਭੈਣਾਂ ਅਤੇ ਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਖੂਹਾਂ , ਨਹਿਰਾਂ ਆਦਿ ‘ਚ ਛਾਲਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪ ਹੀ ਮਾੜੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੌਤ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਾਇਆ ।ਨਹਿਰਾਂ , ਖੂਹਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ । ਦੋਹਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਖੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥੀ ਹੋਈ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਘਿਣਾਉਣੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਹਨਤਾਂ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ ।ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਦੰਗਿਆਂ , ਫਸਾਦਾਂ ਆਦਿ ਉੱਪਰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅਸਮਰੱਥ ਸਨ । ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਭਾਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਅਜੇ ਵੀ ਤੜਪ ਰਹੀ ਹੈ । ਕਈ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਦੋਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਚ ਗਏ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਹ ਤਾਂ ਉਹੀ ਹੀ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ।ਕਈ ਮਜਬੂਰੀ ਵਸ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਕੇ ਆਂਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾ ਕੇ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਮੈਂਬਰ ਖਿੰਡ ਪੁੰਡ ਗਏ , ਆਪਣੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ ਜਰੂਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਉਬਾਲੇ ਲੈ ਰਹੀ ਹੈ ।ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ।ਹੁਣ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵਿਰਲਾ ਹੀ ਬਚਿਆ ਹੋਵੇਗਾ । ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਇਹ ਸੰਤਾਪ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦਾ ।ਇਸ ਦੁੱਖਦਾਈ ਬਟਵਾਰੇ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਮਕਾਲੀ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਦਿਲ ਕੰਬਾਊ ਅੱਖੀਂ ਡਿਠੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ।ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਬਰਦਸਤੀ ਧਾੜਵੀ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਲੈ ਗਏ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਰਮ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਰਵਾਕੇ ਵਿਆਹ / ਨਿਕਾਹ ਕਰਵਾ ਲਏ । ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੀ ਥਾਂ ਸ਼ੈਤਾਨੀ ਬਿਰਤੀ ਸਿਰ ਫਿਰਿਆਂ ‘ਚ ਆ ਗਈ ਸੀ । ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਪਸੀ ਪ੍ਰੇਮ ਪਿਆਰ ਦੋਹਾਂ ਫਿਰਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਾਹਵਾ ਸੀ , ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਆਪਣੇ ਘਰਾਂ ‘ਚ ਸ਼ਰਨ ਦੇ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ । ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਘਿਣਾਉਣਾ ਮੰਜ਼ਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ... ਹੋਇਆ । ਪਰ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ... ਆਪਣੀ ਸੱਤਾ ‘ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਕ ਸੀ , ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਈ ।ਹੁਣ ਸੋਚੋ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਉਹ ਪੀੜ੍ਹਤ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਦਿਨ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕਰਨ ।ਸੱਤ ਦਹਾਕੇ ਬੀਤਣ ਉਪਰੰਤ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ‘ਚ ਸਰੀਕ ਹੁੰਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਿਫਊਜ਼ੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਉੱਧਰੋਂ ਆਏ ਕਈਆਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ 1984 ‘ਚ ਦੁਆਰਾ ਇਹੋ ਦੁੱਖਦਾਈ ਸੰਤਾਪ ਭਾਰਤ ਅੰਦਰ ਆਪਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ ਤੇ ਹੰਢਾਇਆ , ਜਿਸ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਕੇ , ਲੁੱਟ ਕੇ ਪ੍ਰਸਾਸਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਵਰਤਾਰਾ ਕਰਕੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਨਾ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰੇਆਮ ਦੰਗੇ ਕੀਤੇ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਖਮ ਅਜੇ ਤੱਕ ਅੱਲ੍ਹੇ ਨੇ , ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀੜ੍ਹਤਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਨਸਾਫ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ । ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨੇਤਾ ਸ਼ਰੇਆਮ ਘੁੰਮ ਰਹੇ ਹਨ । ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਸ਼ਜਾ ਭੁਗਤ ਚੁੱਕੇ ਸਿੱਖ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬੈਠੇ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਦੋਗਲੀ ਨੀਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਉਂ ਹੈ । ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਪੀੜ੍ਹਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੀ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਭੇਦ ਭਾਵ ਦੇ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੋਈ ਹੈ ।ਦੋਹਰੀ ਮਾਰ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਇਹ ਵਾਰ ਵਾਰ ਉੱਜੜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਜੂਨ ਚੌਰਾਸੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ ।ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ , ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ਼ ‘ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ਼ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ । ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਖਾਂਤ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰ ਕੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜ਼ਲੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿਰਦੇ ਕੁਝ ਸਾਂਤ ਹੋ ਜਾਣ ਜਿਹੜੇ ਅਜੇ ਜਿਊਂਦੇ ਹਨ ।ਹੋਲੀ ਹੋਲੀ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ‘ਚੋਂ ਇਹ ਦੁਖਾਂਤ ਦੀ ਘਟਨਾ ਸ਼ਾਇਦ ਵਿਸਰਦੀ ਜਾਵੇ ।ਉਜਾੜੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵਿਛੜਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦਿਲੀ ਤਮੰਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ , ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਂਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸੌਖੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ । ਇੰਟਰਨੈਟ ਜ਼ਰੀਏ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਵਿਛੜੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਬਾਤ ਕਰਕੇ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ।ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ‘ਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਕੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਸਲੂਕ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ।ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਪੈਕੇਜ਼ ਹੋਰਾਂ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ਉੱਪਰ ਬਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਦਿੰਦੀ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਕੰਨੀ ਕਤਰਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ । ਬਾਰਡਰ ਸੂਬਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਫੌਜੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਤੇ ਅਜੇ ਵੀ ਮੂਹਰਲੀ ਕਤਾਰ ‘ਚ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ । ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਜੋ ਵਿਕਾਸ ਕੇਂਦਰ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ਼ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਉਹ ਨਹੀਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਸਦਕਾ ਓਨਾ ਵਿਕਾਸ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ , ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਹੀ ਇਥੋਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਵਲੋਂ: ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਰੰਧਾਵਾ ਸਿੰਘ ਪਟਿਆਲਾ
9417131332

ਦੇਸ਼ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਹੋਵੇ ਅਰਥਾਤ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਉੱਪਰ ਰਾਜ।ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਾਜ ਅੰਦਰ ਵਸਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਮਿਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਗ੍ਹਾ ਆ ਜਾ ਸਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਆਪਣੀ ਹਰ ਗੱਲ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਸਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ, ਜਾਤ ਪਾਤ ਤੇ ਰੰਗ ਰੂਪ ਦੇ ਭੇਦ ਭਾਵ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ÷ਅਜ਼ਾਦੀ÷ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆਂ 78 ਸਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਪਰ ਅਸਲ @ਚ ਅਸੀਂ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖ ਰਹੇ। ਅਜ਼ਾਦ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ , ਪ੍ਰੰਤੂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਉਹ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਅੱਜ ਨਿੱਤ ਦਿਨ ਵਾਪਰ ਰਹੀਆਂ ਸੜਕੀ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸੜਕੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਆਪਣਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹੈਲਮੇਟ, ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀਟ ਬੈਲਟ, ਓਵਰ ਸਪੀਡ, ਗਲਤ ਓਵਰ ਟੇਕ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਦੁਰਘਟਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅਹਿਮ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਮੰਨਿਆ ਸੜਕਾਂ ਤੇ ਤੁਰਨਾ , ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣਾ ਸਾਡਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਸਾਡਾ ਨੈਤਿਕ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਆਪਣੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੀ ਜਾਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣਾ। ਅੱਜ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਇਨਸਾਨ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਾਵਟ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜਾਨਾਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਤੇ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਈ ਜਾਵੇ । ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਅਤੇ ਧੋਖਾ ਨਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਹੀ ਮਾਇਨਿਆ @ਚ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰੀ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਫ਼ਸਰਾਂ ਦੀ ਗੁਲਾਮੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਖੱਜਲ਼ ਖੁਆਰੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗਰੀਬੀ ਤੇ ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਇਹ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਨਿੱਕੇ-ਮੋਟੇ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਹਨ ? ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ @ਚ ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਨੌਕਰਸ਼ਾਹੀ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਢਲਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦਾ ਵੀ ਕੰਮ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ ਸਗੋਂ ਹੱਸਦੇ ਤੇ ਖਿੜ੍ਹੇ ਮੱਥੇ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰ ਕੰਮ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਏ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਹਰ ਸਰਕਾਰੀ ਅਮਲੇ ਦਾ ਇਹ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ਼ ਨਿਭਾਵੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ਼ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵਧੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਮ ਜਨਤਾ ਦੇ ਵੀ ਕੁੱਝ ਅਹਿਮ ਫਰਜ਼ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤਮੰਦ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਖੂਨ ਦੇਣਾ, ਸੜਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਹੋਣ ਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ, ਕਿਸੇ ਭੁੱਖੇ ਨੂੰ ਰੋਟੀ ਦੇਣਾ, ਕੱਪੜਾਹੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੱਪੜੇ ਦੇਣਾ, ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਜਗਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸੀਲਿਆਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ, ਸੜਕਾਂ, ਸਕੂਲ, ਹਸਪਤਾਲ,ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਜ਼ੀਫਾ, ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ਼ ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀ ਆਪਣਾ ਟੈਕਸ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਦਾ ਕਰੇ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰੁਕਾਵਟ ਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਖ਼ਾਤਮਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ । ਚੋਰੀਆਂ ,ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ,ਕਤਲ ਵਰਗੀਆਂ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਜਨਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅੱਜ ਓਵਰਡੋਜ਼ ਨਸ਼ੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਮੌਤਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ।ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ। ਲੋਕ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਲੜਕੀ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਉਲਾਂਭਾ ਨਾ ਆ ਸਕੇ । ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦਾਜ ਦੇਣਾ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਪੜ੍ਹਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਤੇ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੋ ਸਕਣ। ਮਾਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਜੱਜ, ਵਕੀਲ, ਅਧਿਆਪਕ, ਡਾਕਟਰ,ਆਈ ਏ ਐਸ,ਪੀ ਸੀ ਐਸ, ਡੀ ਸੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ । ਫਿਰ ਵੇਖੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਫ਼ਾਈ ਅਭਿਆਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼-ਸਫ਼ਾਈ ਨਾਲ਼ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਲ਼ੇ ਦੁਆਲ਼ੇ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦਾ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ । ਵਾਤਾਵਰਣ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਏ ਜਾਣ, ਹਰ ਪਾਸੇ ਸਫ਼ਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੂੜਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੁੜ- ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੇਕਰ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਾਫ਼ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਏ-ਸੀ ਦੀ ਵੀ ਵਰਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਦਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਹੋਵੇ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਹੀ ਜੀਵਨ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਰੇਨਹਾਰਵੈਸਟਿੰਗ ਸਿਸਟਮ ਰਾਹੀਂ ਜ਼ਮੀਨ ਹੇਠਾਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ । ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੱਚਤ ਹੀ ਅਸਲ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਯਤਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਘਰ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਵੇ ,ਪਰ ਸਾਡਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਨਮੋਲ ਹੀਰੇ ਵਰਗੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਹਿਫ਼ਾਜ਼ਤ ਕਰੀਏ ,ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖੇ ਤਾਂ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਲਈ ਖੇਡਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ । ਸਰਕਾਰ ਖੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਹੁਤ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ ।ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ, ਚੰਗੀ ਡਾਇਟ, ਚੰਗੀ ਕੋਚਿੰਗ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਮੈਦਾਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖ਼ੂਨ ਪਸੀਨਾ ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ, ਫਿਰ ਵੇਖੋ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਕਿਵੇਂ ਆਉਂਦਾ ਹੈ । ਅਜ਼ਾਦੀ ਨੂੰ 78 ਸਾਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ, ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ 178 ਸਾਲ ਵੀ ਹੋ ਜਾਣਗੇ । ਸਾਰਾ ਸੰਸਾਰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਤਰੱਕੀ ਬਹੁਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ਼ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਉਪਰੋਕਤ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ਼ ਨਿਭਾਵੇ ਤਾਂ ਹੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਹੋਂਦ ਸਦਾ ਲਈ ਮਹਿਫੂਜ਼ ਰਹਿ ਸਕੇਗੀ।

15 ਅਗਸਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ

ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕੀਤਾ !

ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਾਂਪੁਰ
9914184794

ਜਨਵਰੀ 1922 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰ ਅਖ਼ੀਰ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਹਾਰ ਗਈ।ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵੱਧਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਮੂਹਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਾਰ ਮੰਨਣੀ ਪਈ। 17 ਜਨਵਰੀ 1922 ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਤ ਜੇਲਾਂ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਕਰਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭਰੇ ਦੀਵਾਨ ਵਿੱਚ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਗੁੱਛਾ ਸ਼ੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗੁਰਦਵਾਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਲਈ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਮੋਰਚੇ ਲੱਗੇ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਂਵੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣੀਆਂ ਪਈਆਂ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਉੱਤੇ ਵੀ ਅਣ-ਮਨੁੱਖੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲਣੇ ਪਏ। ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖ ਅਡੋਲ ਰਹੇ।ਗੁਰਦੁਵਾਰਿਆਂ ਉੱਤੇ ਮਹੰਤਾ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਜੋ ਅਸਲ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਾਮਣ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਸਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬ੍ਰਾਮਣਵਾਦੀ ਲੋਕ ਜਿਵੇਂ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ, ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਵਰਗੇ ਉਸ ਮਹੰਤਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸ਼ਹਿ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ।ਚਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਇਹ ਦੇਖ ਲਿਆ ਸੀ ਜੇਕਰ ਅਸੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਚਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾ ਸ਼ੇਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈਣ ਦੀ ਵਾਂਗਡੋਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅੰਦਰ ਤੋਂ ਗਾਂਧੀ ਵਰਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਸਨ ਉੱਪਰ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਦੇਣ ਖ਼ਾਤਰ ਸ਼ੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰਦਾਰ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਧਾਈ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ ਆਪਾਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਚਾਬੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਹੱਲਾ-ਸ਼ੇਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਾਸਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇੱਥੋਂ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸਾਡੇ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਹਨ ਹਿੰਦੂ ਹੀ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ 1930 ਵਿੱਚ ਕੌਂਸਲ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਉਹ ਤਾਂ ਇਹ ਦੇਖ ਰਹੇ ਸਨ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ? ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾ ਸੋਚੇ ਸਮਝੇ ਆਪ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਕਾਂਗਰਸ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਰਹੀ ਸੀ ਉਹ ਕਹਿ ਰਹੀ ਸੀ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਸਿੱਖਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲਿਆ ਸੀ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਵਾਪਿਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣਾ ਹੈ ਪਰ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਸੀ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ ਦਿਮਾਗ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਰਹੇ ਸਨ।ਜਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਰਾਹ ਪਾ ਕੇ ਮੁ ?ਕਰਾ ਦਿੰਦੇ।

ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 1921 ਵਿੱਚ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।ਬਰਤਾਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਆਉਣਾ ਸੀ।ਪਰ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਜਦ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹਨਾਂ ਕਾਲਜ ਦੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਹੜਤਾਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸ਼ੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਪ ?ਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਰਿਟਾਇਡ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਿੱਖ ਫ਼ੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਰੇ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਜਦ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਮਾਲਵੀਆ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਉਸ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਚਾਅ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਫ਼ੈਸਰ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਕਾਲਜ ਤੱਕ ਬੜੇ ਜਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਏ। ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀ ਸੋਚਿਆ ਸਿੱਖ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਣਦੀ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਹੱਥ ਵਿਚੋਂ ਕੱਢ ਲਈ ਮਦਨ ਮੋਹਨ ਸਾਡੇ ਲਈ ਕੀ ਲਈ ਬੈਠਾ ਸੀ ?

ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰਾਂ ਜਾਣ ਚੁੱਕੀ ਸੀ।ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਈਮਾਨ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤਾ ਚਿਰ ਨਾ ਸਹਾਰ ਸਕੀ।ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ ਕਾਂਗਰਸ ਜੋ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਆਪ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ-ਹਿੱਤਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਅਲੱਗ ਲੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵੱਲ ਵੇਖ ਕੇ ਵੀ ਸੋਝੀ ਨਾ ਆਈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵੀ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ-ਹਿੱਤਾਂ ਖ਼ਾਤਰ ਅਲੱਗ ਹੋ ਕੇ ਲੜੀਏ।

1921 ਵਿੱਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੈਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਦੇਖ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਵਡਿਆਈ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹਰ ਲਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਡਿਆਈਆਂ ਦੇ ਭੁੱਖੇ ਸਨ ਪਰ ਕਾਂਗਰਸ ਜੋ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੱਕੀ ਮੰਗਾਂ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਮਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਿਤੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਸਾਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਾਂਗਰਸ,ਹਿੰਦੂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੀ ਸੀ।ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਆਪ ਇਹ ਸੋਚ ਰਹੀ ਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਮਗਰ ਲਗ ਕੇ ਆਪਣਾ ਆਪ ਤਬਾਹ ਕਰ ਲੈਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਖ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕੇ ਇਹ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲੈ ਸਕਣ।

ਹਿੰਦੂਆਂ ਨੇ ਇਕ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸਾਂਝੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ।ਇਸ ਮੰਗ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਜੇਕਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਅਲੱਗ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਹ ਗੱਲ ਵੱਖਰੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੇਕਰ ਸਾਂਝਾ ਰਾਜ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਦੇ ਹਨ ਪਰ ਹਿੰਦੂਵਾਦੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੀ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਉਂ ਨਾਲ ਸਿੱਖ ਗੁਮਰਾਹ ਹੋ ਜਾਣ।ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਸਤੇ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਗੱਲ ਸੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਅਸੀਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੇ ਗੁਲਾਮ ਹੋ ਕੇ ਉਧਾਰੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨਾਲ ਕਿਉਂ ਰਹਾਂਗੇ ?

1920 ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਹੇਠ ਕਈ ਜਿੱਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕਈ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੇਰ ਸਾਹਿਬ ,ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਝੱਲਦੇ ਹੋਇਆ ਮਸੰਦਾਂ ਤੋ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾਏ ਹਰੇਕ ਮੋਰਚੇ ਮੂਹਰੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਝੁਕਣਾ ਪਿਆ।ਇਸੇ ਹੀ ਸਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈ। ਇਸ ਧਾਰਮਿਕ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਕਈ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀ ਸ਼ੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ। ਇਹ ਦੋਨੋਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ 27 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ ਇਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਸੀ ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖਰੀ ਪੂਰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਦਿਵਾ ਸਕੀ ਨਾਲੇ ਸਿੱਖ ਮੂਹਰੇ ਹੋ ਕੇ ਤਨੋ ਮਨੋ ਖ਼ੂਨ ਵਹਾ ਰਹੇ ਸਨ।

20 ਫ਼ਰਵਰੀ1921 ਨੂੰ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਧਾਰੋਵਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਿੱਖ ਜਥੇ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਗੁਰਦੁਵਾਰੇ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ। ਜੱਥੇ ਦੇ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰ ਦਾਖ਼ਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸਾਰ ਹੀ ਮਹੰਤ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਬਣਾਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰਦੁਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਅੰਦਰੋਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੇ ਅਧੀਨ ਗੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਸਿੰਘਾਂ ਨੂੰ ਹਥਿਆਰਾਂ, ਕੋਠੇ ਤੇ ਰੱਖੇ ਪਥਰਾਂ,ਟਕੂਏ ਆਦਿ ਸਮਾਨ ਨਾਲ ਅੰਦਰੇ ਹੀ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਇਸ ਸਾਕੇ ਵਿੱਚ 130 ਸਿੰਘ ਸ਼ਹੀਦ ਹੋਏ।

3 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਵੀ ਪੁਹੰਚ ਗਿਆ ਗਾਂਧੀ ਸ਼ਹੀਦੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਆਪ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹਾ ਲੈਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਸੀ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜਿਸ਼ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿਆਸੀ ਰੰਗਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਤੁਸੀਂ ਸਿਰਫ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਨੰਦ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਫਿਰ ਕਿਹਾ ਹੁਣ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਜੇਕਰ ਸਿੱਖ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰ ਦੇਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹਾਂ ਇਹ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਦਾ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਦਿਲਾਂ ਤੇ ਮਲਮ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਗਾਂਧੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾ ਗਿਆ।

16 ਮਾਰਚ 1931 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸੀਸ ਗੰਜ ਦਿਲੀ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਸਮਾਗਮ ਰੱਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਦਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਕੇ ਬੜੇ ਆਦਰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ । ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਜੇਕਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਤੋਂ ਮੁੱਕਰ ਗਈ ਫਿਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣੇਗਾ ?ਅਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਕੀ ਜਵਾਬ ਦੇਵਾਂਗੇ ?

ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, ÷ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਹੀ ਬਣਾਏਗੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਤੇ ਪੂਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੋ ! ਸਿੱਖ ਅਜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰਾਜ ਤੋ ਮੁਕਤ ਤਾਂ ਨਹੀ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ 16 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਹਾਤਮਾਂ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਪੰਡਿਤ ਨਹਿਰੂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਣ ਲਗ ਪਏ ਸਨ ਸਾਡੇ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ? ਜਿਹੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੋਹੀ ਹੱਥੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ ਉਧਰ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਖਿਆਲ ਹੀ ਨਾ ਗਿਆ ਕੇ ਆਪਣੀ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਪਾਸੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈਏ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਕਰਦਿਆਂ 15 ਅਗਸਤ 1947 ਦਾ ਦਿਨ ਆ ਗਿਆ ਪਰ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਾਂ ਦੀ ਅਕਲ ਤੋਂ ਪਰਦਾ ਨਾ ਚੁਕ ਹੋਇਆ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਨੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਵਰਗਿਆਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਵਾਅਦੇ ਕਰਦੇ ਸਨ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਖਿੱਤਾ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਰਹਿ ਸਕਣਗੇ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 77 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੇ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਖਿੱਤਾ ਹਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੱਭੀ।

ਅਜਾਦੀ ਦੇ 77 ਵਰ੍ਹੇ

ਡਾ.ਐਚ.ਐਸ.ਬਾਵਾ
ਟੀ/86 ਅਜੀਤ ਨਗਰ ਕਪੂਰਥਲਾ

ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਰਾ ਯੂ.ਪੀ.ਆਈ. ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਭੇਂਟ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ, 15 ਅਗਸਤ 2024 ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮੌਕੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਐਸੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਹੈ। ਅਦਾਰਾ ਯੂ.ਪੀ. ਆਈ. *ਉਹਨਾਂ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸਮੁੱਚੇ ਦੇਸ਼ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਜਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਮਾਨਣ ਦਾ ਅਵਸਰ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ*, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਨਿੱਘ ਸਿਰਫ ਸੀਮਤ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਹੀ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ *ਬਹੁਤੀ ਜਨਤਾ ਅਜੇ ਵੀ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਉਸ ਨਿੱਘ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੈ ਜੋ ਸੁਪਨਾ ਸ਼ਹੀਦ ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਲਿਆ ਸੀ।* ਕਈ ਵਾਰ ਬਜੁਰਗਾਂ ਤੋਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਨਾਲੋਂ ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਦਾ ਰਾਜ ਹੀ ਚੰਗਾ ਸੀ, ਬਜੁਰਗਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ *ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੀ ਔਰਤ ਵੀ ਸੋਨੇ-ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪਾ ਕੇ ਘਰੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜੁਰਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਗਹਿਣੇ ਲੁੱਟ ਲਵੇ,* ਪਰ ਹੁਣ ਸ਼ਰੇਆਮ ਲੁੱਟਾਂ-ਖੋਹਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਨੇਕਾਂ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਮੂਕ ਦਰਸ਼ਕ ਬਣ ਇਸ ਲਈ ਚੁੱਪ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ।

ਹੁਣ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਪਾਂ ਅਜਾਦ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਤਰੱਕੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ। ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘਰ ਅਸੀਂ ਵਧੀਆ ਬਣਾ ਲਏ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜਾ ਹੀ ਲੈ ਕੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣਾਏ ਹੋਣ। ਇੱਕ ਬਜੁਰਗ ਨੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ *ਅਜਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਲੋਕ ਨਸ਼ੇ ਕਰਦੇ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਆਤਮ - ਹੱਤਿਆਵਾਂ।* ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਨਸ਼ਾ ਜਾਂ ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕਿ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਡੀ ਅਜਾਦੀ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਅਜਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਪੈ ਗਈ। *ਆਤਮ-ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਕਿਉਂ ਮਜਬੂਰ ਹੋਇਆ - ਦੇਸ਼ ਦਾ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਸਾਨ* - ਇਹ ਵੀ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਜੁਰਗਾਂ ਕੋਲ ਹਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੋਨਾ-ਚਾਂਦੀ ਆਮ ਸੀ। ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਿੱਤਲ, ਕੈਂਹੇ ਅਤੇ ਤਾਂਬੇ ਦੇ ਭਾਂਡੇ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ - ਵੱਡੀਆਂ ਗਾਗਰਾਂ ਜੋ ਕਿ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਮਤੀ ਭਾਂਡੇ ਹੁੰਦੇ ਸੀ। *ਇਹਨਾਂ ਤਾਂਬੇ - ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾ ਬਨਾਉਣਾ ਅਤੇ ਖਾਣਾ ਜੋ ਕਿ ਸਿਹਤ ਲਈ ਬਹੁਤ ਲਾਹੇਵੰਦ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।* ਪਰ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿਆਦਾਤਰ ਪਲਾਸਟਿਕ ਅਤੇ ਸਿਲਵਰ ਦੇ ਬਰਤਨ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਸਤੇ ਤਾਂ ਹਨ ਪਰ ਬਹੁਤ ਖਤਰਨਾਕ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹਨ।

ਇੱਕ ਦਿਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਹੈਰੀ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੈਟ ਤੇ ਕਰੰਸੀ ਰੇਟ ਚੈਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇੱਕ ਡਾਲਰ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਡੇ ਕਰੀਬ 83 - 84/ - ਰੁਪਏ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮੈਂ ਉਸਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੱਕ ਬਾਰ ਫਿਰ ਚੈਕ ਕਰਿਓ ਕਿ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਜਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸਾਲ 1947 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਸੀ। ਜੋ ਉਸਨੇ ਚੈਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੱਸਿਆ ਉਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਂ ਹੈਰਾਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ, ਅਗਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਜਾਵੋਂਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਦਿਸ਼ਾ ਵੱਲ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਕਲੀਅਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਨੈਟ ਤੇ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ *1947 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਬਰਾਬਰ-ਬਾਰਬਰ ਸੀ, ਅਤੇ 1917 ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਇੱਕ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਦਲੇ ਸਾਨੂੰ 13 ਡਾਲਰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ* ਇਸ ਪ੍ਰਤਿ ਅਸਲ ਸੱਚਾਈ ਜਾਨਣ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਨੈਟ ਤੇ ਚੈਕ ਕਰ ਲੈਣਾ ਜੀ। ਹੁਣ ਇਥੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਗਰ 1947 ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਕਰੰਸੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ ਤਾਂ ਹੁਣ ਸਾਡੀ ਕਰੰਸੀ ਇੰਨੀ ਡਾਉਨ ਕਿਉਂ ਹੋ ਗਈ।

ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੁਗਲਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ, ਫਿਰ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ ਅਤੇ *ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੁਣ ਸਾਡਿਆਂ ਨੇ ਹੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲੁੱਟਿਆ।* ਇੰਨਾ ਜਿਆਦਾ ਮੁਗਲਾਂ ਅਤੇ ਅੰਗਰੇਜਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਿੰਨਾ ਸਾਡਿਆਂ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ। ਜਦੋਂ ਵਾੜ ਹੀ ਖੇਤ ਨੂੰ ਖਾਣ ਲੱਗ ਪਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕੀ ਬਣੂੰ ਦੁਨਿਆ ਦਾ...!

ਭਾਂਵੇ ਕਿ ਹੁਣ ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਲਈ ਚੋਥੀ ਮਹਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਵਜੋਂ ਉਭਰਿਆ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਅਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੀਆਂ ਸੁੱਖ - ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰਨਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਾਹਦੀ ਅਜਾਦੀ ਜਿਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਰੋਜਗਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਘਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਲਾਜ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਪੈਸੇ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੋ ਭੁੱਖ-ਮਰੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰੇ-ਦਰਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸਭ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਸਭ ਕਰਜੇ ਤੇ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਗਲਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ - ਧ੍ਰੋਹੀ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ, ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਪਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਲੁੱਟਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਬਿਆਂ ਨੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਅਫਸਰਾਂ/ਮੁਲਾਜਮਾਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਕਰਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। *ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲੀਡਰਾਂ, ਅਫਸਰਾਂ, ਬਿਜਨੈਸਮੈਨਾਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੈਸਾ ਚੋਰੀ-ਛੁਪੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੇਸ਼-ਧ੍ਰੋਹੀ ਹਨ।*

ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਰਾ ਸਿਸਟਮ ਇੰਨਾ ਵਧੀਆ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਰ ਵਰਗ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਖੁਸ਼-ਨਸੀਬ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕਦੇ ਵੀ ਕੋਈ ਦੂਸਰੀ ਧਿਰ ਉੱਠ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵਾਗ-ਡੋਰ ਭਾਜਪਾ ਕੋਲ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੈਂਟਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਲੁਟੇਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਐਕਸ਼ਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਧ੍ਰੋਹ ਕਰਕੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੁੱਟ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਜਨਤਾ ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਨੇਤਾਵਾਂ, ਕੁਰੱਪਟ ਅਫਸਰਾਂ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਧੰਦਾ ਕਰਕੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਨਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪਾਖੰਡੀ ਬਾਬਿਆਂ/ਪੁਜਾਰੀਆਂ/ਪਾਦਰੀਆਂ/ਮੁਸਲਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਾਂਤ੍ਰਿਕਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਗਲਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰਕੇ *ਉਹਨਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਰਕਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਦੇਸ਼-ਧ੍ਰੋਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੁੱਟ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕਰੰਸੀ ਨੂੰ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਡਾਊਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।* ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈ ਕਿ ਉਹ ਕੁਝ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਡਾਊਨ ਹੋਣ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਅਸੀਂ ਉਕਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ, ਉਥੇ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ *ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਉਹ ਸਖਸ਼ ਵੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਅਤੇ ਨੋਟਾਂ ਬਦਲੇ ਆਪਣੀ ਬੇਸ਼ੁਮਾਰ ਕੀਮਤੀ ਵੋਟ ਦਾ ਗਲਤ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ।* ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਜਾਣੇ-ਅਣਜਾਣੇ ਆਪਣੀ ਕੀਮਤੀ *ਵੋਟ ਨੂੰ ਕੌਡੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਵੇਚ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤੇ ਅਜਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਦਾਰਾ ਯੂ.ਪੀ.ਆਈ. ਉਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਅਜਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਵੀ ਰਿਣੀ ਹੈ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਅਨੇਕਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਪ੍ਰਣ ਨੂੰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜਿਆ। ਅਜਾਦੀ ਦੇ 77 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਐਸੀ ਅਜਾਦੀ ਅਤੇ ਐਸੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ ਜੈਸਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖਾਤਰ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੇ ਸੁਪਨਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਆਓ ਆਪਾਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਅੱਜ ਆਪਾਂ ਅਨਮੋਲ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਮੁੱਲ ਪਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। *ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਲਈ ਸੱਚੀ-ਸੁੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਇਹੋ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਆਪਾਂ ਸਭ ਰਲ-ਮਿਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰੀਏ,* ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਊਚ-ਨੀਚ, ਭੇਦ-ਭਾਵ ਵਰਗੇ ਵਿਤਕਰੇ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਨ ਪਾਈਏ, ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਜਿਹੀਆਂ ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਈਏ। ਅਨਪੜ੍ਹਤਾ, ਬੇਰੁਜਗਾਰੀ, ਦਹੇਜ-ਪ੍ਰਥਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਰਗੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਤੋਂ ਖਹਿੜਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਯਤਨ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਮੰਜਿਲ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਗਾਰਾਂ ਤੇ ਫੁੱਲ ਝੜਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਜਿਆਦਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਸਾਕਾਰ ਕਰਕੇ ਇੱਕ ਸੁਚੱਜੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੋਵੇਗੀ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਲਈ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316 | Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com | 08 TO 14 AUGUST , 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

Explore Australia & New Zealand

DISCOVER THE WONDERS DOWN UNDER:
UNLEASH ADVENTURE AND SERENITY IN AUSTRALIA AND NEW ZEALAND!

$5499/PERSON
MIN 10 PAX

PACKAGE HIGHLIGHTS

- AUCKLAND
- ROTORUA
- CHRISTCHURCH
- QUEENSTOWN
- MELBOURNE
- CAIRNS
- SYDNEY

SUNRISE
TOURS AND TRAVEL

MOHINDER SINGH MIGLANI

516-690-1257
516-216-4433

22 W Marie St,
Hicksville, NY 11801

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਧਰਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਹੈ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਗਿਆਨਕ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਇਹ ਇੱਕ ਘਰੇਲੂ ਚਿੰਤਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਚਾਰ ਪੱਤਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ 'ਤੇ ਛਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ? ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਾਡੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਦੀ ਵੱਧਦੀ ਸੰਘਣਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੇ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਹੁਣ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹਕੀਕਤ ਹੈ।

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਹਨ:

1. ਬਿਜਲੀ, ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਕੋਇਲਾ, ਤੇਲ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਸਾੜਨਾ।
2. ਵਣਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਅਬਾਦੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ ਨੂੰ ਅਵਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।
3. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਸ਼ੂਆਂ ਤੋਂ ਮੀਥੈਨ ਗੈਸਾਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਰਸਾਇਣਕ ਖਾਦਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
4. ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਸਰਜਨ, ਜੋ ਕਾਰਬਨ ਡਾਈਆਕਸਾਈਡ (3®੨), ਮੀਥੈਨ (384) ਅਤੇ ਨਾਈਟ ?ਰਸ ਆਕਸਾਈਡ (N2O) ਵਰਗੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਦੇ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਨਕਲਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ 3®੨ ਦੀ ਸੰਘਣਾ 280 ਭਾਗ ਪ੍ਰਤੀ ਮਿਲੀਅਨ (ppm) ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 420 ppm ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਸਮਾਨਯੋਗ ਅੰਕੜਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਲੱਖਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ।

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨੀ ਨਤੀਜੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਕੁਝ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹਨ:

1. ਵੱਧਦਾ ਗਲੋਬਲ ਤਾਪਮਾਨ

ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਰਵਸਾਮਾਨ ਤਾਪਮਾਨ ਪੂਰਵ-ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਲਗਭਗ 1.23 (2.26) ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਘੱਟ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹਨਾਂ ਛੋਟੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਮੌਸਮੀ ਬਦਲਾਅ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈ ਸਕਦੇ ਹਨ।

2. ਧੁਰਵੀਂ ਬਰਫ ਅਤੇ ਗਲੇਸ਼ੀਅਰਾਂ ਦਾ ਪਿਘਲਣਾ

ਅਰਕਟੀਕ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਬਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘੱਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਗ੍ਰੀਨਲੈਂਡ ਅਤੇ ਐਂਟੀਆਰਟਿਕ ਬਰਫ਼ ਪੱਟੀਆਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸੈਂਕੜੇ ਬਿਲੀਅਨ ਟਨ ਭਾਰ ਗੁਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਸੁਨਾਮੀ ਲਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

3. ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦਾ ਵੱਧਣਾ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਮੁੰਦਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਲਗਭਗ 8 ਇੰਚ (20 ਸੈਂਟੀਮੀਟਰ) ਪਿਛਲੇ ਸਦੀ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੱਧਰ 2100 ਤੱਕ ਹੋਰ 1 ਤੋਂ 2 ਫੁੱਟ ਵਧਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਕਾਰਬਨ ਉਤਸਰਜਨ ਨੂੰ ਨਾ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਿਆਮੀ, ਮੁੰਬਈ ਅਤੇ ਜਕਾਰਤਾ ਵਰਗੇ ਤਟਵਾਰੀਆਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਡੁੱਬਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ।

4. ਸਮੁੰਦਰੀ ਅਮਲੀਕਰਨ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ

ਸਮੁੰਦਰ ਲਗਭਗ 30% 3®੨ ਉਤਸਰਜਨਾਂ ਨੂੰ ਅਵਸ਼ੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਮਲੀਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਰਲ ਰੀਫ, ਖੋਲ੍ਹ ਵਾਲੇ ਜੀਵ ਅਤੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਤੰਤ੍ਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਘਟਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

5. ਅਤੀਤ ਮੌਸਮੀ ਘਟਨਾਵਾਂ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਨੇ ਅਤੀਤ ਮੌਸਮੀ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਹੈ: ਹਰਿਆਲੀ ਲਹਿਰਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਨਿਰੁਜਕਰਕ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵਿਗਿਆਨ ਅਧਿਆਪਕ

ਤੇਜ਼ ਝੱਖੜਾਂ, ਭੁਚਾਲ ਅਤੇ ਤੁਫ਼ਾਨ ਲਈ ਖੱਤਰਾ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਣਉਮੀਦਿਤ ਵਰਖਾ ਸੋਕਿਆਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ।

6. ਪਰਿਸਥਿਤਿਕ ਤੰਤ੍ਰ ਦਾ ਵਿਘਟਨ

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰੁੱਖ ਅਤੇ ਜੀਵ ਜੰਤੂਆਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇਜ਼ ਤਾਪਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਵਾਸ ਨੂੰ ਬਦਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਮਾਈਗਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਪ੍ਰਜਨਨ ਦੇ ਸੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਦਾਇਗੀ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਪ੍ਰਜਾਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧੁਰਵੀ ਭਾਲੂ, ਕੋਰਲ ਜੀਵ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖ਼ਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ।

7. ਜੰਗਲਾ ਦੀ ਅੱਗ ਅਤੇ ਵਣਾਂ ਦੀ ਕਮੀ

ਗਰਮੀ, ਸੁੱਕੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਆਸਟ ?ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਐਮਾਜ਼ਾਨ ਵਰਗੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾ ਦੀ ਅੱਗ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਗ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜੀਵ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ 3®੨ ਛੱਡਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਚੱਕਰ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਮਨੁੱਖੀ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਸਿੱਧਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ: ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਦੇ ਖਤਰੇ

1. ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਘਾਟ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਨਾਸ਼ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਬਦਲਣਾ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਹੈ।
2. ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੋਕੇ ਅਤੇ ਬਰਫ਼ ਦੇ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਨਦੀਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
3. ਸਿਹਤ ਦੇ ਖਤਰੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੀਟਸਟ ?ਰੋਕ, ਸਾਹ ਦੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮਲੇਰੀਆਂ ਅਤੇ ਡੇਂਗੂ ਵਰਗੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਫੈਲਣਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।
4. ਕਲਾਈਮਟ ਰਿਫਿਊਜੀ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕ ਉੱਚੀਆਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਰੇਤਲੇ ਤੂਫਾਨ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਬੇਘਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੱਗੇ ਦਾ ਰਸਤਾ: ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਸਹਿਯੋਗੀ ਗਲੋਬਲ ਕਾਰਵਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ।

ਕੁਝ ਮੁੱਖ ਹੱਲ ਹਨ:

1. ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ (ਸੂਰਜੀ, ਹਵਾ, ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਭੂ ਗਰਭੀ ਊਰਜਾ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ।
2. ਦੁਬਾਰਾ ਬੂਟੇ ਲਗਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ।
3. ਟਿਕਾਊ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ।
4. ਸਰਵਜਨਿਕ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨ।
5. ਕਾਰਬਨ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਮੌਸਮ-ਮਿੱਤਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ।
6. ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ।
7. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਬਨ ਪਦਚਿੰਨ੍ਹ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ, ਊਰਜਾ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨਾ, ਕਚਰੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵਰਨ-ਮਿੱਤਰ ਪ੍ਰਥਾਵਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਫਰਕ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ

ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਕੋਈ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਬਲਕਿ ਇਹ ਹੁਣ ਵਰਤਮਾਨ ਦੀ ਗੁੱਝਲ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੌਜੂਦਾ ਰੁਝਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਅਗਲੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 1.53 ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਮਾਰੂ ਨਤੀਜੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਇੱਕ ਐਸੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਹੱਦਾਂ, ਵਿਚਾਰਧਾਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਵਾਲੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੁ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਵੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ

ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਅੰਦਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ਮਰ ਕੈਂਪਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਰੁਚੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੁਚੀ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਈਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚਾ ਉਸ ਕਾਰਜ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕੇ । ਅੱਜ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦਾ ਵਹਿਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ ਪਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਛੁਪੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਰੁਚੀਆਂ,ਖਿਆਲ,ਵਲਵਲੇ ਆਦਿ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸਖਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ,ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਸੇਧ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ।ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਰੋਲ ਹੈ ।ਸਾਲ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸਕੂਲ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮਾਧਿਅਮ ਹੈ ।ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਸਕੂਲ ਦਾ ਸੀਸ਼ਾ ਵੀ ਅਖਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ।ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਆਪਸੀ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਈ ਹੰਦਾ ਹੈ ।ਬੱਚੇ ਅੰਦਰਲੀ ਸੋਚ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਅਤੇ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣੀ ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਉੱਪਰ ਜਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ।ਫਿਰ ਵੀ ਵਹਿਲਾ ਮਨ ਸ਼ੈਤਾਨ ਦਾ ਘਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ।ਬੱਚੇ ਦਾ ਮਨ ਵਹਿਲੇ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ'ਚ ਰੁਝਿਆ ਹੋਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ।ਇਨਾਂ ?ਹ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੂਸਰਿਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪ੍ਰਗਟਾਉਣ ਸਮੇਂ ਬੱਚੇ ਅੰਦਰ ਅਵੱਸ਼ ਹੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ ।ਇਸੇ ਸੋਚ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾਵੇ ,ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ,ਕਲਾਕ੍ਰਿਤਾਂ ਆਦਿ ਸਾਮਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ?ਹ ਅੰਦਰ ਰਚਨਾਤਮਕ ਕ੍ਰਿਆਵਾਂ / ਸੋਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਉਨਾਂ ?ਹ ਦੇ ਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣੇਗਾ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸਹਾਈ ਹੋਵੇਗਾ ।ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿੱਚ ਖੇਡਾਂ , ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ , ਵਿਦਿਅਕ ਮੁਕਾਬਲੇ , ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਪੁਜ਼ੀਸ਼ਨਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਦੇਖ ਹੋਰਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਉਸ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ । ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਸਕੂਲ ਤਾਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਰ ਸਾਲ ਕੱਢਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮਾੜੀ ਹੀ ਹੈ ,ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਕੂਲ ਹੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ।ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕੰਮ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਹੋਣੇ ਅਸੰਭਵ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ।ਇਸ ਲਈ ਬੱਚਿਆਂ,ਮਾਪਿਆਂ,ਪੱਤਵੰਤੇ ਦਾਨੀ ਸੱਜਣਾਂ,ਸਮੂਹ ਸਟਾਫ਼ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ।ਕਈ ਸਕੂਲ ਇਸ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਕੂਲ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਰ ਸਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਵਧਾਈ ਦੇ ਪਾਤਰ ਹਨ ।ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਣ ਮਹਿਕਮੇ ਵਲੋਂ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ , ਇਹ ਵਧੀਆ ਉਪਰਾਲਾ ਸੀ ਪਰ ਕਾਮਯਾਬ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ ।ਬਹੁਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਮਹਿਕਮੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ,ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝੀ ।ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਜਰੂਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆ ਦੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਪੈ ਸਕੇ ।ਮਹਿਕਮੇ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹਰੇਕ ਸਕੂਲ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣਾ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਸਾਂਭਣ ਦਾ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕੇ ।ਸਕੂਲ ਮੁੱਖੀ ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਜਰੂਰ ਯਤਨ ਕਰਨ ।

ਨਿਰੁਜਕਰਕ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਖਰਾ ਸੱਚ
ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਨਾਭਾ
ਮੋ: 9463553962

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ : ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ

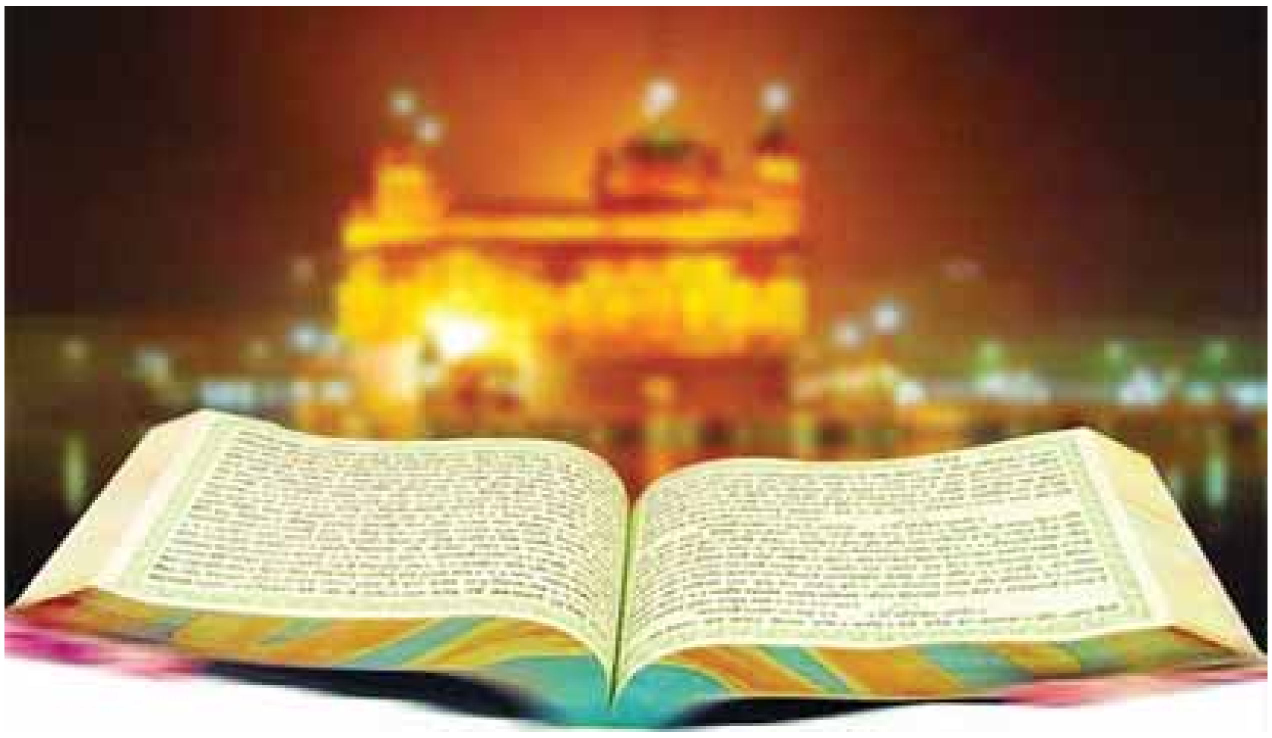

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਦਾ ਕਾਰਜ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ (1563-1606 ਈ.) ਦੁਆਰਾ 1599 ਈ. ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਲਈ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਰਾਮਸਰ ਦੇ ਰਮਣੀਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਪਾਵਨ ਗ੍ਰੰਥ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਦਾ ਮਾਣ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ (1553-1637 ਈ.) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 1604 ਈ. ਵਿਚ ਇਹ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਇਆ। ਇਸਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ 1604 ਈ. ਵਿਚ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪਿਛੋਂ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ (1666-1708 ਈ.) ਨੇ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ, ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਵਿਖੇ ਲਿਖਣਸਰ ਦੇ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਬਾਣੀ ਉਚਾਰ ਕੇ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਦਾ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ (1644-1734 ਈ.) ਪਾਸੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ, ਜਿਸ ਵਿਚ 31ਵੇਂ ਰਾਗ, ਜੈਜਾਵੰਤੀ, ਵਜੋਂ ਨੌਵੇਂ ਗੁਰੂ, ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਰਣ ਬਾਰੇ 'ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਦੇ ਕਰਤਾ ਗਿਆਨੀ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ :

ਅਬ ਦਰਬਾਰ ਦਮਦਮਾ ਜਹਾਂ।
ਤੰਬੂ ਲਗਵਾ ਕੈ ਗੁਰ ਤਹਾਂ।
ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਕੋ ਲਿਖਨ ਬਠੈ ਕੈ।
ਗੁਰ ਨਾਨਕ ਕਾ ਧਿਆਨ ਧਰੈ ਕੈ।
ਨਿਤਪ੍ਰਤਿ ਗੁਰੂ ਉਚਾਰੀ ਜੈਸੇ।
ਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਮਨੀ ਸਿੰਘ ਤੈਸੇ।
ਬੀੜ ਆਦਿ ਗੁਰ ਗ੍ਰੰਥੇ ਜੇਹੀ।
ਕਰੀ ਦਸਮ ਗੁਰ ਤਿਆਰ ਉਜੇਹੀ।

ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜੋਤੀ ਜੋਤਿ ਸਮਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 1708 ਈ. ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਕੇ ਗੁਰਗੱਦੀ ਬਖ਼ਸ਼ੀ।

ਕੁੱਲ 1430 ਪੰਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਰਗਤ ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ 6 ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ (ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ, ਗੁਰੂ ਅੰਗਦ, ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ), 15 ਭਗਤਾਂ (ਕਬੀਰ, ਨਾਮਦੇਵ, ਰਵਿਦਾਸ, ਰਾਮਾਨੰਦ, ਜੈਦੇਵ, ਤ੍ਰਿਲੋਚਨ, ਧੰਨਾ, ਸੈਣ, ਪੀਪਾ, ਭੀਖਨ, ਸਧਨਾ, ਪਰਮਾਨੰਦ, ਸੂਰਦਾਸ, ਬੇਣੀ ਤੇ ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ), 11 ਭੱਟਾਂ (ਕਲ ਸਹਾਰ, ਜਾਲਪ, ਕੀਰਤ, ਭਿਖਾ, ਸਲ੍ਯ, ਭਲ੍ਯ, ਨਲ੍ਯ, ਗਯੰਦ, ਮੁਥਰਾ, ਬਲ੍ਯ ਤੇ ਹਰਿਬੰਸ) ਅਤੇ 4 ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ (ਭਾਈ ਮਰਦਾਨਾ, ਰਾਇ ਬਲਵੰਡ, ਭਾਈ ਸਤਾ, ਬਾਬਾ ਸੁੰਦਰ) ਸਮੇਤ ਕੁੱਲ 36 ਬਾਣੀਕਾਰ ਹਨ । ਇਹ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਭਿੰਨ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ, ਬੋਲੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਥਾਂ ਦੇ ਕੇ ਮਾਨਵ-ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਮਹਾਨ ਰੁਤਬਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਬਾਣੀ ਅੰਕਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕੋ-ਇੱਕ ਕਸਵੱਟੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਜ਼ਾਤ ਦੀ ਉਚੱਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਿਥੇ ਭਗਤ ਰਵਿਦਾਸ ਚਮਾਰ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਉਥੇ ਭਗਤ ਰਾਮਾਨੰਦ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਕੁੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹਨ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਬਾਣੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਜੀਵਨ-ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਨਿਵੇਕਲੀ ਨੁਹਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਆਏ ਵਿਕਾਰਾਂ, ਕੁਰੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਜਰਜਰਿਤ ਮਾਨਤਾਵਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਪਣੀ ਅਵਾਜ਼ ਵੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਬੇਸ਼ਕ ਸਾਰੇ ਬਾਣੀਕਾਰ ਉੱਚ ਆਤਮਿਕ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਮੰਡਲਾਂ ਦੇ ਵਾਸੀ ਸਨ ਪਰ ਮਾਨਵ-ਕਲਿਆਣ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗੌਰਵ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਰਮ-ਪ੍ਰਥਮ ਲਕਸ਼ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਜੀਵ ਅਤੇ ਜਗਤ ਸਬੰਧੀ ਰੂਹਾਨੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਮੁਹਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਰੂਪਤ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਹਰ ਨਿੱਕੇ-ਵੱਡੇ ਪਹਿਲੂ/ਪੱਖਾਂ ਸਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾ ਹੈ, ਜੋ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹੈ। ਜਿਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਕਵੀ, ਲੇਖਕ, ਬਾਣੀਕਾਰ ਜਾਂ ਭਗਤ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਭਿਆਚਾਰ ਉਹਦੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਵਿਚ ਵੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭਿਆਚਾਰ ਬਣਦਾ ਹੀ ਉਦੋਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਮਾਨਵ-ਸਮੂਹ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਵਿਅਕਤਿਤਵ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨ ਸਮੂਹ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਰਚਮਿਚ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੀਵਨ-ਧੜਕਣ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੋਵੇ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਮੱਧਕਾਲ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਇਸ ਵਿਚ ਚੱਲੇ ਭਗਤੀ ਅੰਦੋਲਨ ਕਰਕੇ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਦੇ 500 ਸਾਲਾਂ (12 ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੋਂ 17 ਵੀਂ ਸਦੀ ਤੱਕ) ਦਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ । ਇਹ ਉਹ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਚਿੰਤਨ ਅਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਇਕ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਲ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪਰਿਵਰਤਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸਰੂਪ ਨਸ਼ਟ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਨਾਸ਼ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜਸੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੇਣੀਗਤ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਈ ਆਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਭਗਤੀ ਲਹਿਰ ਦਾ ਹੀ ਅੰਗ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਉਕਤੀ ਵਿਚ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਵਿਰੋਧ ਹੈ। ਰਾਮਾਨੁਜ ਸ਼ੰਕਰ ਦੇ ਅਦਵੈਤਵਾਦ ਵਿਰੁੱਧ ਸਰਵ-ਈਸ਼ਵਰਵਾਦ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਭਗਤੀ ਕਾਵਿਧਾਰਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੱਛਣ ਹੈ, ਜਦ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇੱਕ ਈਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਪਾਸ਼ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਪਰਵਰਤਕ ਸ਼ਾਇਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ (1469-1539 ਈ.) ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੂਲ ਭੂਤ ਤੱਤਾਂ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਗਿਆਨਕ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਯੁਗਾਨੁਕੂਲ ਸੇਧ ਦਿਤੀ ਅਤੇ ਇਹੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪਰਮ-ਅਗੇਤ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਾਧਾਰਨ ਰੂੜ੍ਹੀਵਾਦੀ ਇੱਕ ਧਾਰਮਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸਮਝ ਕੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਇਹਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨੋਂ ਝਿਜਕਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਇਸਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪਿਛੋਂ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਸਿੱਟੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਮਕਾਲੀਨ ਧਾਰਮਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦਾ ਇਕ ਨਵੀਨ ਸੰਕਲਪ ਉਜਾਗਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਅਕਤੀਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਪਰਿਤਿਆਗ ਕਰਕੇ ਸਾਮੂਹਿਕ ਭਗਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੋਖ (ਮੁਕਤੀ) ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਾਧ-ਸੰਗਤ, ਗੁਰਮਤਿ, ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ, ਗੁਰੂ, ਜੀਵਨ-ਮੁਕਤਿ ਆਦਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਇਸੇ ਸਾਮੂਹਿਕ ਭਗਤੀ ਵੱਲ ਉਲੇਖ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਚ ਵਿਤਰੇਕਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਇਸ ਤੋਂ ਨਿਰਲੇਪ ਰਹਿਣ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਔਰਤ, ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਵੇਸ, ਭੇਖ, ਪਹਿਰਾਵਾ, ਵਰਣ ਵੰਡ, ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ, ਪੁੰਨ-ਦਾਨ, ਨਿਮਾਜ਼, ਕਲਮਾ, ਸੁੰਨਤ, ਤੀਰਥ ਇਸ਼ਨਾਨ ਅਤੇ ਸੰਸਕਾਰ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵੈਦਿਕ ਕਾਲ ਵਿਚ ਬੇਸ਼ਕ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਸੀ ਪਰ ਜੋਗੀ-ਕਾਲ ਤਕ ਇਹਦਾ ਦਰਜਾ ਘਟਦਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਭਗਤੀ ਕਾਲ ਵਿਚ ਇਸਤ੍ਰੀ ਨੂੰ ਤ੍ਰਿਸਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਬਹੁ-ਪਤਨੀਵਾਦ, ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ, ਜੰਮਦਿਆਂ ਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਉਸ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਅੰਗ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਤਮਾ ਅਤੇ ਨਾਥਾਂ ਜੋਗੀਆਂ ਨੇ ਔਰਤ ਲਈ ਨਾਗਣ, ਬਾਘਣ, ਪਾਪਣ, ਨਾਰਕੀ, ਸੱਪਣੀ ਆਦਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਸਮਕਾਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦਿਕ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਵੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਭਿਅ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤ ਦੇ ਮਹੱਤਵ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਔਰਤ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਅਮਰਦਾਸ ਨੇ ਸਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ :

ਭੰਡਿ ਜੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਨਿੰਮੀਐ ਭੰਡਿ ਮੰਗਣੁ ਵੀਆਹੁ ॥
ਭੰਡਹੁ ਹੋਵੈ ਦੋਸਤੀ ਭੰਡਹੁ ਚਲੈ ਰਾਹੁ ॥
ਭੰਡੁ ਮੁਆ ਭੰਡੁ ਭਾਲੀਐ ਭੰਡਿ ਹੋਵੈ ਬੰਧਾਨੁ ॥
ਸੋ ਕਿਉ ਮੰਦਾ ਆਖੀਐ ਜਿਤੁ ਜੰਮਹਿ ਰਜਾਨ ॥
(ਆਸਾ, 1473)

ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਕਾਲੀ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਸਰਵਪੱਖੀ ਅਰਾਜਿਕਤਾ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਨਵੀਨ ਸਦਾਚਾਰਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ-ਸ਼ਾਸਤਰ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿਤਾ, ਜੋ ਯੁਗਾਨੁਕੂਲ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਵੀ। ਮਾਨਵੀ ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਟਰਨ ਦੁਆਰਾ ਹੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਕਈ ਵੇਰ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੇ ਜਰਜਰਿਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗ ਵੀ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ :

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ
ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
(9417692015)

ਹਕੁ ਪਰਾਇਆ ਨਾਨਕਾ ਉਸ ਸੂਅਰ ਉਸ ਗਾਇ ॥
ਗੁਰੁ ਪੀਰੁ ਹਾਮਾ ਤਾ ਭਰੇ ਜਾ ਮੁਰਦਾਰੁ ਨ ਖਾਇ ॥
(ਮਾਝ, 1141)

ਲਗਭਗ ਹਰ ਸਭਿਆਚਾਰ ਪਹਿਰਾਵਾ, ਹਾਰ ਸ਼ਿੰਗਾਰ, ਗਹਿਣਿਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲੋਕ ਵਿਭਿੰਨ ਪਹਿਰਾਵਾ ਧਾਰਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਰਾਵਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਚਿਹਨ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਰੂਪਾਂ, ਲੌਕਿਕ ਬਿੰਬਾਂ, ਉਪਮਾਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੌਕਿਕ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸਿਰਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਪਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਵੀ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ :

ਫਰੀਦਾ ਪਾੜਿ ਪਟੋਲਾ ਧਜ ਕਰੀ ਕੰਬਲੜੀ ਪਹਿਰੇਉ ॥
ਜਿਨ੍ਹੀ ਵੇਸੀ ਸਹੁ ਮਿਲੈ ਸੋਈ ਵੇਸ ਕਰੇਉ ॥
(ਫਰੀਦ, 62)
ਨੀਲ ਬਸਤ੍ਰ ਲੇ ਕਪੜੇ ਪਹਿਰੇ ਤੁਰਕ ਪਠਾਣੀ ਅਮਲ ਕੀਆ ॥
(ਆਸਾ, 1470)
ਨੀਲ ਵਸਤ੍ਰ ਪਹਿਰਿ ਹੋਵਹਿ ਪਰਵਾਣੁ ॥
ਮਲੇਛ ਧਾਨੁ ਲੇ ਪੂਜਹਿ ਪੁਰਾਣੁ ॥
(ਆਸਾ, 1472)

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਆਗਮਨ ਸਮੇਂ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਹਰ ਪਾਸੇ ਅਨਾਚਾਰ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਦੁਰਾਚਾਰੀ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਅਵਸਥਾ ਬਾਰੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਾਣੀ ਵਿਚ ਕਈ ਥਾਈਂ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੀਆਂ ਵਾਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਯੁਗ ਦੀ ਯਥਾਰਥਕ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਸਟੀਕ ਅਭਿਵਿਅੰਜਨ ਮਿਲਦਾ ਹੈ :

ਕਲਿ ਆਈ ਕੁੱਤੇ ਮੁਹੀ ਖਾਜ ਹੋਆ ਮੁਰਦਾਰ ਗੁਸਾਈ।
ਰਾਜੇ ਪਾਪ ਕਮਾਂਵਦੇ ਉਲਟੀ ਵਾੜ ਖੇਤ ਕਉ ਖਾਈ।
ਪਰਜਾ ਅੰਧੀ ਗਿਆਨ ਬਿਨ ਕੂੜ ਕੁਸੱਤ ਮੁਖਹੁ ਆਲਾਈ।
ਚੇਲੇ ਬੈਠਨ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਗੁਰ ਉਠ ਘਰੀਂ ਤਿਨਾੜੇ ਜਾਈ ।
ਚੇਲੇ ਸਾਜ ਵਜਾਇੰਦੇ ਨੱਚਣ ਗੁਰੂ ਬਹੁਤ ਵਿਧ ਭਾਈ।
ਕਾਜ਼ੀ ਹੋਏ ਰਿਸ਼ਵਤੀ ਵੱਢੀ ਲੈ ਕੇ ਹੱਕ ਗਵਾਈ।
ਇਸਤ੍ਰੀ ਪੁਰਖੈ ਦਾਮ ਹਿਤ ਭਾਵੇਂ ਆਇ ਕਿਥਾਊਂ ਜਾਈ। ਵਰਤਿਆ ਪਾਪ ਸਭਸੁ ਜਗ ਮਾਂਹੀ।
(ਵਾਰ 1, ਪਉੜੀ 30)

ਅਜਿਹੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਨੂੰ ਨਸ਼ਟ ਕਰਨ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਪੀੜਤ ਅਤੇ ਵਿਆਕੁਲ ਲੋਕਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸ਼ਬਦ-ਬਾਣੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਉਣ ਵਿਚ ਭਰਪੂਰ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿਤਾ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀਆ ਪ੍ਰਚੱਲਿਤ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗ ਨੂੰ ਕਾਵਿਕ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ।

ਸਾਮੰਤੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵਾਲਾ ਯੁਗ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਮਕਾਲੀ ਸ਼ਾਸਕ ਪ੍ਰਤੱਖ ਤੇ ਪਰੋਖ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਦੁਨਿਆਵੀ ਰਾਜਿਆਂ/ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸਰੋਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਮਕਾਲੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਵਿਆਪਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਲੱਛਣਾਂ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਜਾਣਾ ਸੁਭਾਵਕ ਸੀ। 'ਬਾਬਰ ਵਾਣੀ' ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਵੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਚਾਰਲਸ ਬਾਦਲੇਅਰ ਅਨੁਸਾਰ ਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਜ਼ੁਲਮ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਥਿਤੀਆਂ ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਅਭਿਵਿਅਕਤੀ ਸਾਹਿਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਡਾ. ਜਗਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਮਾਡਲ ਸਾਮੰਤਵਾਦ ਅਤੇ ਜਾਗੀਰਦਾਰੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਹੀ ਨੰਗਿਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਪੀੜਤ ਲੋਕਾਈ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਸ ਅਤਿਆਚਾਰੀ ਸ਼ਾਸ਼ਨ ਦੀ ਅਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਗਾ ਕੇ ਨੈਤਿਕ ਮਨੋਬਲ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਹੈ। ਤਤਕਾਲੀਨ ਰਾਜਿਆਂ ਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਕਿਰਦਾਰ, ਪਰਜਾ ਦੇ ਹਿੱਤ/ਔਗੁਣ ਲਿਆ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਨਾ, ਧਨ-ਦੌਲਤ ਤੇ ਲਾਮ ਲਸ਼ਕਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸਦੀਵੀ ਸਮਝਣਾ ਰਾਜਸੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਚਿਹਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉਲੇਖਯੋਗ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ ਧਰਮੁ ਪੰਖ ਕਰਿ ਉਡਰਿਆ ॥
ਕੂੜੁ ਅਮਾਵਸ ਸਚੁ ਚੰਦ੍ਰਮਾ ਦੀਸੈ ਨਾਹੀ ਕਹ ਚੜਿਆ ॥
ਹਉ ਭਾਲਿ ਵਿਕੁੰਨੀ ਹੋਈ ॥
ਆਧੇਰੈ ਰਾਹੁ ਨ ਕੋਈ ॥
ਵਿਚਿ ਹਉਮੈ ਕਰਿ ਦੁਖੁ ਰੋਈ ॥
(ਮਾਝ, 1145)

ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਅੰਤਰ-ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ। ਧਰਮ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮੂਲਾਧਾਰ ਵਰਣ-ਵਿਧਾਨ ਹੈ। ਪਰ ਮੱਧਕਾਲ ਵਿਚ ਵਰਨਾਸ਼ ?ਰਮ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੱਧਕਾਲ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਨਿਰਗੁਣਵਾਦੀ ਸਾਧਕਾਂ ਨੇ ਭਗਤੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਉਚ ਕੁੱਲ ਵਿਚੋਂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਰਣ-ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਨੀਵਾਂ ਮੰਨ ਕੇ ਤਥਾਕਥਿਤ ਨੀਚਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਉਚਿਤ ਮੰਨਿਆ :

ਨੀਚਾ ਅੰਦਰਿ ਨੀਚ ਜਾਤਿ ਨੀਚੀ ਹੂ ਅਤਿ ਨੀਚੁ ॥
ਨਾਨਕੁ ਤਿਨ ਕੈ ਸੰਗਿ ਸਾਥਿ ਵਡਿਆ ਸਿਉ ਕਿਆ ਰੀਸ ॥
ਜਿਥੈ ਨੀਚ ਸਮਾਲੀਅਨਿ ਤਿਥੈ ਨਦਰਿ ਤੇਰੀ ਬਖਸੀਸ ॥
(ਸਿਰੀ, 115)
ਗਰਭਵਾਸ ਮਹਿ ਕੁਲੁ ਨਹੀ ਜਾਤੀ ॥
ਬ੍ਰਹਮ ਬਿੰਦੁ ਤੇ ਸਭ ਉਤਪਾਤੀ ॥
ਤੁਮ ਕਤ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਹਮ ਕਤ ਸੂਦ ॥
ਹਮ ਕਤ ਲੋਹੂ ਤੁਮ ਕਤ ਦੂਧ ॥
(ਗਉੜੀ ਕਬੀਰ, 324)

ਅਨੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਧੂਆਂ, ਜੋਗੀਆਂ, ਸੰਨਿਆਸੀਆਂ ਆਦਿ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਮਾਰਗ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਖ਼ੁਦ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਯਾਈ ਵੀ ਇਸ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਸਨ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਬੈਰਾਗ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਆਪਣਾ ਘਰਬਾਰ ਤਿਆਗ ਕੇ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਛੱਡ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵੱਲ ਤਕਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਧਰਮ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਉੱਦਮ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸ੍ਰੇਸ਼ਟ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (ਕਿਰਤ ਕਰਨਾ, ਵੰਡ ਛਕਣਾ, ਨਾਮ ਜਪਣਾ) ਵਿਚੋਂ ਕਿਰਤ ਨੂੰ ਸਰਵਉਤਮ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੁਰਮਤਿ ਅਨੁਸਾਰ ਧਰਮ ਸਾਧਨਾ ਜੀਵਨ ਵਿਹੂਣੀ ਨਹੀਂ, ਜੀਵਨਮਈ ਹੈ। ਇਹ ਭਾਵਨਾ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਗੌਰਵ ਦਾ ਮੂਲ ਤੱਤ ਹੈ :

ਘਾਲਿ ਖਾਇ ਕਿਛੁ ਹਥਹੁ ਦੇਇ ॥
ਨਾਨਕ ਰਾਹੁ ਪਛਾਣਹਿ ਸੇਇ ॥
(1245)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਵਹਿਮਾਂ, ਭਰਮਾਂ, ਪਾਖੰਡਾਂ, ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਆਦਿ ਦਾ ਬੜੀ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਸੁਖਾਵੇਂ ਵਿਕਾਸ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹਨ। ਇਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ਼ਰਾਧ, ਜੰਤਰ-ਮੰਤਰ, ਜਾਦੂ-ਟੂਣੇ, ਪੁੰਨ-ਪਾਪ, ਨਰਕ-ਸੁਰਗ, ਰਿੱਧੀਆਂ-ਸਿੱਧੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵਿਅਰਥ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੱਧਕਾਲੀਨ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਭੇਖੀ ਲੋਕ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਡਰਾਵਾ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਭੇਟਾਵਾਂ ਲੈ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਸਨ । ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਫੋਕੇ/ਅੰਧ ਵਿਸ਼ਵਾਸਾਂ, ਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕ ਵਿਖਾਵਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਸਭੋ ਸੂਤਕੁ ਭਰਮੁ ਹੈ ਦੂਜੈ ਲਗੈ ਜਾਇ ॥
ਜੰਮਣੁ ਮਰਣਾ ਹੁਕਮੁ ਹੈ ਭਾਣੈ ਆਵੈ ਜਾਇ ॥
ਖਾਣਾ ਪੀਣਾ ਪਵਿਤ੍ਰ ਹੈ ਦਿਤੋਨੁ ਰਿਜਕੁ ਸੰਬਾਹਿ ॥
ਨਾਨਕ ਜਿਨ੍ਹੀ ਗੁਰਮੁਖਿ ਬੁਝਿਆ ਤਿਨਾ ਸੂਤਕੁ ਨਾਹਿ ॥
(ਵਾਰ ਆਸਾ, 1472)
ਝੂਠੁ ਨ ਬੋਲਿ ਪਾਡੇ ਸਚੁ ਕਹੀਐ ॥
ਹਉਮੈ ਜਾਇ ਸਬਦਿ ਘਰੁ ਲਹੀਐ ॥ ? ॥ ਰਹਾਉ ॥
ਗਣਿ ਗਣਿ ਜੋਤਕੁ ਕਾਂਡੀ ਕੀਨੀ ॥
ਪੜੈ ਸੁਣਾਵੈ ਤਤ ਨ ਚੀਨੀ ॥
(ਰਾਮਕਲੀ, 904)

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਅੰਕਿਤ ਬਾਣੀਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਰਿਪੇਖ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਚਰਣ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭਿਅ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਪੱਕ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਮਿੱਠਾ, ਪਿਆਰਾ ਤੇ ਰੌਸ਼ਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੁਰਬਾਣੀ-ਦਰਸ਼ਨ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਅਮਿਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ :

ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ
ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬਤ ਦਾ ਭਲਾ।

ਨਿਸ਼ਕਰਸ਼ ਵਜੋਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਾਣੀ ਦੇਸ਼ (space) ਅਤੇ ਕਾਲ (time) ਤੋਂ ਤ੍ਰੈਗੁਣਾਤੀਤ (transcend) ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਵਲਦਾਰ ਰੂਪ (spiral form) ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਹਰ ਸਾਹਿਤ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਤਾਂਘਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਹੋਂਦ (being), ਅਸਤਿਤਵ (existance) ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ (becomings) ਦਰਸਾਉਣ ਹਿਤ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰੋਮਣੀ ਦਰਜਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਤਾਂ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ :

ਤੂ ਸੁਲਤਾਨ ਕਹਾ ਹਉ ਮੀਆ ਤੇਰੀ ਕਵਨ ਵਡਾਈ ॥
ਜੋ ਤੂ ਦੇਹਿ ਸੁ ਕਹਾ ਸੁਆਮੀ ਮੈ ਮੂਰਖ ਕਹਣ ਨ ਜਾਈ ॥
(ਬਿਲਾਵਲ, 1795)

ਪ੍ਰੀਤ ਫੁਲਵਾੜੀ

ਕੁਦਰਤ ਹੋਈ ਕਹਿਰਵਾਨ

ਬੋਲਾ ਬੱਦਲ ਆਇਆ ਚੜ੍ਹਕੇ।
ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਸਮੁੰਦਰ ਗੜ੍ਹਕੇ।
ਕੁਦਰਤ ਕਹਿਰਵਾਨ ਜੀ।

ਟੋਏ ਟਿੱਬੇ ਨੇ ਇੱਕ ਕਰਤੇ।
ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਕਿਆਰੇ ਭਰਤੇ।
ਭਰ ਦਿੱਤੇ ਮੈਦਾਨ ਜੀ।
ਕੁਦਰਤ ਕਹਿਰਵਾਨ ਜੀ।

ਘਰ ਬਾਰ ਕਈਆ ਦੇ ਢਹਿਗੇ।
ਮੰਜੇ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਵਿੱਚੇ ਵਹਿਗੇ।
ਚੋਰ ਲੈ ਗਏ ਸਮਾਨ ਜੀ।
ਕੁਦਰਤ ਕਹਿਰਵਾਨ ਜੀ।

ਰੱਬ ਮੂਹਰੇ ਜ਼ੋਰ ਨਾ ਕੋਈ।
ਏਦੂ ਬਿਨਾਂ ਹੋਰ ਨਾ ਕੋਈ।
ਜੋ ਸੁਣੇ ਕਰ ਕਾਨ ਜੀ।
ਕੁਦਰਤ ਕਹਿਰਵਾਨ ਜੀ।

ਮਾੜਾ ਹੁੰਦਾ ਬਹੁਤਾ ਰੋੜ੍ਹ।
ਨਾ ਸੋਕੇ ਨਾ ਡੋਬੇ ਦੀ ਲੋੜ।
'ਪੱਤੋ' ਕਰੇ ਬਿਆਨ ਜੀ।
ਕੁਦਰਤ ਕਹਿਰਵਾਨ ਜੀ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ (ਮੋਗਾ)
ਫੋਨ ਨੰਬਰ : 94658-21417

ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ

ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ,ਮੈਂ ਅੱਜ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਦਿਲ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਜਖਮ ਨੂੰ ਫਰੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਲਹੂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਡੋਲ੍ਹ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ

ਮੈਨੂੰ ਗਾਉਣ ਤਾਂ ਇੱਥੇ ਬਥੇਰੇ ਆ ਗਏ
ਰੌਲਾ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬੜੇ ਤਵੇ ਨੇ ਲਾ ਗਏ
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਆ ਢਾਅ ਗਏ
ਪਾ ਪਾ ਕੇ ਰੌਲਾ ਸਭ ਪਾਸੇ ਨੇ ਛਾਅ ਗਏ

ਕੁਰਸੀਆਂ ਦੀਆਂ ਦੇਖੋ ਦੌੜਾਂ ਲੱਗੀਆਂ
ਅਜਾਦੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਹੁਣ ਹੋਣ ਠੱਗੀਆਂ
ਲੰਡਨ ਵਾਲੇ ਜਦੋਂ ਲਾਉਂਦੇ ਸੀ ਬੋਲੀਆਂ
ਗੁਲਾਮੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀ ਅੱਖਾਂ ਖੋਲ੍ਹੀਆਂ

ਅੱਜ ਮੇਰੇ ਸਿਰ ਦੇ ਤਾਜ ਤੇ ਬਹਿ ਬਹਿ
ਵੇਚਣ ਅੰਗ ਅੰਗ ਤਰੱਕੀ ਕਹਿ ਕਹਿ
ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਰਿਆਂ ਮੈਨੂੰ ਕੀਤਾ ਨਿਲਾਮ
ਅੱਜ ਵਿਕਦਾ ਵਿਕਾਸ ਦੇਖੋ ਸਰੇਆਮ

ਵਿਕਦੀਆਂ ਜਮੀਰਾਂ ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ਤਾਜ
ਜੀਹਦੇ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਹੱਥ ਰਾਜ
ਚਾਰ ਪੰਜ ਹੀ ਨੇ ਸਰਮਾਏਦਾਰ ਅਜਾਦ
ਬਾਕੀ ਖਲਕਤ ਅਜਾਦ ਹੈ ਜਾਂ ਬਰਬਾਦ

ਵਿਕੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿਕ ਗਏ ਖੁਆਬ
ਵਿਕਿਆ ਮਜਦੂਰ,ਵਿਕੇ ਵਪਾਰ ਜਨਾਬ
ਵਿਕੀਆਂ ਸਨਅਤਾਂ,ਵਿਕ ਰਹੇ ਨੇ ਮੈਦਾਨ
ਵਿਕ ਰਹੇ ਤਿਰੰਗੇ ਜੋ ਮੇਰੇ ਦੇਸ ਦੀ ਸਾਨ

ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ,ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਸਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹਾਂ
ਡਾਕਘਰਾਂ ਤੇ ਡਿਪੂਆਂ 'ਚ ਵਿਕ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਪੱਚੀ ਰੁਪਏ ਮੇਰਾ ਮੁੱਲ ਹੁਣ ਰਹਿ ਗਿਆ
ਸੰਤਾਲੀ ਵਾਲਾ ਦੇਖਿਆ ਖਾਬ ਢਹਿ ਗਿਆ

ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਦਿਲ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਜਖਮਾਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਹੂ ਦੇ ਅੱਥਰੂ ਡੋਲ੍ਹ ਰਹੀ ਹਾਂ
ਮੈਂ ਅਜਾਦੀ, ਮੈਂ ਅੱਜ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਹੀ ਹਾਂ !!!

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ...
9988901324

ਗੀਤ 15 ਅਗਸਤ ਲਈ

ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਫੇਰ ਤਿਰੰਗੇ ਦੇ ਰੰਗਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ੋਭਿਤ ਹੋਣ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ।
ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਚੁੱਲ੍ਹਾ ਪਾਣੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਮਿਲਦੀ।
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੁੰਦਰ ਗੁਲਸ਼ਨ ਵਿਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਡਾਲੀ ਖਿਲਦੀ।
ਦੇਸ਼ ਸਪੂਤਾਂ ਦੇ ਲਹੂ 'ਚੋਂ ਮਿਲਦੀਆਂ ਮੇਹਰ ਮਾਨੀਆਂ।
ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਉਨਤੀ ਦੇ ਤਾਜ ਸਜਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਨਵ ਸਭਿਆਚਾਰ 'ਚ ਨਵ ਸ਼ਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।
ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਨੇ ਫਿਰ ਮਾਲਾ ਮਾਲ ਜਵਾਨੀਆਂ।
ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਸ਼ਕਤੀ ਭਗਤੀ ਸੰਜਮ ਪੂਜਾ ਧਰਮ ਜਦੋਂ ਕਹਿਲਾਏ।
ਪਰਹਿਤ ਦੇ ਵਿਚ ਪਿਆਰ ਮੁਹੱਬਤ ਇਕ ਸੂਰਜ ਬਣ ਜਾਏ।
ਯੁੱਗਾਂ-ਯੁੱਗਾਂ ਤਕ ਅਖਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਜੀਵਤ ਰਹਿਣ ਕਹਾਣੀਆਂ।
ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਦ ਤਸੀਹੇ ਸਹਿੰਦੇ ਫਿਰ ਦਿੰਦੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ।
ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਧਰਤੀ ਵਿਚ ਹਰਿਆਲੀ।
ਉਚੇ ਉਚੇ ਪਰਬਤ ਵਿਚੋਂ ਝਰਨੇ ਦੇਣ ਰਵਾਨੀਆਂ।
ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।
ਭਾਰਤ ਮਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਦੇ ਉਤੇ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਤਾਜ ਸਜਾ ਕੇ।
ਉਨਤੀ, ਵਿਦਿਆ, ਦੇ ਬੱਲ ਉਤੇ ਇਕ ਸੁੰਦਰ ਧਰਤ ਬਣਾ ਕੇ।
ਨਵਯੁਵਕਾਂ ਨੇ ਮਿਹਨਤ ਦੇ ਵਿਚ ਸਭ ਕਦਰਾਂ ਪਹਿਚਾਨੀਆਂ।
ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸ ਕਰਾਂਤੀਕਾਰੀ ਸਿਰਜਨ ਜਦ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ।

ਬਲਵਿੰਦਰ 'ਬਾਲਮ' ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
ਉਂਕਾਰ ਨਗਰ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੰਜਾਬ
ਮੋ. 98156-25409

ਮੇਰਾ ਪੰਜਾਬ

ਮੇਰਾ ਓਹ ਜਰਖੇਜ਼ ਪੰਜਾਬ, ਜੀਹਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੋਈ ਜਵਾਬ
ਕਣ ਕਣ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਸੋਨੇ ਵਰਗਾ, ਮਿੱਟੀ ਜਿਸਦੀ ਲਾਜਵਾਬ
ਹਰ ਕੋਈ ਫ਼ਸਲ ਸੀ ਹੁੰਦੀ ਜਿੱਥੇ,ਖੇਤ ਸੀ ਰੱਬੀ ਰਹਿਮਤ ਨਾਲ ? ਭਰਪੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ,ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਦੁੱਧ ਜਿੱਥੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਵਿਕਦਾ, ਪੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਕੇ ਕੈਦ
ਖੁਰਲੀਆਂ ਉੱਤੇ ਮੱਝਾਂ ਸਨ, ਵਿਰਲੇ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਵੈਦ
ਅੱਜ ਦੁੱਧ ਪੀਣ ਨਾਲ ? ਵਿਗੜੇ ਹਾਜ਼ਮਾ, ਜੋ ਸੀ ਕਦੇ ਗ਼ਰੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ , ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਚੱਲਦੇ ਖਾਲ ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਬੁੱਕ ਭਰ ਭਰ ਕੇ ਪੀ ਲੈਂਦੇ ਸੀ
ਹੱਥ ਤੇ ਰੱਖ ਕੇ ਰੋਟੀ ,ਚਟਣੀ, ਲੱਸੀ ਨਾਲ ? ਛੱਕ ਲੈਂਦੇ ਸੀ
ਕਦੇ ਨਾ ਨਖ਼ਰਾ ਕੀਤਾ ,ਜੋ ਮਿਲਿਆ ਬਸ ਸੀ ਮੰਨਜ਼ੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਹਵਾ ਜਿਸਦੀ ਸੀ ,ਜੋ ਰੂਹਾਂ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੰਦੀ ਸੀ ਨਾਲ ? ਸਕੂਨ
ਰੁੱਖ ਸੀ ਕੱਚੇ ਪਹਿਆਂ ਕਿਨਾਰੇ ,ਠੰਡ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਮਹੀਨੇ ਜੂਨ
ਕਿੱਕਰ ਦੀ ਦਾਤਣ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਸੇ, ਐਨੇ ਹੋ ਗਏ ਅਸੀਂ ਕਰੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਗੰਨਾ, ਮੱਕੀ, ਸਰੋਂ, ਹੋਲਾਂ, ਚਿੱਬੜ, ਬੇਰ, ਤੂਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਰਕੰਦੀ
ਖ਼ਰਬੂਜੇ, ਫੁੱਟਾਂ, ਭੰਬੋਲਾਂ, ਚੌਲੇ, ਵਾੜ ਕਰੇਲੇ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੱਦਬੰਦੀ
ਸਭ ਦਾ ਢਿੱਡ ਸੀ ਭਰਦਾ ਚਾਹੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਜ਼ਬੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਸਾਧਨ ਵੱਧ ਗਏ, ਪੈਦਾਵਾਰ ਵੀ ਵੱਧ ਗਈ,ਪਰ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤੇਰਾ ਘਟਿਆ
ਕੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਪੱਕੇ, ਗੱਡਿਆਂ ਤੋਂ ਗੱਡੀਆਂ ਵਾਲ ? ਹੋਕੇ, ਮਨ ਫੇਰ ਨਾ ਤੇਰਾ ਸਧਿਆ
ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਲੈਣਾ ਸਿੱਖ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਰੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ
ਚੱਲ ਮਨਾ ਬਹੁਤਾ ਨਾ ਵੰਡ ਗਿਆਨ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਸਦਾ ਹੀ ਚੱਲਦੇ ਰਹਿਣਾ
ਓਸਦੀ ਤਕੜੀ ਕਰੇਗੀ ਹਿਸਾਬ ਬਰਾਬਰ, ਤੂੰ ਵੀ ਛੱਡ ਦੇ ਕਲਪਦੇ ਰਹਿਣਾ
ਕਰੇਗਾ ਸੋ ਭਰੇਗਾ, ਸਬਰ ਕਰ, ਤੂੰ ਨਾ ਹੋ ਰੂਹੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਚੂਰ
ਯਾਦ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਸਭ ਨੂੰ ਕਦੇ ਨਾ ਕਦੇ ਤਾਂ ਓਹਨਾਂ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ।

ਪਰਸ਼ੋਤਮ ਸਿੰਘ, ਪਿੰਡ ਬਖੋਰਾ ਕਲਾਂ (ਸੰਗਰੂਰ)
ਮੋਬਾ: 9417504934
purubawa@gmail.com

ਗਜਲ

ਲਹਿਰਾਂ ਲੈਣ ਹੁਲਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਟੁਟਦੇ ਜਾਣ ਕਿਨਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਭੁੱਲ ਭੁਲੇਖੇ ਹੱਥ ਨਾ ਕਿਧਰੇ ਲਾ ਬੈਠੀਂ,
ਕੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਐਵੇਂ ਡੂੰਘੇ ਪਾਣੀ ਹੁਣ ਨਾ ਤਰਿਆ ਕਰ,
ਦਿੰਦਾ ਕੌਣ ਸਹਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਕਾਲੀ ਚੁੰਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚ ਉਡਦੇ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਸੂਰਜ ਚੰਨ ਸਿਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਏਨੀਂ ਜਾਂ ?ਦ ਨਾ ਕਰ ਇੰਝ ਹੋ ਸਕਦਾ ਨਈਂ,
ਪੱਥਰ ਕੌਣ ਨਿਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਰੰਗ ਨਿਰਾਲੇ ਨੇ,
ਸੱਪਣੀ ਕੁੰਜ ਉਤਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਖੁਸ਼ਬੂਆਂ ਦੀ ਆਫਤ ਆਵਣ ਵਾਲੀ ਏ,
ਮੌਸਮ ਜੁਲਫ ਸੰਵਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਪੋਟੇ ਜਖਮੀ ਹੋ ਜਾਵਣਗੇ ਵੇਖ ਲਵੀਂ,
ਤੋੜੀਂ ਫੁੱਲ ਪਿਆਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਨੀਝ ਲਗਾਕੇ ਝਾਕ ਨਾ ਐਵੇਂ ਵਰਮੀ ਵਿਚ,
ਸੱਪਣੀ ਦੇ ਫੁੰਕਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਚਿੱਟੇ ਰੰਗ ਦੀ ਬਰਫ ਚ ਧੋਖੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਪਰਬਤ ਦੇਣ ਨਜਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।
ਗਜਲ ਸੁਣਾ ਕੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਹੀ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੇ ਨੇ,
ਬਾਲਮ, ਦੇ ਵਣਜਾਰੇ ਬਾਬਾ ਬੱਚ ਕੇ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ 919815625409

ਅਜ਼ਾਦੀ / ਉਜਾੜਾ

ਰਾਤੀ ਇਕ ਕੰਨ੍ਹੀ ਖ਼ਬਰ ਪਈ ,
ਸਵੇਰ ਚੜ੍ਹਦੀ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਜਾਵਾਂਗੀ,
ਬੇਇਜ਼ਤ ਤੇ ਨੀਲਾਮ ਹੋ ਕੇ,
ਕੀਹਦੇ - ਕੀਹਦੇ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਿਤਾੜੀ ਜਾਵਾਂਗੀ

ਮੈਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਇਹਨਾਂ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਨੇ,
ਜੋ ਮੇਰੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਸੀ,
ਮੇਰੇ ਅਹਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਜਾਣੀ
ਨਿੱਤ ਆਪਣਾ ਪਾਣੀ ਭਰਦੇ ਸੀ,

ਇਕ ਫਟਿਆ ਬੰਬ ਮੇਰੀ ਹਿਕ ਤੇ ,
ਜਿਹਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਮੇਰਾ ਖਿਲਾਰ ਦਿੱਤਾ,
ਮੇਰੇ ਪੁੱਤ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਖੋਹ ਲਏ,
ਫੜ੍ਹਾ ਬਾਟਾ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕੰਢਿਆਂ ਤੇ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ

ਇਹ ਕੈਸਾ ਜਸ਼ਨ ਅਜ਼ਾਦੀ ਦਾ,
ਜਿੱਥੇ ਕੰਡਿਆਲੀ ਤਾਰ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀ,
ਜਿਹੜਾ ਲੰਘਿਆ ਇਹ ਤਾਰ ਓਹਨੇ ,
ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਗਵਾ ਦਿੱਤੀ,

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ 76962 09932

ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ

ਬੜੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ
ਅੱਜ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ
ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਵਿਚ
ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਦਾ
ਉਹੀ ਚਿਹਰਾ ਮੋਹਰਾ
ਉਹੀ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਖ ਨੇ
ਪੁਰਾਣੀ ਆ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ
ਤਾਜ਼ਾ ਜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ
ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਖੜ ਖੜ
ਤੇ ਹੋਰ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਭਾਵੇਂ
ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਸਨ
ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ
ਬਦਲ ਗਿਆ ਸੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ
ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਇਹ ਆਨੰਦ ਮੈਨੂੰ
ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਦੇ ਸਫ਼ਰ ਤੋਂ ਵੀ
ਵਧੀਆ ਲੱਗਿਆ
ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀਆਂ ਬੱਸਾਂ
ਇਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ
ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਦਿੱਖ ਨਾਲ
ਮੇਰੇ ਚਾਰ ਅੱਖਰ ਪੜ੍ਹਨ ਕੇ
ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੇ ਲੱਗਣ ਦੇ
ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮੌਕੇ
ਇਹਨਾਂ ਬੱਸਾਂ ਦੇ ਸੜਕਾਂ ਤੇ
ਘੁੰਮਦੇ ਪਹੀਆਂ ਨਾਲ
ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨੇ.......

ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਦਨ (ਧੂਰੀ)

ਕਾਲਾ ਕਾਂ

ਇੱਕ ਦਿਨ ਪੰਛੀ ਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ,
ਕੋਲ ਕਾਂ ਦੇ ਆਏ।
ਸਾਡੇ ਬੋਟ ਕਿਓਂ ਨੋਚਦਾ,
ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ ਸੁਣਾਏ।
ਕਾਂ ਕਾਂ ਕਰਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਉਣੈਂ,
ਭੋਲ੍ਹਿਆ ਤਾਈਂ ਡਰਾਵੇਂ।
ਅਸੀਂ ਜਾਈਏ ਚੋਗ ਚੁਗਣ ਲਈ,
ਤੂੰ ਬੱਚੇ ਖਾ ਜਾਵੇਂ।
ਰੰਗ ਦਾ ਕਾਲਾ ਮਨ ਦਾ ਕਾਲਾ,
ਚਿੱਟਾ ਨਾ ਕੁਝ ਤੇਰਾ,
ਸਭ ਤੋਂ ਚਲਾਕ ਸਿਆਣਾਂ ਬਣਦੈਂ,
ਕੀ ਇੱਜਤ ਟੁੱਕ ਟੇਰਾ।
ਆਲ੍ਹਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਂਡੇ ਪੀਵੇਂ,
ਟਿਕਣ ਮੂਲ ਨਾ ਦੇਸਾਂ,
ਕੋਇਲ ਹੁਣ ਤੱਕ ਰੁਲਦੀ ਫਿਰਦੀ,
ਫਿਰਦੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ।
ਗੁੱਸੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਆਏ ਪੰਛੀਆਂ,
ਬਹੁ ਕੁਝ ਆਖ ਸੁਣਾਇਆ,
ਪੱਤੋ, ਕਾਂ ਬੇਸਰਮ ਹੋਗਿਆ,
ਜਾ ਪਹਾੜੀ ਡੇਰਾ ਲਾਇਆ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
94658-21417

ਦਿੱਲੀ,ਲਾਹੌਰ

ਅੱਜ ਢਾਹ ਦਿਓ ਕੰਧਾਂ ਕੂੜ ਦੀਆਂ,
ਮੇਟ ਦਿਓ ਲਕੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕਰੋ ਨੇੜ ਪੰਜੇ ਨਨਕਾਣੇ ਨੂੰ,
ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਹੁਣ ਵਿੱਛੜੇ ਭਾਈ ਮੇਲ ਦਿਓ,
ਦੇਵੋ ਜੋੜ ਤਕਦੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕਈ ਜੋਗ ਟਿੱਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਜਾਵਣ,
ਵਰ ਲੈਣ ਰਾਂਝੇ ਹੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਮਿਲ ਲੈਣ ਗੱਲ ਲੱਗ ਕਈ,
ਆਪਣੇ ਵਿਛੜੇ ਵੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕੱਟ ਦੇਵੋ ਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਨੂੰ,
ਪੈਰੀਂ ਪਈਆਂ ਜੰਜੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਅੱਜ ਦਿੱਲੀ ਲਾਹੌਰ ਮਿਲਾ ਦੇਵੋ,
ਹੈ ਅਰਜ ਸਾਡੀ ਵਜੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਅੱਜ ਧਰਤੀ ਧਾਹਾਂ ਮਾਰਦੀ,
ਤੱਕ ਬੈਠੇ ਮੀਰ ਸ਼ਮੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਕੋਈ ਅੱਲ੍ਹਾ ਕਹੇ ਕੋਈ ਰਾਮ ਕਹੇ,
ਗੁਰੂ ਕਹੇ ਕੋਈ ਪੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਜਖਮ ਅੱਲੇ ਢੱਕ ਲੈਣ ਦਿਓ,
ਅਰਾਮ ਆਵੇ ਦਿੱਤੇ ਚੀਰਾਂ ਨੂੰ।
ਪੱਤੋ, ਮਾਂ ਧਰਤੀ ਹਾਉਂਕੇ ਭਰਦੀ ਏ,
ਤੱਕ ਇੱਜਤ ਹੋਈ ਲੀਰਾਂ ਨੂੰ।

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਪੱਤੋ
ਪਿੰਡ ਪੱਤੋ ਹੀਰਾ ਸਿੰਘ ਮੋਗਾ
94658-21417

ਛੱਲਾ ਮੁੜਕੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ

ਜਦੋਂ ਦਾ ਪੈਰ ਪ੍ਰਦੇਸ ਚ, ਪਾਇਆਂ
ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰ ਪਾਰ ਦੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਕੁੱਝ ਹਲਾਤ ਮਾੜੇ ਕਰੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ
ਦੇਸ ਮੇਰੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪਹਿਰੇਦਾਰਾ ਨੇ
ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵੱਟਦੇ ਘੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਕੁੱਝ ਆਪੇ ਆਪਾਂ ਖਰਚ ਵਧਾਏ ਨੇ
ਮੋਬਾਈਲ ਜਦੋਂ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਨੇ
ਪੈਂਦੀਆਂ ਦੇਸ ਰਹਿ ਕੇ ਨਾ ਪੂਰੀਆਂ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉੱਡਗੀ ਲਾਲੀ ਏ
ਏਥੇ ਔਖੀ ਕਮਾਈ ਬਾਹਲੀ ਏ
ਸੁਖਚੈਨ,ਘਰੇ ਜਾਣ ਨੂੰ ਉੱਠਦੀਆਂ ਲੂਰੀਆ ਨੇ
ਕੀ ਕਰੀਏ ਪਈਆ ਮਜਬੂਰੀਆਂ ਨੇ।

ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ,ਠੱਠੀ ਭਾਈ,
0097152763924

ਕਮਜ਼ੋਰ ਉਹ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਲੜ ਰਹੇ ਨੇ ਚਿਰਾਂ ਤੋਂ
ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਲਈ
ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲੇ
ਕੋਈ ਸਫਲਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।
ਕਮਜ਼ੋਰ ਉਹ ਨਹੀਂ
ਜੋ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ 'ਚ
ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਨਹੀਂ
ਢਿੱਡ ਭਰਨ ਲਈ ਦੋ ਵੇਲੇ ਦੀ ਰੋਟੀ
ਤੇ ਤਨ ਢਕਣ ਲਈ ਕਪੜਾ।
ਕਮਜ਼ੋਰ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ
ਜੋ ਇਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ
"ਸਾਡੇ ਲੇਖਾਂ 'ਚ ਹੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ
ਕੱਚੇ ਕੋਠਿਆਂ 'ਚ ਰਹਿਣਾ,
ਢਿੱਡੋਂ ਭੁੱਖੇ ਰਹਿਣਾ
ਤੇ ਤਨਾਂ ਤੋਂ ਨੰਗੇ ਰਹਿਣਾ।"

ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ
ਸਲੋਹ ਰੋਡ
ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ-9915803554

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖ਼ਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

Khara Sach

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 316

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

15 TO 21 AUGUST , 2025

No body have time to watch TV Advertisement
No body have time to read Physical newspapers

It's social time.

Online News, Advertisement, Promotion Anytime anywhere.

Doesn't matter where are you.

Advertisement with Preetnama.
Promote your business with TalkShow
We gave social stage to show yourself and your Business.

Business Persons, Doctor,
Advocates, VISA, Tour Travel, Actor, Singers,
writers come Join or TalkShow
and Advertisement with us on national
& International based.

Search Just
Preetnama
Youtube
Facebook
Twitter
Instragram
LinkedIn
Tiktok

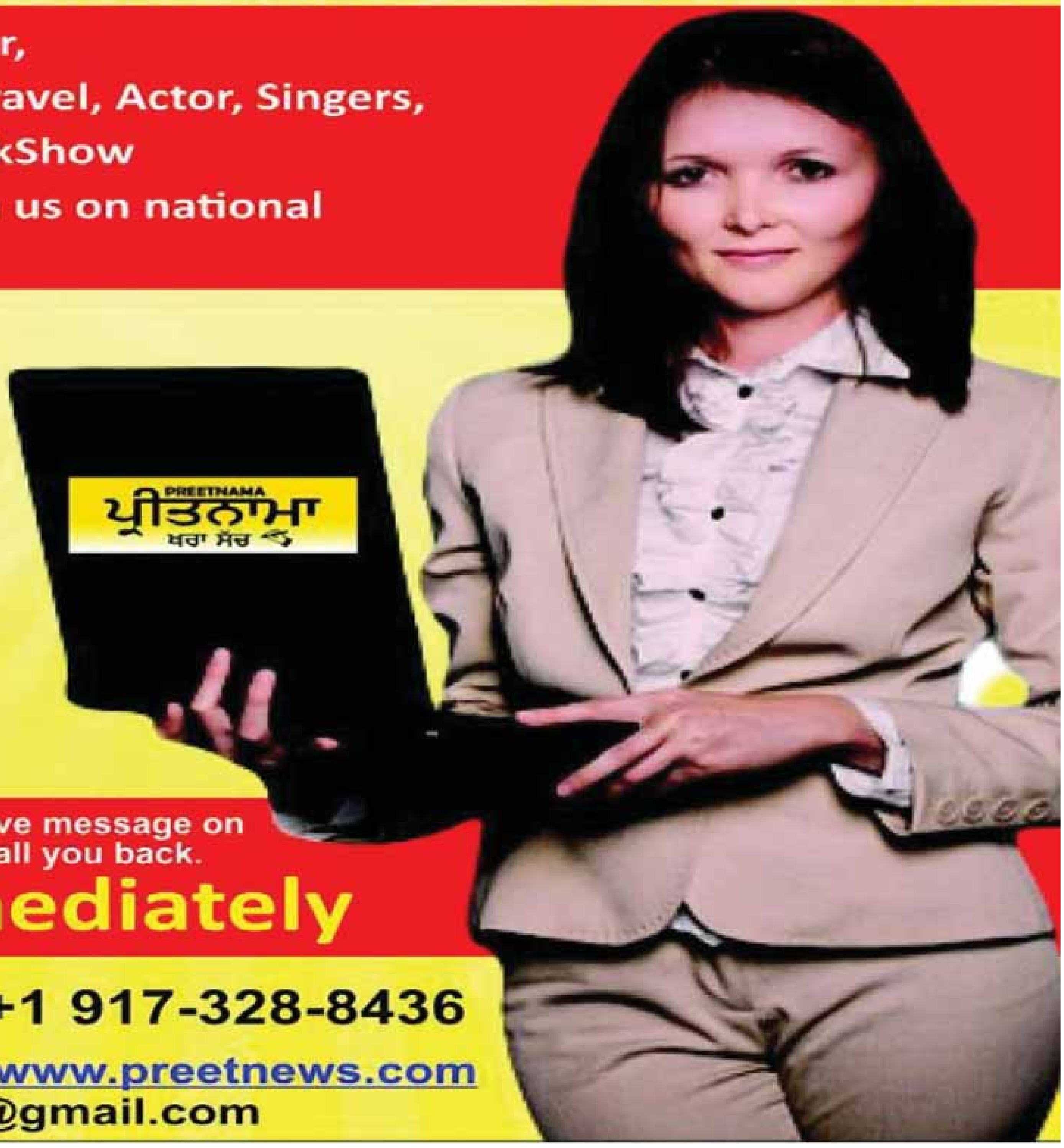

No ned to go anywhere, Just leave message on
WhatsApp or email us. We will call you back.

Contact immediately

+1 201-312-4180,+1 917-328-8436

www.preetnama.com, www.preetnews.com
Email- preetnamausa@gmail.com